

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПОРОДИЦЕ,
ОМЛАДИНЕ И СПОРТА**

**ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ОД 2023. ДО 2027. ГОДИНЕ**

Бања Лука, јануар 2023. године

САДРЖАЈ

1. УВОД	7
2. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА	9
2.1. Ситуациона анализа.....	9
2.1.1. Уставни основ и правни оквир	9
2.1.2. Институционални оквир организовања и подршке за младе.....	10
2.1.3. Закони, политике и стратегије усмјерене према младима	13
2.1.4. Циљани програми подршке за младе.....	14
2.1.5. Показатељи остваривања стратешких циљева Омладинске политике 2016–2020.....	15
2.1.6. Демографске статистике и миграције	23
2.1.7. Резултати анкетног истраживања ставова младих (2015–2021).....	25
2.2. SWOT анализа и стратешко фокусирање.....	27
2.2.1. SWOT анализа	27
2.2.2. Стратешки фокуси.....	29
2.3. Стратешка оријентација.....	30
2.3.1. Визија развоја	31
2.3.2. Стратешки циљеви са индикаторима	31
3. Приоритети и мјере.....	34
3.1. Преглед приоритета и мјера за 1. стратешки циљ.....	35
3.1.1. Преглед мјера за приоритет <i>1.1. Унапређење професионалне оријентације и образовања за младе</i>	36
3.1.2. Преглед мјера за приоритет <i>1.2. Подршка запошљавању младих</i>	37
3.1.3. Преглед мјера за приоритет <i>1.3. Подршка предузетништву младих</i>	38
3.1.4. Преглед мјера за приоритет <i>1.4. Подршка стамбеном збрињавању и заснивању породица младих</i>	39
3.2. Преглед приоритета и мјера за 2. стратешки циљ.....	39
3.2.1. Преглед мјера за приоритет <i>2.1. Промоција волонтирања</i>	41
3.2.2. Преглед мјера за приоритет <i>2.2. Јачање учешћа и утицаја младих у политици и одлучивању</i>	41
3.2.3. Преглед мјера за приоритет <i>2.3. Системско унапређење капацитета омладинских организација</i>	42

3.2.4. Преглед мјера за приоритет 2.4. Институционално и кадровско јачање омладинских организација.....	42
3.3. Преглед приоритета и мјера за 3. стратешки циљ.....	43
3.3.1. Преглед мјера за приоритет 3.1. Подршка развоју здравих животних стилова код младих.....	45
3.3.2. Преглед мјера за приоритет 3.2. Подршка очувању и развоју физичког и менталног здравља младих.....	45
3.3.3. Преглед мјера за приоритет 3.3. Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих	46
3.3.4. Преглед мјера за приоритет 3.4. Подршка мобилности младих, омладинских организација и организација за младе на локалном и међународном нивоу	47
3.4. Преглед приоритета и мјера за 4. стратешки циљ.....	48
3.4.1. Преглед мјера за приоритет 4.1. Подршка развоју младих талената и изврсне омладине.....	49
3.4.2. Преглед мјера за приоритет 4.2. Подршка истраживачко-развојном раду, иновативности и креативности младих.....	49
3.4.3. Преглед мјера за приоритет 4.3. Промоција изврсности и стваралаштва младих.....	50
4. КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ	51
4.1. Успостављање ресурсног центра за младе	51
4.2. Програм подршке младим предузетницима „Стартап Српска“	52
4.3. Успостављање првог наунотехнолошког парка у Републици Српској	52
5. ОПИС УНУТРАШЊЕ И МЕЂУНАРОДНЕ УСКЛАЂЕНОСТИ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА.....	52
5.1. Екстерна усклађеност	52
5.1.1. Усклађеност са међународним оквиром.....	53
5.1.2. Оквир за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ.....	54
5.1.3. Усклађеност са секторским стратегијама у Републици Српској	54
5.2. Интерна усклађеност	55
6. ОКВИРНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН.....	55
7. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ	57
8. ПРИЛОЗИ.....	61
8.1. Сажети преглед стратешких циљева, приоритета и мјера у стратешком документу.....	61
8.1.1. Сажети приказ приоритета и мјера за 1. стратешки циљ.....	61
8.1.2. Сажети приказ приоритета и мјера за 2. стратешки циљ	66

8.1.3. Сажети приказ приоритета и мјера за 3. стратешки циљ	72
8.1.4. Сажети приказ приоритета и мјера за 4. стратешки циљ	79
8.2. Детаљан преглед мјера	83
8.2.1. Детаљан преглед мјера за 1. стратешки циљ.....	83
8.2.2. Детаљан преглед мјера за 2. стратешки циљ.....	96
8.2.3. Детаљан преглед мјера за 3. стратешки циљ.....	107
8.2.4. Детаљан преглед мјера за 4. стратешки циљ.....	119

СКРАЋЕНИЦЕ

АВОРС	Агенција за високо образовање Републике Српске
БДВ	Бруто додана вриједност
БДП	Бруто друштвени производ
БиХ	Босна и Херцеговина
БПО	Business Process Outsourcing
ВОУ	Васпитно-образовне установе
ВСРС	Волонтерски сервис Републике Српске
ВСС	Висока стручна спрема
ВШУ	Високошколске установе
ДОБ	Документ оквирног буџета
ЕУ	Европска унија
ЗзЗ	Завод за запошљавање
ИРБРС	Инвестиционо-развојна банка Републике Српске
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛВС	Локални волонтерски сервис
МЕИМС	Министарство за европске интеграције и међународну сарадњу
МЗ	Мјесна заједница
МЗСЗ	Министарство здравља и социјалне заштите
МНРВОИД	Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво
М.О.Ц.А.Р.Т.	Мрежа омладинских центара за анимирање, развој и тренинг Републике Српске
МОИ	Мале олимпијске игре
МПОС	Министарство породице, омладине и спорта
МПП	Министарство привреде и предузетништва
МПК	Министарство просвјете и културе
МРБИЗ	Министарство рада и борачко – инвалидске заштите
МПШВ	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

МСП	Мала и средња предузећа
МУЛС	Министарство управе и локалне самоуправе
МУП	Министарство унутрашњих послова
МТТ	Министарство трговине и туризма
НВО	Невладине организације
ОЦД	Организације цивилног друштва
Савјет	Савјет за младе Републике Српске
ССП	Споразум о стабилизацији и придруживању
STEM	Science, Technology, Engineering, Mathematics
СШУ	Средњошколске установе
ТОКИС	Тијело за операционализацију и координацију имплементације стратешког документа
ТОРС	Туристичка организација Републике Српске
РТРС	Радио-телевизија Републике Српске

1. УВОД

Уставни основ за доношење Омладинске политике садржан је у Амандману XXXII, члан 68. т. 12. и 18. Устава Републике Српске, према којој Република уређује и води бригу о дјец и омладини, и према којој Република уређује и обезбјеђује друге односе од интереса за Републику у складу са Уставом. Чланом 40. Устава Републике Српске је, између осталог, утврђено да омладина, жене и инвалиди имају посебну заштиту. На основу члана 11. Закона о омладинском организовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 98/04, 119/08 и 1/12), брига о омладини је од општег интереса за Републику Српску.

Омладинска политика Републике Српске за период 2023–2027. година припрема се у складу са Законом о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 63/21). Према члану 13. овог закона, секторске стратегије су стратешки документи којима се утврђују циљеви и приоритети развоја појединих или више сродних и међусобно повезаних сектора, односно ресурса.

Омладинска политика је примјер мултисекторског стратешког документа, јер су на рјешавању питања младих укрштају многе секторске политике, стратегије и надлежности. Ради се о интегрисаном, мултисекторском стратешком документу (мултисекторска стратегија) којим се дефинишу јавне политике и усмјерава развој других области значајних за младе, а реализација стратешких циљева и приоритета води ка побољшању услова живота младих и ствара предуслове за њихов останак у Републици Српској. Зато припрема и реализација ове политике спада у ред најсложенијих изазова и најодговорнијих задатака, посебно ако се узме у обзир веза између останка и развоја младих са опстанком и развојем Републике Српске.

Омладинска политика Републике Српске ради се у континуитету од 2006. године, у виду петогодишњих стратешких докумената, тако да је ово четврти документ по реду.

Годишњим планом рада МПОС за 2022. годину планирано је доношење Приједлога омладинске политике за I квартал 2022. године, као и Програмом рада Владе Републике Српске.

Влада Републике Српске је у фебруару 2022. године усвојила Одлуку о покретању процеса израде „Омладинске политике Републике Српске од 2022. до 2026. године“ („Службени гласник Републике Српске“, број 12/22).

Иако је Омладинска политика Републике Српске документ који је припреман у 2022. години, због саме динамике и комплексности израде овакве мултисекторске стратегије (одржавање више радних састанака са члановима радних група, уврштавање мјера из других стратегија, сагласности министара, немогућности окупљања Савјета за младе итд.), Приједлог стратегије тек је у децембру 2022. године добио могућност усвајања. По мишљењу Генералног секретаријата Владе Републике Српске, због те чињенице

било је потребно период важења овог документа помјерити за годину дана, односно на период од 2023. до 2027. године.

Будући да МПОС има директну надлежност за питања младих, прије свега за њихово организовање и стварање претпоставки за рјешавање питања значајних за младе, Министарство иницира и координише и припрему овог стратешког документа и координише њену реализацију.

Носиоци израде Омладинске политике Републике Српске су радна тијела, односно Радна група за израду Омладинске политике Републике Српске и Радна група за подршку изради Омладинске политике Републике Српске, које је рјешењем именовано министар породице, омладине и спорта из реда ресорно надлежних институција, јавних установа, удружења грађана и омладинских организација и стручњака за поједине области, примјеном начела система стратешког планирања и управљања развојем у Републици Српској. У току израде Омладинске политике Републике Српске за период 2023–2027. година одржана су три дводневна састанка радионичког типа Радне групе за израду Омладинске политике Републике Српске, с тим да је други дводневни састанак одржан заједно са члановима Радне групе за подршку изради Омладинске политике Републике Српске, који су имали прилику да дају коментаре и сугестије на до тада урађени нацрт Стратешке платформе, те да активно учествују у предлагању приоритета, мјера и пројеката за реализацију стратешких циљева Омладинске политике Републике Српске за период 2023–2027.

Приједлог омладинске политике Републике Српске од 2023. до 2027. године је припреман у сарадњи са Савјетом за младе Републике Српске и прикупљене су сагласности чланова Савјета за младе.

Приликом израде Омладинске политике испуњени су услови из Смјерница за консултације у изради прописа и других општинских аката („Службени гласник Републике Српске“, број 86/22). Текст Приједлога омладинске политике налазио се 30 дана на службеној страници Министарства и спроведене су двије јавне презентације документа – стручне расправе у Требињу и Лакташима.

Омладинска политика Републике Српске садржава низ приоритета и мјере дефинисаних у релевантним секторским стратегијама Републике Српске, као и документима релевантним за процес европских интеграција и другим међународно преузетим обавезама Републике Српске и Босне и Херцеговине, укључујући Стратегију Европске уније за младе за период 2019–2027. година, Стратегију омладинског сектора Савјета Европе до 2030. године, Стратегију Уједињених нација за младе 2018–2030. године и Агенду Уједињених нација за одрживи развој 2015–2030. година, односно Оквир за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ.

У складу са чланом 8. Уредбе о стратешким документима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 94/21) израда Омладинске политике Републике Српске за период 2023–2027. година одвијала се у сљедећим фазама: 1) израда стратешке платформе (која обухвата ситуациону анализу са SWOT анализом и стратешким фокусом, те визију и стратешке циљеве развоја са одговарајућим индикаторима), 2) одређивање приоритета и мјера, 3) идентификација кључних стратешких пројеката, 4) утврђивање унутрашње и међусобне усклађености стратешког документа, 5) израда оквирног финансијског плана за спровођење стратешког документа, 6) израда оквира за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа, 7) спровођење процеса консултација о стратешком документу.

Процес израде документа технички је подржан и путем пројекта EU4CS (EU for Civil Society), те програма задржавања младих у БиХ „Општа мобилизација“ које финансира делегација ЕУ у БиХ, као и од Међународне организације за миграције (ИОМ).

2. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА

Стратешка платформа у главним цртама показује достигнуто стање, проблеме и изазове са више аспеката и низом питања од значаја за младе, у виду ситуационе анализе, која резултира SWOT¹ анализом и одређивањем стратешких фокуса за наредни период, те оцртава стратешку оријентацију за сљедећих пет година, у виду визије и стратешких циљева развоја.

2.1. Ситуациона анализа

Ситуациона анализа обухвата сљедеће аспекте:

- Институционални оквир организовања и подршке младима,
- Политике и стратегије усмјерене према младима,
- Циљни програми подршке младима,
- Показатеље остваривања стратешких циљева Омладинске политике 2016–2020.
- Демографске статистике и миграције (истраживања и процјене),
- Главне резултате анкетног истраживања ставова младих (2021).

2.1.1. Уставни основ и правни оквир

Уставни основ за доношење Омладинске политике садржан је у Амандману XXXII, члан 68. тачка 12. Устава Републике Српске, према којој Република уређује и води бригу о дјечи и омладини, и тачка 18. Устава Републике Српске, према којој Република Српска уређује и обезбјеђује друге односе од интереса за Републику у складу са Уставом. На основу члана 11. Закона о омладинском организовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 98/04, 119/08 и 1/12), брига о омладини је од општег интереса за Републику Српску. Општи интерес се остварује уређивањем и стварањем услова за омладинско организовање и бригу о омладини, то јест доношењем и реализацијом утврђеног документа омладинске политике на нивоу Републике и ЈЛС. На основу чл. 13. и 14. Закона о омладинском организовању и члана 13. став 4. Закона о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 63/21), омладинска политика се доноси на нивоу Републике Српске и ЈЛС (ЈЛС) на период од пет година. Република Српска и јединице локалне самоуправе (ЈЛС), на основу члана 26. Закона о стратешком планирању и управљању развојем у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 63/21), доносе акциони план спровођења омладинске политике на три године, по принципу 1 + 2 године. Омладинску политику и акциони план спровођења омладинске политике доноси Влада Републике Српске, на приједлог МПОС (у даљем тексту: Министарство). Приједлог омладинске политике и акционог плана спровођења омладинске политике припрема Министарство, у сарадњи са Савјетом за младе Републике Српске.

---

¹ SWOT је енглеска скраћеница ријечи Strengths (снаге), Weaknesses (слабости), Opportunities (прилике) и Threats (пријетње).

2.1.2. Институционални оквир организовања и подршке за младе

Министарство породице, омладине и спорта, као ресорно министарство Владе Републике Српске за рјешавање питања младих, обрађивач је документа Омладинске политике, као и нормативноправних аката у области омладинског рада и организовања. Министарство врши управне и друге послове, који се, између осталог, односе на: промовисање породичних вриједности и одговорног родитељства; развијање и подржавање пројеката и програма удружења усмјерених на добробит дјеце и породице; системско праћење стања, проблема, потреба и ставова младих у Републици; стварање претпоставки за рјешавање омладинске проблематике; подстицање активног учешћа младих у друштву, сарадњу са омладинским организацијама, међународну сарадњу у области омладинског организовања и дјеловања; стварање услова за развој спорта на нивоу Републике.

Савјет за младе Републике Српске – чланом 76. Закона о омладинском организовању је прописано оснивање Савјета за младе Републике Српске (у даљем тексту: Савјет). Савјет је основала Влада Републике Српске, на приједлог Министарства, а ради давања мишљења о стручним питањима из области развоја омладинске политике и њене примјене. Чланови Савјета су: министар породице, омладине и спорта, министар просвјете и културе, министар здравља и социјалне заштите, министар рада и борачко-инвалидске заштите, министар финансија, представник радног тијела које се бави питањима младих Народне скупштине Републике Српске и три представника Омладинског савјета Републике Српске. Савјет, у оквиру свог дјелокруга рада, разматра, предлаже и даје мишљења о: циљевима, програмима и мјерама предложеним омладинском политиком; програмима који се финансирају из буџета Републике и ЈЛС; омладинским активностима које су од приоритетног значаја за Републику и ЈЛС; критеријумима за расподјелу средстава из буџета Републике и ЈЛС намијењених за реализацију програма утврђених Омладинском политиком; Савјет ради и друге послове за које га овласти Влада Републике Српске. Надлежни органи ЈЛС могу образовати своје савјете за младе.

Одбор за питања дјеце, младих и спорта Народне скупштине Републике Српске разматра законске приједлоге, стратегије, информације, извјештаје и годишње планове рада републичких органа и организација, које су надлежне за област омладинске политике, спорта и заштите права и интереса дјеце и омладине, разматра положај младих у друштву, разматра заштиту права дјеце и младих, прати развој спорта и физичке културе, ради на промоцији права и интереса дјетета.

Јединице локалне самоуправе (градови и општине) су међу главним носиоцима којима је циљ да омогуће активно учешће младих на локалном нивоу. На основу члана 11. Закона о омладинском организовању („Службени гласник Републике Српске“, бр. 98/04, 119/08 и 1/12), брига о омладини је од општег интереса за Републику Српску. Општи интерес се остварује уређивањем и стварањем услова за омладинско

организовање и бригу о омладини, тј. доношењем и реализацијом утврђеног документа омладинске политике на нивоу Републике и ЈЛС. Јединице локалне самоуправе су дужне да обезбиједи средства за омладински рад и омладинске активности. Међутим, издвајања за овај сектор су недовољна за континуиране активности омладинских организација. У јединицама локалне самоуправе дјелују службеници за младе, али у пракси је мало оних којима су искључиво реферат омладинска политика и питања младих, те се тако смањује њихова доступност за младе.

Омладински савјет Републике Српске је кровна омладинска организација у Републици Српској, чији су положај и улога дефинисани Законом о омладинском организовању. Као кровна омладинска организација, у свом чланству окупља локалне и републичке омладинске организације са циљем представљања и заступања њихових интереса у институцијама Републике Српске, у међународној сарадњи и друго. Омладински савјет Републике Српске је основан 2002. године, а у новембру 2010. године добио је статус удружења од јавног интереса.

Омладинске организације – цивилно друштво је једно од најважнијих сегмената демократског друштва. Млади своје повјерење при заступању права и потреба највише дају према организацијама цивилног друштва. У омладинском регистру Министарства, закључно са 01. децембром 2022. године, уписане су: 196 омладинских организација, 234 организација за младе, 5 републичких омладинских организација и 3 локална омладинска савјета.

Најважнију улогу на локалном нивоу представљају локалне омладинске организације, које познају стање и потребе младих у заједници, међутим, „оно што би се могло назвати 'цивилно друштво младих' је веома снажно подијељено између професионализованих ОЦД (које раде са младима и/или за младе) и интересних (енгл. *grassroot*) удружења/иницијатива младих (под вођством младих). Професионализоване ОЦД су у већини и, заправо, нису 'у додиру' са *grassroot* иницијативама. *Grassroot* иницијативе немају приступ процесима развоја политика за младе у овом тренутку“.² Тренутно у Републици Српској не постоји адекватан механизам који би обезбиједио услове за континуиран рад омладинских организација и организација које раде са младима. У пракси ЈЛС не издвајају довољно средстава за финансирање рада омладинских организација. Дио средстава се обезбјеђује са републичког нивоа, али подршка није довољна да би цивилни сектор искористио своје капацитете у пуном обиму.

Локални омладински савјети – Законом о омладинском организовању, у члану 44. дефинисан је облик и могућност удруживања локалних организација у омладинске савјете. Омладинске организације које дјелују на подручју ЈЛС могу основати локалне омладинске савјете, који имају значајну улогу у рјешавању проблема младих на

---

² Yael Ohana, Развој политике за младе у Републици Српској – Процјена и препоруке, од 20. априла 2015. године.

подручју за који се оснивају. У Омладински регистар, који води Министарство, уписане су само три организације које, на основу Закона о омладинском организовању и Правилника о упису у омладински регистар („Службени гласник Републике Српске“, број 45/12), имају статус локалних омладинских савјета.

Студентске организације и представници савјета ученика – Студентска представничка тијела су организована према наведеној законској регулативи, а највећи утицај има Унија студената Републике Српске. Студенти се организују и на нивоу ВШУ, а то им је гарантовано Законом о високом образовању.

Волонтерски сервис Републике Српске – је удружење грађана основано 23. јуна 2014. године, а које чине 15 локалних волонтерских сервиса са више од 3.500 регистрованих волонтера. Током 2022. године урађено је више од 13.000 волонтерских сати. Сектори у којима су волонтери били најпотребнији су: рад са рањивим групама (дјеца, лица са инвалидитетом, стари и немоћни, јавне кухиње), прикупљање хуманитарне помоћи, организовање спортских и културних активности, разне уличне акције подизања свијести грађана, те разне едукативне и еколошке радионице.

Мрежа омладинских центара за анимирање, развој и тренинг Републике Српске (М.О.Ц.А.Р.Т.) – основана је на другој Конференцији омладинског рада, одржаној 11. и 12. децембра 2013. године. Циљ М.О.Ц.А.Р.Т.-а је унаприједити квалитет рада омладинских центара на локалним нивоима и побољшати услуге и програме за младе. Један од главних програма је стандардизација омладинских центара у локалним заједницама. Тренутно је у Републици Српској регистровано и активно 15 омладинских центара.

Фонд „Др Милан Јелић“ – Фонд „Др Милан Јелић“ је основан као наставак редовних активности бивше Фондације предсједника Републике Српске, односно Фондације „Др Милан Јелић“. Фонд функционише у оквиру Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Републике Српске као посебна потрошачка јединица, чија је сврха пружање подршке најталентованијим студентима Републике Српске.

Спортске организације – спорт Републике Српске је организован у складу са Законом о спорту у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 79/20). У Републици Српској постоји 38 спортских савеза и 6 спортских савеза лица са инвалидитетом. До сада је регистровано око 1.500 спортских организација широм Републике Српске.

2.1.3. Закони, политике и стратегије усмјерене према младима

Низ закона, политика и стратегија у Републици Српској усмјерен је према младима. Њихов кратак преглед обухвата сљедеће:

- **Закон о омладинском организовању:** Овим законом, чланом 12. уређује да се, путем Омладинске политике Републике Српске, посвети пажња социјално-здравственој заштити младих, а у члану 19. прецизније се дефинише област социјалне и здравствене заштите младих.
- **Закон о волонтирању:** Овим законом води се брига о добробити и здрављу приликом волонтирања малољетних лица, а чланом 16. Закона дефинише се: „Малољетни волонтер може волонтирати искључиво у активностима у складу са својим узрастом, физичким и психичким степеном развоја и вјештинама које не представљају ризик за његово здравље, развој и успјех у извршавању школских обавеза“.
- **Стратегија за унапређење и развој волонтирања у Републици Српској (2019–2023. године)** – усмјерена је на пружање подршке одрживој промоцији и развоју волонтирања, те повећању волонтерског ангажмана у Републици Српској;
- **Закон о спорту:** Законом, у члану 21. став 2, дефинише се да је „спорт за све“ област спорта која промовише бављење спортском активношћу ради одмора и рекреације, унапређења здравља или унапређења сопствених резултата дјецe, омладине и одраслих, а у члану 5. Закона наводи се да је бављење спортом у Републици Српској доступно свим грађанима и подједнаким условима без обзира на узраст, расу, националност, ниво физичких способности, степен евентуалне инвалидности, пол, род и било које друго лично својство, политичку и сваку другу припадност или опредјељење;
- **Закон о високом образовању;**
- **Закон о студентском организовању;**
- **Закон о студентском стандарду;**
- **Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку.**
- **Стратегија запошљавања Републике Српске 2021–2027. година** – Приоритет 1.3. Јачање запошљивости младих;
- **Стратегија развоја малих и средњих предузећа и предузетништва Републике Српске за период 2021–2027. година** – Стратешки циљ 1: Обнављање и раст предузетничке дјелатности у Републици Српској, са тежиштем на предузетништво младих и предузетништво жена; Приоритет 1.2: Развој предузетништва младих и предузетништва жена;
- **Стратегија развоја науке и технологије, високог образовања и ИКТ индустрије у Републици Српској за период 2022–2028. године** (нацрт);
- **Стратегија за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у Републици Српској за период 2019–2029. године** – у склопу реализације ове стратегије два општа циља предвиђене су мјере/активности за заштиту сексуалног и репродуктивног здравља младих;

- **Стратегија развоја менталног здравља у Републици Српској за период 2020–2030. године;**
- **Стратегија развоја туризма Републике Српске од 2021. до 2027. године** је дефинисала мјеру: Унаприједити припремљеност младих и студената за каријеру у туризму;
- **Стратегија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске за период 2021–2027. године** – један од водећих принципа за дефинисање стратешких циљева у овој стратегији је задржавање становништва, а посебно младих у руралним подручјима.

2.1.4. Циљани програми подршке за младе

Осим политика и стратегија, постоји и низ циљаних програма подршке за младе:

- Програм подршке запошљавању младих ВСС у статусу приправника;
- Програм субвенционисања каматне стопе на стамбене кредите за младе и младе брачне парове;
- Програми и пројекти студентских организација јавних универзитета у Републици Српској;
- Програм подршке samozapošljavanju младих старости до 35 година под називом Стартап Српска;
- Помоћи студентима дефицитарних занимања;
- Међународна размјена студената и академског особља као и СЕЕPUS III програм;
- Обиљежавање Међународног дана младих (12. август);
- Стипендирање студената јавних универзитета у Републици Српској;
- Кредитна линија за стамбене кредите ИРБРС – посебна бенифицирана група за младе испод 30 година;
- МОИ Републике Српске – један од приоритетних пројеката Министарства за укључивање што већег броја ученика у школске спортске активности;
- Љетна школа спорта Републике Српске;
- Подршка јавним установама и установама образовања за реализацију омладинских пројеката – реализовано путем активности у оквиру плана и програма рада МПОС-а, а на основу захтјева;
- Суфинансирање и подршка у реализацији пројеката омладинских организација путем расписаних конкурса у Министарству.

2.1.5. Показатељи остваривања стратешких циљева Омладинске политике 2016–2020.

Стратешки циљ 1. Унаприједити запосленост младих

Питања запослености, незапослености и економске (не)активности младих, која су директно повезана са нивоом њихове запослености, кључна су стратешка питања од виталног интереса сваке савремене друштвене заједнице.

Најзначајнији програми и пројекти реализовани у овом стратешком циљу у претходној Омладинској политици за период од 2016. до 2020. године:

- „Програм подршке запошљавању младих ВСС у статусу приправника“ – од 2016. до 2020. године запослено је 2369 лица и утрошено 18.848.231,90 КМ;
- „Програм подстицања развоја предузетништва код младих старости до 35 година – стартап (start-up) Српска“ – запослено је 251 лице, за што су издвојена средства у износу од укупно 8.012.681,02 КМ;
- У овом периоду ИРБРС је путем стамбених кредита пласирала 159.828.309,80 КМ, кроз 1977 одобрена кредитна захтјева, а МПОС је укупно одобрило 1574 захтјева за субвенцију каматне стопе на стамбене кредите за младе и младе брачне парове и утрошено је 6.084.332,42 КМ;
- МПШВ сваке године подстиче самозапошљавање младих инжењера пољопривреде кроз мјеру Аграрног буџета. Након утрошка тих средстава млади пољопривредници имају обавезу да региструју комерцијално пољопривредно газдинство;
- Кроз програме у пољопривреди укупно 2.979 корисника који су млађи од 40 година су добили подстицајна средства за капиталне инвестиције и (само)запослено је 18 младих агронома у руралним подручјима;
- Унапријеђена запосленост младих и економски оснажени млади – МПОС је реализовало 82 пројекта – утрошено 342.056,85 КМ;
- Развојна агенција Републике Српске је реализовала 3 Акцелератор програма – утрошено 70.943,87 КМ;
- Развој друштвеног предузетништва младих – Фондација Мозаик – регистровано преко 50.000 младих у *lonac.pro* онлајн заједници за развој активизма и предузетништва, 332 младих који су комплетирали друштвено иновативне пројекте имало је прилику да похађају напредне модуле у ЛОНЦУ о развоју предузетничких идеја и друштвених бизниса; 210 младих добило финансијску подршку за регистрацију микробизниса; 11 тимова имало прилику да презентују своје прототипове на Demo Day II и добили су финансијску и менторску подршку за развој одрживог друштвеног бизниса; Укупно утрошена средства за реализацију активности износе 2.225.474 КМ.

Преглед ефикасности реализације Омладинске политике од 2016. до 2020. године према најбитнијим индикаторима за први стратешки циљ.

Табела 1: Стање индикатора за 1. стратешки циљ

ИНДИКАТОР \ ГОДИНА	Базна вриједност	2016.	2020.
Стопа активности младих (15–24 година)	30,8%	31,6%	36,1%
Стопа запослености младих (15–24 година)	13,4%	15,1%	27,5%
Стопа незапослености младих (15–24 година)	56,5%	52,3%	23,8%
Број младих укључених у програме помоћи приликом куповине или изградње и прилагођавања стамбене јединице	284	427	381

Стратешки циљ 2: Унаприједити могућности за активно учешће младих

Активно учешће младих превасходно представља однос младих према друштву. У том смислу активни млади се могу поистовијетити са активним грађанима, који имају своју улогу и своја права. Млади остварују своја права кроз учешће у политичком животу и процесима доношења одлука, учешће у економским активностима, у културним и другим активностима.

Европска повеља о учешћу младих на локалном и регионалном нивоу наводи да се учешће заснива на остваривању права, средстава, простора, прилике и подршке за учешће у активностима и акцијама и утицање на доношење одлука.

Најзначајнији програми и пројекти реализовани у оквиру овог стратешког циља у претходној Омладинској политици за период 2016–2020. година су:

- Пружена подршка одрживој промоцији и развоју волонтирања и раду волонтерских сервиса у Републици Српској. Укупно утрошена средства износе 372.638,40 КМ за 94 пројекта;
- МПОС је наставило константно обиљежавање 5. децембра – Међународног дана волонтера, као и додјелу републичких награда за најбољег волонтера и организатора волонтирања за ту годину;
- У потпуности реализоване Конференције омладинског рада (КОРА), подржане од МПОС, а с циљем јачања људских капацитета у сектору омладинског рада;
- „Направи покрет“ – Перпетум мобиле је реализовао 5 модула обука из различитих области; Кроз модуле су укључена 62 омладинска радника из 16

различитих омладинских центара, односно 15 локалних заједница – креиране су двије иницијативе за локални и републички ниво са циљем побољшања положаја омладинских центара у Републици Српској. Током трајања модула као једна од најрелевантнијих области које је неопходно заговарати, издиференцирала се област омладинских политика, како на локалном тако и на републичком нивоу;

- МПОС организационо и финансијски подржавало је рад Омладинског савјета Републике Српске, кровне републичке омладинске организације дефинисане Законом о омладинском организовању;
- Кроз расписивање конкурса обезбијеђена је подршка програмима, пројектима и манифестацијама којима је циљ унапређење омладинског рада, дјеловања и активности усмјерене на побољшање положаја младих, као и подршка јавним установама и установама образовања за реализацију омладинских пројеката;
- Млади развијају јединице локалне самоуправе кроз друштвене иновације – пројекат фондације „Мозаик“ – 5.609 младих регистровано на М-зони едукативној онлајн платформи за развој компетенција младих о друштвеним иновацијама и учешћу у развоју локалних заједница у 38 општина реализовано 440 друштвено иновативних пројекта младих; 1692 младих стекло вјештине управљања пројектима и развило лидерске, професионалне и предузетничке компетенције за шта је утрошено 1.438.031 КМ.

Преглед ефикасности реализације Омладинске политике од 2016. до 2020. године према најбитнијим индикаторима за овај стратешки циљ.

Табела 2: Стање индикатора за 2. стратешки циљ

ИНДИКАТОР	ГОДИНА	Базна вриједност	2016.	2020.
Број омладинских организација и организација за младе		208	256	360
Број реализованих омладинских пројеката подржаних од стране МПОС и ЈЛС		248	272	410
Број младих посланика (до 35 година)		12	13	9
Број локалних волонтерских сервиса укључених у ВСРС		11	14	14
Број регистрованих волонтера у Волонтерском сервису Републике Српске		2500	3300	750

Стратешки циљ 3: Развити здраве стилове живота код младих

Здравље представља основни предуслов укупног развоја друштва. Добро здравље је одговорност свих као појединаца, породице, заједнице и државних институција. Промовисање здравог развоја младих људи у другој деценији њиховог живота је једна од најважнијих инвестиција коју било које друштво може спровести.

Циљ Политике унапређења здравља становништва Републике Српске до 2020. године, коју је Влада Републике Српске донијела у септембру 2012. године је унапређење здравља становништва Републике Српске: смањивањем разлика у здрављу становништва; инвестирањем у здравље, укључивањем грађана у доношење одлука о здрављу и стварањем здравих локалних заједница; контролом незаразних и заразних болести и унапређењем здравствене безбједности; креирањем здравог и подстицајног окружења за здравље и благостање; јачањем здравственог система оријентисаног на потребе корисника; јачањем јавноздравствених капацитета и припремљености за ванредна стања, промовисањем и усвајањем приступа „здравље у свим политикама“.

Најзначајнији програми и пројекти реализовани у оквиру овог стратешког циља у претходној Омладинској политици за период од 2016. до 2020. године су:

- У циљу безбједности младих одржан је низ активности кроз разне едукације и радионице које је спроводило МУП Републике Српске: „Петарде нису играчка“; „Вози опрезно, љетуј безбрижно“; „Спријечимо насиље на спортским приредбама“; „Спријечимо насиље над дјецом“; Едукација предшколске и школске дјеце о безбједном учешћу у саобраћају; Едукативна предавања на тему „Алкохол и млади возачи“ и „Живот после живота“, кроз 12 организованих посјета, 600 ученика прошло едукацију о штетном утицају алкохола у саобраћају;

- Стратегија за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у Републици Српској (2019–2029. године) је усвојена Одлуком Народне скупштине Републике Српске од 31. октобра 2019. године („Службени гласник Републике Српске“, број 95/19) – млади су наведени као приоритет у тој стратегији;
- У 2017. години у 65 школа, у 2018. години у 99 школа, у 2019. години у 92 школе реализована је додатна едукација „Репродуктивно здравље младих“ за ученике седмог разреда основних школа у Републици Српској;
- У оквиру Малих олимпијских игара, које су организоване од новембра 2018. до маја 2019. године, кроз директне или индиректне активности, ангажовано је више од 60.000 ученика и утрошено 320.000 КМ, пројекат који МПОС континуирано реализује;
- Љетна школа спорта је организована у неколико градова Републике Српске, а сједиште организације школе је било у Требињу; Кроз љетну школу спорта је прошло више од 1.500 младих; пројекат који МПОС континуирано реализује;
- „Буди мушко, реци НЕ насиљу“ – пројекат организације Перпетум мобиле у којем је 6.648 младих прошло радионице које су држали вршњачки предавачи, 14.943 младих прошло радионице путем онлајн курса који је прилагођен због пандемије обољења ковид 19, а утрошено је 560.000 КМ.

Преглед ефикасности реализације Омладинске политике од 2016. до 2020. године према најбитнијим индикаторима за овај стратешки циљ:

Табела 3: Стање индикатора за 3. стратешки циљ

ИНДИКАТОР	ГОДИНА	Базна вриједност	2016.	2020.
Број младих обољелих од сексуално преносивих болести		2,7%	83 5,9%	73 7,1%
Број младих обољелих од болести система крвотока и дијабетеса		391	560	337
Број кривичних дјела вршњачког насиља (узраст од 14 до 18 година)		22	10	34
Број кривичних дјела који су починили малољетници (узраст од 14 до 18 година)		336 (3,24%)	322	167
Број младих настрадалих и повријеђених у		1177	1413	1288

саобраћају (узраст од 15 до 30 година)			
---	--	--	--

Стратешки циљ 4: Осигурати подршку развоју изврности младих

Појам изврност представља консензусом одређен појам, који обједињује обје категорије младих (даровите и талентоване) са оствареним високим постигнућем у једној или више специфичних области.

Досадашња искуства указују на потребу унапређења процедуре за идентификацију изврних ученика и студената. Без обзира на постојеће програме и дефиниције, постоји оправдана потреба за унапређењем те области, са посебним акцентом на успостављање јасних критеријума на основу којих мјеримо „натпросјечне склоности“ и „креативне способности“. Када је у питању област изврности, неопходна је сарадња свих ресорних министарстава и других кључних актера, који би могли да допринесу развоју ове области (стручна јавност, специјалистичке ОЦД, које се баве развојем алтернативних метода едукације, приватни сектор, који је постигао резултате у областима науке и иноваторства, експерти из других земаља и тако даље).

Најзначајнији програми и пројекти реализовани у овом стратешком циљу у претходној Омладинској политици за период од 2016. до 2020. године:

- Фонд „Др Милан Јелић“ – посебна је организациона јединица чија је сврха пружање подршке најталентованијим студентима Републике Српске у финансирању студија I, II и III циклуса на домаћим и иностраним универзитетима.
- Стипендирање студената I, II и III циклуса студија који студирају у Републици Српској и иностранству – 4.208 стипендија; стипендије за студенте универзитета у Републици Српској и БиХ износе 400 КМ мјесечно; за универзитете из земаља бивше СФРЈ 500 КМ мјесечно, а за универзитете у иностранству 800 КМ мјесечно;
- Стипендирање изврних студената I, II и III циклуса студија – Фонд „Др Милан Јелић“ – 598 стипендија;
- Форум стипендиста Фонда промовисао је остварене резултате стипендиста, као и информисао младе таленте о могућностима за даље академско, научно и стручно усавршавање; такође је континуирано пратио успјехе стипендиста посредством алумни портала Фонда, те њихове остварене резултате промовише путем странице Фонда и медија у Републици Српској и радио промоцију изврности стипендиста у науци, умјетности и иноваторству;
- Покренута је кампања „Волим Српску“ с циљем промоције позитивних вриједности и примјера у друштву – Реализован је 21 пројекат од друштвеног интереса намијењених развоју изврности младих у различитим областима;

- Програм оспособљавања младих надарених за научноистраживачки рад – Суфинансирање израде докторских дисертација – 222 суфинансираних докторанада за шта је издвојено 524.500 КМ;
- „Вријеме је за надарене, талентоване и изврсне младе!“ – кроз овај пројекат организације Перпетум мобиле урађена је обука наставника за препознавање талентованих и изврских младих, обуке су се изводиле у бањолучкој, добојској и требињској регији;
- „Набаци Пет-ница“ у Републици Српској – камп за надарене, талентоване и изврсне средњошколце – На кампу је учествовало 40 ученика који су препознати као надарени талентовани млади.
- Програм усавршавања научноистраживачког кадра – суфинансирано је 109 истраживача који су се усавршавали у страним научним институцијама.

Преглед ефикасности реализације Омладинске политике од 2016. до 2020. године према најбитнијим индикаторима за овај стратешки циљ:

Табела 4: Стање индикатора за 4. стратешки циљ

ГОДИНА ИНДИКАТОР	Базна вриједност	2016.	2020
Број пројеката од друштвеног интереса намијењених развоју изврсности младих у различитим областима	0	3	8
Број изврских младих укључених у програме развоја изврсности младих	0	600	1216
Вриједност реализованих програма развоја изврсности младих	0	450.000,00 КМ	2.545.550,00 КМ

Стратешки циљ 5: Унаприједити могућности за квалитетно спровођење слободног времена младих

Слободно вријеме представља све активности којима се појединац добровољно предаје, било да се одмара, забавља, информира, образује, ангажује за друштвено добро или умјетнички изражава након својих професионалних, породичних и друштвених обавеза.

Слободно вријеме је простор у којем се млади најраније осамостаљују и гдје је њихова аутономија највећа. Када слободно вријеме постане онај простор у којем се млади осјећају задовољним и оствареним, у којем су креативни, спонтани и природни, тада

се може рећи да је слободно вријеме испунило своје функције и придонијело развоју младих.

Имајући у виду да слободно вријеме младих нису само спортске и културне активности, већ да га чине и креативни, рекреативни и едукативни садржаји и начини изражавања младих, слободно вријеме се најшире схвата и приближава младима кроз дјеловања у оквиру омладинског рада.

Најзначајнији програми и пројекти реализовани у оквиру овог стратешког циља у претходној Омладинској политици за период од 2016. до 2020. године су:

- Обезбјеђивање функционисања објеката и садржаја за унапређење квалитетног провођења слободног времена младих с фокусом на младе у руралним срединама – Реализовано путем активности у оквиру плана и програма рада, те путем Конкурса за (су)финансирање омладинских програма и пројеката у МПОС;
- Подршка раду Мреже омладинских центара за анимацију, развој и тренинг Републике Српске – М.О.Ц.А.Р.Т. која има за циљ промоцију омладинског рада, омладинских центара као и идентификацију потреба, ставова и тежњи младих. М.О.Ц.А.Р.Т. чини 15 омладинских центара;
- Израда и реализација активности у оквиру акционог плана сарадње у омладинском сектору за 2017, 2018. и 2019. годину са Министарством омладине и спорта Републике Србије;
- МПОС, у сарадњи са Министарством омладине и спорта Србије и Омладинским савјетом Републике Српске организовало је Регионалну конференцију с циљем повезивања омладинских организација из Републике Српске и Републике Србије;
- Промоција Регионалне канцеларије за сарадњу младих, као и других међународних програма доступних младима – организована је регионална конференција „RYCO-START“;
- Пружање подршке републичким омладинским организацијама које су чланице међународних омладинских мрежа – препозната је и подржана кровна омладинска организација, Омладински савјет Републике Српске, који је чланица „ЕРИК-е“ и „АЕР-а“, а који активно представља младе на међународном нивоу;
- Реализација активности у оквиру сарадње са Русијом, регија Нижњи Новгород, учешће на омладинском кампу „Лазурни“.

Преглед ефикасности реализације Омладинске политике од 2016. до 2020. године према најбитнијим индикаторима за овај стратешки циљ:

Табела 5: Стање индикатора за 5. стратешки циљ

ИНДИКАТОР	ГОДИНА	Базна вриједност	2016.	2020
Број омладинских центара		15	15	16
Број установа културе		442	442	420
Број омладинских центара укључених у М.О.Ц.А.Р.Т.		14	15	16
Број корисника омладинских центара укључених у М.О.Ц.А.Р.Т.		11.374	30.353	20.588
Број младих из рањивих група укључених у програме омладинских центара		1.305 11,47%	4.552 15%	16.470 80% корисника спада у рањиве групе

2.1.6. Демографске статистике и миграције

Демографски показатељи и трендови у Републици Српској³ су алармантни.

Најзначајнији демографски процеси који карактеришу стање у Републици Српској су: природна депопулација, старење становништва, демографско пражњење и феминизација села, концентрација становништва у градовима и негативан миграциони салдо.

Према попису 2013. године у Републици Српској је било 1.170.342 становника, што представља апсолутно смањење у односу на 1991. годину за 399.823 становника, или за 25%. Процјена за 2020. годину износи 1.136.274 становника, а то значи да је салдо становништва за седам година мање за 34.068 становника, или за 2,9%. На више од 90% простора дешава се природна депопулација. Око 20% насеља има испод 10 становника, а 8% је без становништва. Од 2.756 насеља само у 346 (или 12%) биљежи се повећање броја становника.

Фактори демографског развоја Републике Српске су веома неповољни:

³ Дио о демографским статистикама припремљен је на основу излагања проф. др Драшка Маринковића, које је под насловом „ДЕМОГРАФСKE ДЕТЕРМИНАНТЕ УПИСНЕ ПОЛИТИКЕ НА УНИВЕРЗИТЕТЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ“ одржано у Теслићу, 9.10.2021. године.

- Негативан природни прираштај од 2002. године – у периоду од 2002. до 2020. године мањак новорођених у односу на умрле је 73.791, а то представља више од 6% популације Републике Српске, само у 2020. години тај мањак је 7.421;
- Пораст морталитета – у 2002. години је умрло 12.980 становника у Републици Српској, а у 2020. години број умрлих је 16.582;
- Старење становништва – према процјени за 2020. годину, млађих од 14 година је 13,3%, а старијих од 65 година 20,8%; удио старог становништва у укупном становништву у 2013. години износио је 17%, а у 2020. години процијењен је на 20,8%;
- Економске миграције радно способног и фертилног становништва су убрзане и појачане.

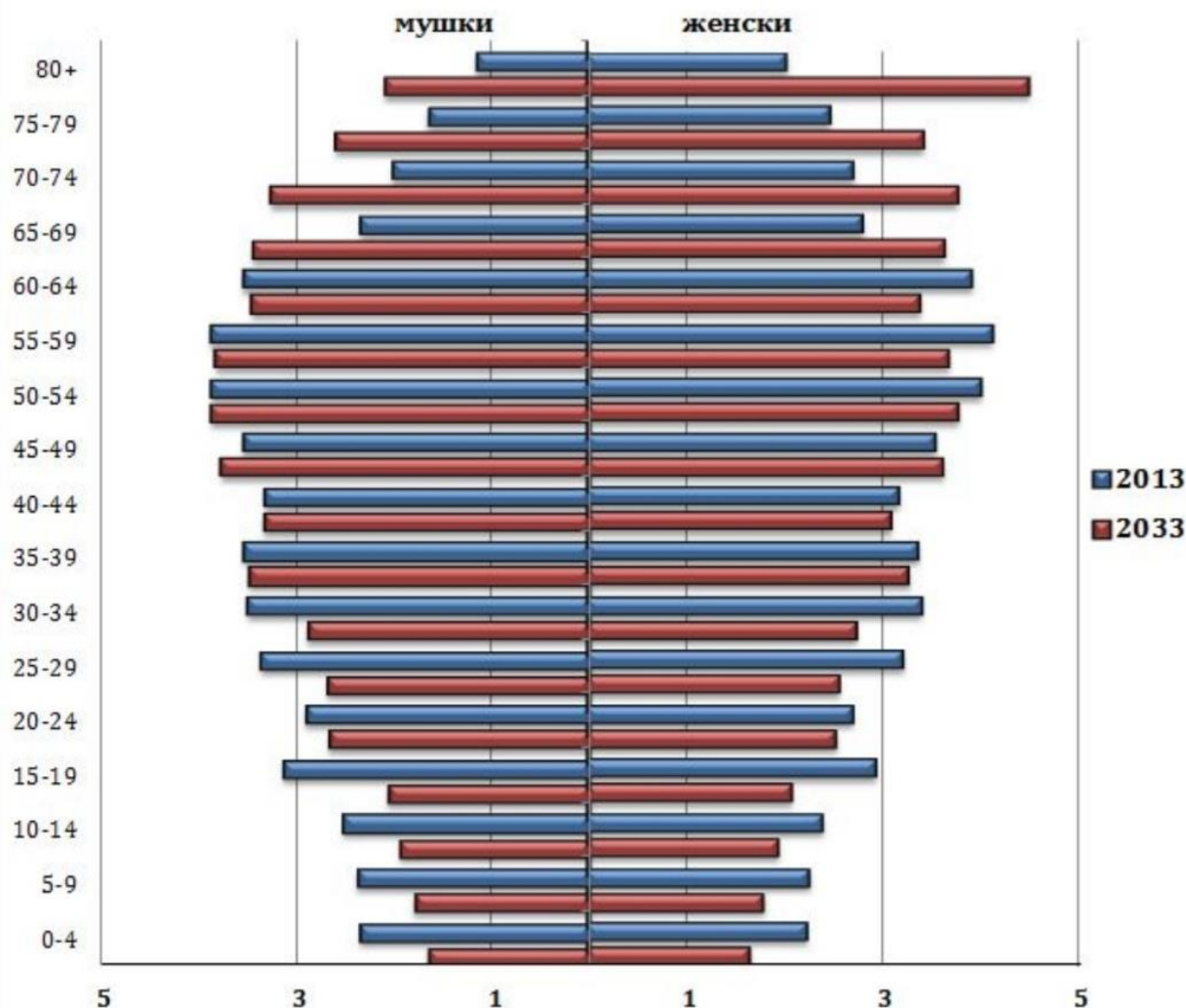
Број рођене дјеце из године у годину све више се смањује у градовима и општинама Републике Српске. Тако је 1991. године било 42 општине са умјереном стопом природног прираштаја (5–14‰), а у посљедње двије године ниједан град и општина у Републици Српској немају позитиван природни прираштај. Изразито негативан природни прираштај у 2020. години биљеже већи градови: Приједор (-587), Бијељина (-579), Добој (-416), Бања Лука (-412), Источно Сарајево (-346), Градишка (-344).

Просјечно годишње смањење броја ученика у основношколском контингенту је око 1.600. То упућује на процјену да се сваких шест година губи једна генерација ученика. Сличне негативне посљедице се огледају и код броја уписаних у средње школе у Републици Српској (у 2000/2001. било је уписано 54.340 ученика, а у 2020/2021. години 36.405 ученика) и код броја уписаних студената у периоду од 2010/2011. до 2020/2021. године (пад броја уписаних студената од 48%).

Стање старосне и полне структуре становништва у 2013. години и процјене за 2033. дати су на сљедећем графикону:

Слика 1: Стање старосне и полне структуре становништва у 2013. години и процјене за 2033.

(Напомена: Број становника је изражен у десетинама хиљада: тако 1 значи 10.000, 3 значи 30.000, а 5 значи 50.000. Процјена за 2033. је рађена према константној варијанти фертилитета).

Очигледно је да ће омладинске политике морати да рачунају са константним падом броја младих и у два наредна стратешка периода.

Што се тиче миграција младих из Републике Српске у земље региона и земље ЕУ, нема поузданих података о томе који број младих и зашто одлази. Такви подаци се не воде ни на нивоу БиХ ни на нивоу Републике Српске. С времена на вријеме раде се истраживања у виду анкетирања младих о томе да ли намјеравају да оду у иностранство или не намјеравају.

2.1.7. Резултати анкетног истраживања ставова младих (2015–2021)

У току маја и јуна 2021. године, за потребе анализе имплементације Омладинске политике Републике Српске 2016–2020. обављено је анкетно истраживање ставова младих узраста 14–34 године са подручја Републике Српске. Укупно су обрађени ставови 1988 испитаника из 34 општине у Републици Српској. Узорак је креиран пропорционално величини општине, што значи да је највише испитаника било из великих општина, попут Бањалуке, Бијељине, Приједора и Прњавора. У узорку је било

по 50% женских и мушких испитаника, те по 25% ученика, студената, запослених и незапослених. Слично истраживање рађено је и 2015. године, тако да су резултати упоредиви.

Преглед резултата истраживања из 2021. године:

- У поређењу са претходним истраживањем, из 2015. године, нешто више младих мисли да је могуће да имају свој стамбени простор и у већој мјери сматрају да је могуће да остваре породицу овдје;
- Већи број младих види своју будућност у мјесту тренутног пребивалишта, с тим да је проценат оних који би жељели да се преселе у друге државе нешто мањи него 2015. године;
- Побољшање животног стандарда и запослење представљају главне разлоге за одлазак у иностранство, као и за евентуално пресељење, али је смањено интересовање за пресељење у земље Западне Европе и Сјеверне Америке, а млади су усмјеренији ка већим срединама у свом окружењу или према земљама у региону;
- Млади високо вреднују све професионалне циљеве, највише налажење доброг посла (сигуран, са добром платом, са доста слободног времена, креативан и динамичан, са приликама са професионално усавршавање...);
- Млади преферирају посао у државним, односно административним, институцијама, али се у односу на претходни период удвостручио број младих који желе радити у приватном сектору, а пропорционално се смањио интерес за рад у државним институцијама и међународним организацијама;
- Млади високо вреднују све друштвене циљеве (највише економске, здравствене, борбу против криминала и корупције, побољшање положаја младих, социјалну правду и сигурност, очување животне средине, итд.);
- Млади као доминантан утицај на добијање посла истичу политичку припадности и, у нешто мањој мјери, познанства;
- Изражен је значајан утицај интернета као канала комуникације који представља најефектнији начин приближавања младима и њиховог покретања на активност;
- Прилично је уједначен број младих који су задовољни и који нису задовољни образовањем у Републици Српској, а значајан број је и неодлучних по том питању;
- Примјетно је да младима недостаје/или се не користи адекватно, подршка за професионалну оријентацију;
- Ниво друштвеног и политичког учешћа младих је низак, прилично су незаинтересовани и неактивни и врло површно упознати са политичким приликама;
- Већа је изложеност ризицима нарушавања менталног здравља и здравих животних стилова младих, што је посебно појачано КОВИД 19 кризом;
- Постоји осјећај ниске изложености различитим облицима дискриминације и насиља, али је отворено питање препознавања и страха од посљедица;
- Повећано је опажање о нивоу изложености и степену коришћења опојних средстава код младих;

- Препозната је потреба подршке раду и отварању нових омладинских центара у којима ће радити стручни и, у перспективи, формално обучени омладински радници;
- Значајно је изражен интерес младих за спортско-рекреативне, омладинске и културне објекте и садржаје;
- Растућа је и високо изражена свијест и интерес младих за очување животне средине, као и свијест о томе да је животна средина угрожена.

2.2. SWOT анализа и стратешко фокусирање

2.2.1. SWOT анализа

Синтеза кључних налаза ситуационе анализе дата је у наставку у виду прегледа снага/предности и слабости/недостатака, када се узме у обзир досадашње стање. Уз снаге и слабости, дат је и преглед главних прилика/могућности и пријетњи, идентификованих на основу процјене стања и трендова околних фактора и будућих очекивања. Заједно, ова четири прегледа чине SWOT анализу.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Континуитет израде и спровођења омладинске политике Републике Српске (2006–2020) ✓ Уставни основ и солидан правни оквир за адекватан третман младих кроз секторске политике ✓ Млади као приоритетна циљна група нових секторских стратегија (за развој МСП; запошљавање; НТР, високо образовање и развој ИКТ индустрије, заштита менталног здравља...) ✓ Солидан институционални основ за координацију бриге о младима ✓ Континуитет програма подршке младима (субвенције за станове, стипендије...) ✓ Високо вредновање професионалних циљева младих у вези са радном каријером и усавршавањем ✓ Млади високо вреднују све друштвене циљеве (највише економске, здравствене, борбу против криминала и корупције, побољшање положаја младих, социјалну правду и сигурност, очување животне средине, 	<ul style="list-style-type: none"> ◇ Значајан број младих прижељкује одлазак у иностранство ◇ Уједначен број младих који су задовољни и који нису задовољни образовањем у Републици Српској, а значајан број је и неодлучних ◇ Недостаје/не користи се подршка за професионалну оријентацију ◇ Млади сматрају да је доминантан утицај политичке припадности и познанстава на добијање посла ◇ Рад у државном сектору и даље перципиран као најпожељнија опција за младе ◇ Ниво друштвеног и политичког учешћа младих низак, раст осјећаја политичке беспомоћности младих ◇ Већа изложеност ризицима нарушавања менталног здравља и здравих животних стилова младих (појачано КОВИД 19 кризом) ◇ Изложеност младих супстанцама које су забрањене/штетне ◇ Ниво стручне оспособљености

<p>итд.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Растућа, високо изражена свијест и интерес младих за очување животне средине ✓ Блага побољшања иначе негативних трендова у ставовима младих (о могућностима рјешавања стамбеног питања, заснивања породице, остајања у мјесту живљења, одласка у иностранство, запошљавања у приватном сектору...) ✓ Изражен интерес младих за спортско–рекреативне, омладинске и културне објекте и садржаје ✓ Осјећај ниске изложености различитим облицима дискриминације и насиља (али је отворено питање препознавања и страха од посљедица) 	<p>омладинских радника знатно заостаје за очекивањима младих (нема системског оспособљавања омладинских радника, не постоји методологија)</p> <ul style="list-style-type: none"> ◇ Старење оснивача/руководства омладинских организација и велика флукуација људи у омладинским организацијама ◇ Низак капацитет омладинских организација за добијање и вођење пројеката из програма ЕУ, програма за западни Балкан и других пројеката (домаћих и донаторских) ◇ Застарјели канали комуникације са младима ◇ Слаба комуникација омладинских организација са другим актерима који се баве младима ◇ Нема континуитета у раду омладинских организација, ради се од пројекта до пројекта
ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> 🕒 Развој економије, побољшање животног стандарда и стварање прилика за квалитетно запошљавање и предузетништво младих 🕒 Брже уклапање младих у реализацију главних глобалних развојних токова: паметног раста, иновација, дигитализације, очувања животне средине, декарбонизације 🕒 Веће инвестирање у младе и омладински рад имаће каталитички утицај и на друге секторе 🕒 Преокретање негативних друштвених образаца запошљавања и напредовања 🕒 Квалитетније образовање и цјеложивотно учење 🕒 Развој друштвеног предузетништва (успостављен правни и стратешки оквир) 🕒 Активна промоција здравих 	<ul style="list-style-type: none"> 🕒 Изразито негативни трендови природног прираштаја (сталан, све израженији пад) 🕒 Одлив мозгова (наставак негативног тренда) 🕒 Велика потражња за радном снагом у земљама ЕУ и региону 🕒 Квалитетно образовање и повољне прилике у земљама региона и ЕУ 🕒 Све већи ризици за (ментално) здравље младих 🕒 Све нижи ниво опште образованости и радне културе становништва у Републике Српске 🕒 Задржавање и јачање негативних образаца у друштву 🕒 Ризици глобалних и регионалних конфликата 🕒 Повећана бирократизација оних који спроводе донаторске пројекте

<p>животних стилова младих</p> <ul style="list-style-type: none"> ① Јачање капацитета омладинских организација за активније учешће у ЕУ програмима и програмима за западни Балкан ① Сарадња омладинских организација и развијенијих домаћих организација ради учешћа на захтјевним програмима ① Јачање везе и сарадње организација младих са локалним управама 	
---	--

2.2.2. Стратешки фокуси

На основу кључних налаза ситуационе анализе и SWOT анализе, предложени су сљедећи стратешки фокуси:

1. **Како повећати прилике и интерес младих за останак (и повратак) у Републици Српској** (укључујући квалитетније образовање, запошљавање, предузетништво и креативне индустрије, становање и стандард...)?

Фокусирање омладинске политике у наредном периоду на овај изазов, од чијег рјешавања у знатној мјери зависи и опстанак и развој Републике Српске, има императиван карактер. Ради се о мултисекторском проблему и изазову, који значајно прелази капацитете и могућности омладинског сектора. Кључни задатак омладинске политике је да ово питање буде постављено као приоритет у свим релевантним секторским стратегијама и политикама у Републици Српској, како би се креирали и реализовали амбициозни програми и инструменти подршке младима у функцији њиховог останка, а постепено и повратка.

2. **Како повећати друштвено и политичко учешће младих у функцији преокретања негативних и стварања нових, позитивних, друштвених образаца понашања и дјеловања, укључујући и активно коришћење слободног времена у заједници? Како дјелотворније подржати боље самоорганизовање и пројектно дјеловање младих** (уз развијање нове методологије рада с младима, системске обуке, каталитичке пројекте...)?

Истраживања показују да друштвено и политичко учешће младих слаби, а да истовремено расте њихов осјећај политичке беспомоћности и перцепција немогућности утицаја на друштвене токове и одлуке. Фокусирањем на овај изазов тежи се постепеном преокретању тока ствари, ка већем самопоуздању, дјеловању и утицају младих у средини у којој живе, као и њиховом доприносу стварању нових, позитивних образаца понашања и дјеловања у друштву. За такав преокрет

неопходно је системско јачање омладинских организација, од којих највећи дио ради са ниским степеном одрживости и slabим изгледима да обезбиједи значајније пројекте и средства за опстанак и развој. Разлози су вишеструки и укључују недовољно квалитетно управљање, озбиљан недостатак знања и вјештина неопходних за припрему и имплементацију пројеката, вођење и развој организације, и слично, што доводи до велике флукуације и даљег слабљења организација. Ову инерцију треба у наредном периоду преокренути обезбјеђивањем и пружањем знатно веће стручне подршке и укључивањем системског приступа у подршци развоју капацитета омладинских организација.

3. **Како промовисати (унаприједити) здраве животне стилове младих (укључујући слободно вријеме и однос према животної средини)?** Како обезбиједити равноправну укљученост „рањивих група“ младих и младих из руралних средина?

У вези са здравим животним стиливима младих евидентно је да у претходном периоду није било посебно видљивих побољшања, али ни погоршања. У наредном периоду фокус ће бити на креирању и спровођењу дјелотворнијих инструмената подршке, како би се дјеловало више превентивно и омогућила одржива побољшања у здравим животним стиливима, али и односу према животної средини, за коју млади исказују већи интерес. Такође, тежи се и пружању додатне подршке и стварању нових прилика за равноправно укључивање категорија младих које нису у равноправном положају са осталима: „рањивих“ категорија и младих из руралних средина.

4. **Како подстицати и промовисати вриједности које омогућују развој:** изврсност (умјесто осредњости), стручност (умјесто полтронства), узајамно помагање и сарадњу (умјесто себичности и саможивости) и слично?

Република Српска предњачи у региону у пружању подршке изврсности код младих, схватајући да је оријентација на препознавање талената и подршка за њихово усавршавање и развој основ за стварање конкурентских предности у савременом свијету. Ова оријентација у наредном периоду треба да се ојача и прошири. У синергетском дјеловању са другим фокусима, треба да допринесе стварању „критичне масе“ знања, енергије и спремности младих да остану у Српској и мијењају ствари набоље.

2.3. Стратешка оријентација

Стратешка оријентација за период 2023–2027. одређује се у виду визије развоја и стратешких циљева.

2.3.1. Визија развоја

Претходна визија Омладинске политике Републике Српске (*Млади, као равноправан и активан партнер институцијама Републике Српске, живе у сигурном друштву једнаких могућности, које их подстиче да остваре своје потенцијале*) уз низ предности, имала је и недостатке, првенствено недовољно јасне оријентације и мотивације за младе и све оне који им (треба да) пружају подршку. Обухват те политике је био добар, али је комуникациони потенцијал био мањи од потребног (недостаје лака памтљивост и разумљивост, те покретачки импулс).

Зато је предложена другачија визија за нову Омладинску политику Републике Српске, са снажнијим, разумљивијим и мотивацијски израженијим комуникацијским потенцијалом, тако да се нагласи активна улога и мјера младих у обликовању друштва и стварању прилика за младе у свим областима од њиховог интереса.

Визија нове Омладинске политике 2023–2027:

Више и боље – ПО МЈЕРИ МЛАДИХ

обликујемо Републику Српску тако да пружа све више правих прилика које млади користе за боље образовање, посао, стандард, предузетништво, утицај и стваралаштво.

Визија има краћу верзију, која се може користити као слоган – *Више и боље – ПО МЈЕРИ МЛАДИХ* – као и дужу верзију у којој је експлицитно наглашена улога младих (*обликујемо*), димензија стварања и коришћења прилика и кључне области у којима промјене треба да се остваре.

2.3.2. Стратешки циљеви са индикаторима

На основу дефинисаних стратешких фокуса и предложене визије развоја, утврђују се сљедећи стратешки циљеви:

1. Унаприједити прилике и интерес младих за бољи живот (одрживост и повратак) у Републици Српској;
2. Подстицати иницијативу и одговорно дјеловање младих у заједници;
3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини;
4. Промовисати изврсност и стварање узора код младих.

Међусобни однос визије и стратешких циљева представљен је сљедећом сликом:

Слика 2: Међусобни однос визије и стратешких циљева

Први стратешки циљ је један од најважнијих циљева у сљедећем стратешком периоду за Републику Српску. Зато је радно тијело које се бави питањима младих Народне скупштине Републике Српске затражило да се у Омладинској политици Републике Српске 2023–2027. стварање услова и претпоставки за останак младих постави као приоритетни циљ и да се у склопу тог циља креира нека врста интерсекторске стратегије, којом би се објединиле политике, мјере и инструменти из других стратегија и ресора, те предложиле нове, недостајуће мјере и инструменти за подршку останку младих у Републици Српској. Ради се, прије свега, о политикама, мјерама и инструментима у областима од значаја за економски развој.

Други стратешки циљ у први план ставља тежњу за активнијим дјеловањем младих у друштвеном и политичком животу, на свим нивоима, од уже до шире заједнице. Ради се о преузимању одговорности младих за доношење и реализацију одлука, од оних којима се уређује живот у мјесној заједници, до оних које се доносе у највишим органима Републике Српске и БиХ. Такође, ради се о јачању и ширењу утицаја омладинског сектора у друштву, као и јачању и ширењу волонтерског рада младих у заједници. Тежи се стварању „критичне масе“ младих који (про)активно дјелују у друштву и успостављању континуитета њиховог дјеловања, у складу са визијом *Више и боље – ПО МЈЕРИ МЛАДИХ*. Такође, усмјерен је на системско јачање омладинских организација, како би могле да преузму кључну улогу у спровођењу омладинске политике и јачању дјеловања и утицаја младих у Републици Српској. Ради се о више аспеката системске изградње и јачања капацитета: од знања и вјештина неопходних за припрему и имплементацију пројеката, до квалитетнијег управљања, вођења и развоја организације. За обликовање и спровођење таквог приступа биће неопходан висок

ниво партнерства јавног и омладинског сектора, као и покретање ресурсног центра са каталитичним дјеловањем на развој омладинских организација.

Трећи стратешки циљ усмјерен је на превентивно дјеловање на здравље и здраве животне стилове младих, стварање претпоставки за њихов складан физички, психички и духовни развој, као и на стварање здравог и безбједног животног окружења за младе. Уз то, њиме се тежи подстицању одговорнијег односа младих према животној средини, у складу са све већим потребама за таквим дјеловањем и све израженијом спремношћу младих да допринесу њеном очувању.

Четвртим стратешким циљем тежи се стварању континуитета у пружању подршке изврности и стваралаштву младих у Републици Српској, као и ширењу такве оријентације на све области у којима млади уче, раде и стварају. Очекује се да таква оријентација доведе до стварања нових, продуктивних и пожељних образаца понашања и дјеловања код младих, формирањем и промовисање неке врсте узора за младе.

Напредак у остваривању овако дефинисаних стратешких циљева може да се мјери путем тзв. индикатора утицаја (impact indicators), који су приказани у табели испод.

Табела 6: Преглед индикатора за стратешке циљеве

Стратешки циљеви	Индикатори	Полазна вриједност	Циљна вриједност
1. Унаприједити прилике и интерес младих за бољи живот у Републици Српској	– БДВ по запосленом –% младих који не желе да се иселе у иностранство	– 30.674 КМ – 40%	– повећање за 25% – најмање 60%
2. Подстицати иницијативу и одговорно дјеловање младих у заједници	– број младих посланика – број корисника обухваћених волонтирањем –% младих који мисле да њихов глас има утицај	– 9 – 14.663 – 47,8%	– најмање 12 – преко 20.000 – најмање 60%
3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини	– број укључених корисника програма омладинских центара – број реализованих пројеката у области здравих животних стилова и заштите животне средине	–15.000 – 55 (подржано од стране МПОС у 2021. год.)	– 20.000 – стални раст
4. Промовисати изврност и стварање узора код младих	– % запослених истраживача млађих од 40 год. од укупно запослених на пословима истраживања и развоја – број програма који	– 14% – (2021)	– најмање 20% –стални раст

	доприносе изврности младих		
--	-------------------------------	--	--

Овим индикаторима се прати одвијање ширих промјена на које утиче остваривање стратешких циљева у оквиру којих су дефинисани. Ради се о индиректном дејству и о стварима на које утичу и друга дјеловања, осим оних која су укључена у оквир стратешког циља. У хијерархији индикатора, ради се о индикаторима највишег нивоа, који се налазе изнад индикатора крајњих резултата (outcome indicators) који ће се дефинисати на нивоу приоритета, као и индикатора директног учинка (output indicators) који се дефинишу на нивоу конкретних мјера, односно пројеката.

3. Приоритети и мјере

Приоритети представљају кључна подручја дјеловања у наредном стратешком периоду. Заснивају се на дефинисаним стратешким фокусима, а заједно са мјерама које обухватају пресудно доприносе остваривању стратешких циљева.

Преглед приоритета по стратешким циљевима приказан је у сљедећој табели:

Табела 7: Преглед приоритета по стратешким циљевима

Стратешки циљеви	Приоритети
1. Унаприједити прилике и интерес младих за бољи живот (одрживост останак и повратак) у Републици Српској	1.1. Унапређење професионалне оријентације и образовања за младе 1.2. Подршка запошљавању младих 1.3. Подршка предузетништву младих 1.4. Подршка стамбеном збрињавању и заснивању породица младих
2. Подстицати иницијативу и одговорно дјеловање младих у заједници	2.1. Промоција волонтирања 2.2. Јачање учешћа и утицаја младих у политици и одлучивању 2.3. Системско унапређење капацитета омладинских организација 2.4. Институционално и кадровско јачање омладинских организација
3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини	3.1. Подршка развоју здравих животних стилова код младих 3.2. Подршка очувању и развоју физичког и менталног здравља младих 3.3. Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих 3.4. Подршка мобилности младих, омладинских организација и организација за младе на локалном и међународном нивоу
4. Промовисати изврност и стварање узора код младих	4.1. Подршка развоју младих талената и изврсне омладине

	4.2. Подршка истраживачко-развојном раду, иновативности и креативности младих 4.3. Промоција изврсноности и стваралаштва младих
--	--

3.1. Преглед приоритета и мјера за 1. стратешки циљ

У овом дијелу су табеларно приказани и сажето описани приоритети и мјере за 1. стратешки циљ, са припадајућим индикаторима. За индикаторе је дефинисано полазно стање, кад год је то било могуће на основу расположивих података, као и циљно стање. Притом се ради о индикаторима крајњег резултата (outcome) у случају приоритета, и индикаторима резултата мјера (output) у случају мјера.

У оквиру првог стратешког циља планирана су четири приоритета, путем којих се могу у знатној мјери унаприједити прилике за бољи живот младих у Републици Српској, тако да се економски разлози за одлазак сведу на најмању мјеру, а разлози за повратак почну да преваладају над разлозима за одлазак. Одабрани приоритети су у међусобној вези и заједно омогућују остварење постављеног стратешког циља. Квантитативни индикатори су коришћени гдје год је то било могуће и оправдано. Када то није било могуће или оправдано, коришћени су одговарајући квалитативни индикатори.

Детаљан преглед мјера у оквиру овог циља дат је у прилогу стратешког документа.

Табела 8: Преглед приоритета и мјера за 1. стратешки циљ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1 Приоритети	Индикатор (крајњег резултата)	Полазна вриједност (2020. или 2021)	Циљна вриједност (2027)
1.1. Унапређење професионалне оријентације и образовања за младе	% анкетираних младих који користе услуге савјетовања за професионалну оријентацију	1%	најмање 10%
	% анкетираних младих који су задовољни образовањем у Републици Српској	42,5%	најмање 60%
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
1.1.1. Успостављање ефикасног система професионалне оријентације, каријерног савјетовања и стицања компетенција 1.1.2. Подршка развоју и интеграцији програма предузетничког учења у формално и неформално образовање и планирање каријере 1.1.3. Унапређење атрактивности и квалитета образовања			
1.2. Подршка запошљавању младих	Стопа запослености младих (15–24 година)	27,5%	сталан раст

	Стопа незапослености младих (15–24 година)	23,8%	сталан пад
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
1.2.1. Унапређење запошљивости младих 1.2.2. Унапређење квалитета и доступности радних мјеста и послова за младе 1.2.3. Унапређење нормативног оквира за дуално образовање, студентско организовање и студентски рад			
1.3. Подршка предузетништву младих	Стопа активности младих (15–24 година)	36,1%	сталан раст
	Учешће младих у структури власника ММСП	% за 2021.	сталан раст
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
1.3.1. Економско оснаживање младих кроз унапређење запошљивости и развој друштвеног предузетништва младих 1.3.2. Подршка развоју стартап фирми (почетницима у пословању) 1.3.3. Подршка иновативном предузетништву младих 1.3.4. Подршка предузетништву младих у руралним срединама			
1.4. Подршка стамбеном збрињавању и заснивању породица младих	% анкетираних младих који мисле да је могуће да млади имају свој стамбени простор	око 40%	преко 50%
	% анкетираних младих који мисле да је у нашем друштву могуће остварити породицу какву желе	око 60%	око 70%
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
1.4.1. Подршка стамбеном збрињавању младих преко субвенционисања каматних стопа на стамбене кредите ИРБ 1.4.2. Подршка за останак младих кроз унапређење постојећих и увођење нових модела стамбеног збрињавања младих			

3.1.1. Преглед мјера за приоритет 1.1. Унапређење професионалне оријентације и образовања за младе

Анкете показују да млади у занемарљивом проценту користе услуге професионалне оријентације и каријерног савјетовања, а да дио младих није задовољан образовањем у Републици Српској. Зато је унапређење професионалне оријентације образовања за младе сврстано у приоритете омладинске политике за наредни период.

Мјера 1.1.1. Успостављање ефикасног система професионалне оријентације, каријерног савјетовања и стицања компетенција

Стратегијом развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у Републици Српској за период 2022–2030. дефинисан је приоритет 5.4. *Успостављање система каријерног вођења и савјетовања ученика са одговарајућим мјерама (5.4.1.*

Израда стандардизованих тестова професионалне оријентације, 5.4.2. Организовање дана отворених врата у средњим школама и високошколским установама, и 5.4.3. Организовање сајмова занимања у сарадњи привреде и локалних заједница).

Мјера 1.1.2. Подршка развоју и интеграцији програма предузетничког учења у формално и неформално образовање и планирање каријере

Преузима се из Стратегије развоја МСП у Републици Српској за период 2021–2027, гдје је наведена под бројем 1.2.2. Њоме се предвиђа наставак процеса интегрисања предузетничког учења у све видове формалног и неформалног образовања, с циљем повећања интересовања и компетенција ученика и студената за предузетничку каријеру.

Мјера 1.1.3. Унапређење атрактивности и квалитета образовања

Стратегијом развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у Републици Српској за период 2022–2028. дефинисани су приоритети 2.3. *Развијање наставних планова и програма за средње опште и стручно и техничко образовање у складу са стандардима занимања и потребама тржишта рада, и 5.2. Усклађивање наставних програма/модула са потребама тржишта рада, са одговарајућим мјерама, којима ће се средњошколско образовање боље повезати са тржиштем рада.*

3.1.2. Преглед мјера за приоритет 1.2. Подршка запошљавању младих

Квалитетно запошљавање представља једну од кључних претпоставки за останак и заснивање породице младих људи у Републици Српској. Мјере у оквиру овог приоритета преузете су из других релевантних стратегија, у којима су млади једна од приоритетних циљних група.

Мјера 1.2.1. Унапређење запошљивости младих

У наредном периоду планира се наставак позитивних трендова запошљавања младих, првенствено кроз спровођење Стратегије запошљавања Републике Српске 2021–2027. у којој је дефинисан приоритет 1.3. *Јачање запошљивости младих, са одговарајућим мјерама (1.3.1. Програм подршке запошљавању младих са ВСС и ВС – приправници, 1.3.2. Програм стручног оспособљавања лица са стеченим високим образовањем, 1.3.3. Програм подршке оспособљавању младих људи за запошљавање у области креативних индустрија, са фокусом на програмирање, и 1.3.4. Програм подстицаја за запошљавање младих у БПО индустрији).* Уз ове мјере треба да се изради и студија изводљивости увођења програма гаранција за младе.

Мјера 1.2.2. Унапређење квалитета и доступности радних мјеста и послова за младе

Подршка стварању нових радних мјеста, на којима се остварује већа додана вриједност (рачуната као збир бруто плата, бруто добити и амортизације) са већим изазовима, приликама и могућностима за ангажовање и зараду младих људи,

планирана је у склопу Стратегије развоја МСП у Републици Српској (приоритети 3.1. *Развој пословних вјештина за МСП*, 3.2. *Иновације и дигитализација пословања МСП* и 3.3. *Прелаз МСП-а ка зеленој економији*), Стратегије запошљавања Републике Српске (приоритет 1.2. *Развој инструмената подршке за запошљавање продуктивније радне снаге* и мјера 3.3.2. *Унапређење социјалног дијалога на локалном нивоу кроз локална партнерства за запошљавање*) и Стратегије развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ индустрије (приоритети 1.4. *Технолошки развој и иновације*, 3.2. *Развој вјештина за ИКТ индустрију* и 3.3. *Развој екосистема за ИКТ индустрију*).

Мјера 1.2.3. Унапређење нормативног оквира за дуално образовање, студентско организовање и студентски рад

Стратегијом развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ индустрије планирана је мјера 2.3.2. *Побољшање претпоставки за дуално високо образовање*, у оквиру које је предвиђено, између осталог, доношење Закона о дуалном образовању и Закона о студентском раду, као и доношење одговарајућих подзаконских аката, укључујући и студентску праксу.

3.1.3. Преглед мјера за приоритет 1.3. *Подршка предузетништву младих*

Уз запошљавање, подршка предузетништву младих представља другу кључну претпоставку за економско обезбјеђивање останка младих у Републици Српској. Мјере у оквиру овог приоритета углавном су преузете из других релевантних стратегија у којима је планирана дјелотворна подршка предузетништву младих.

Мјера 1.3.1. Економско оснаживање младих кроз унапређење запошљивости и развој друштвеног предузетништва младих

Овом мјером се планира финансијска и стручна подршка пројектима друштвеног предузетништва младих, на основу могућности које су отворене успостављањем законског оквира за овај вид предузетништва. Ти пројекти ће, кроз реализацију програма неформалног образовања младих, а у сарадњи са омладинским организацијама, допринијети економском оснаживању младих и оснивању омладинских предузећа.

Мјера 1.3.2. Подршка развоју стартап фирми (почетницима у пословању)

Планирана у оквиру Стратегије развоја МСП под бројем 1.2.1. ова мјера се односи на системску континуирану подршку младим потенцијалним предузетницима за успостављање пословања, кроз разноврсне и међусобно усклађене програме финансијске, стручне и логистичке подршке.

Мјера 1.3.3. Подршка иновативном предузетништву младих

Ова врста подршке планирана је у оквиру Стратегије развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ индустрије у виду мјере 1.4.3. *Успостављање подршке иновативном предузетништву и новим технологијама*. Предвиђа се подршка

формирању тзв. стартап и спиноф фирми, уз интензивну сарадњу са високошколским установама.

Мјера 1.3.4. Подршка предузетништву младих у руралним срединама

Шири оквир подршке предузетништву младих у руралним срединама садржан је у Стратегији развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021–2027. у оквиру чак девет одговарајућих приоритета.

3.1.4. Преглед мјера за приоритет 1.4. Подршка стамбеном збрињавању и заснивању породица младих

Уз квалитетно образовање, запошљавање и предузетништво, подршком стамбеном збрињавању и заснивању породица комплетира се скуп неопходних економских претпоставки за останак и повратак младих људи.

Мјера 1.4.1. Подршка стамбеном збрињавању младих преко субвенционисања каматних стопа на стамбене кредите ИРБ

Ради се о већ доказано вриједној мјери субвенционисања каматне стопе на стамбене кредите за младе и младе брачне парове, коју је у наредном периоду потребно задржати најмање на постојећем нивоу, уз сагледавање могућности за повећање њеног обима у износу, али у ширем добном обухвату корисника кредита.

Мјера 1.4.2. Подршка за останак младих кроз унапређење постојећих и увођење нових модела стамбеног збрињавања

Ради се о испитивању могућности увођења нових модалитета за стамбено збрињавање младих у виду нових модалитета помоћи при куповини стамбене јединице, како би се олакшало младима да се одлуче на склапање брака и останак у мјесту живљења и/или живот у руралној средини, а што је један од предуслова за повећање наталитета.

3.2. Преглед приоритета и мјера за 2. стратешки циљ

У оквиру другог стратешког циља планирана су четири приоритета, којима се подстиче иницијатива и одговорно дјеловање младих у заједници, али и обезбјеђује системска изградња капацитета омладинских организација, као једна од важних претпоставки за такво дјеловање.

Табела 9: Преглед приоритета и мјера за 2. стратешки циљ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2 Приоритети	Индикатор (крајњег) резултата	Полазна вриједност (2020. или 2021)	Циљна вриједност (2027)
2.1. Промоција волонтирања	Број локалних волонтерских сервиса укључених у ВСРС	15	20

	Број регистрованих волонтера у Републици Српској	750	преко 1.000
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
2.1.1. Унапређење атрактивности и вредновања волонтерског рада 2.1.2. Подршка функционисању и развоју локалних волонтерских сервиса			
2.2. Јачање учешћа и утицаја младих у политици и одлучивању	Број младих до 35 година на руководећим позицијама у републичким и локалним органима управе	–	више за 25%
	Број младих (до 30 г.) на кандидатским изборним листама	–	више за 20%
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
2.2.1. Унапређење политичке едукације младих 2.2.2. Развијање дијалога и сарадње младих са републичким и локалним институцијама 2.2.3. Увођење добрих пракси учешћа младих у политичком одлучивању 2.2.4. Промоција локалних омладинских политика			
2.3. Системско унапређење капацитета омладинских организација	Број омладинских орг. са унапређеним капацитетима	0	најмање 50
	Број омладинских центара	15	20
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
2.3.1. Програм изградње капацитета за вођење организација и пројеката Стратешки пројекат успостављања Ресурсног центра за младе 2.3.2. Успостављање мреже регионалних менторских организација и мрежа омладинских организација унутар географских подручја Републике Српске 2.3.3. Подршка јачању мреже омладинских центара			
2.4. Институционално и кадровско јачање омладинских организација	Број активних омладинских организација	191	уравнотежен однос омл. орг. и орг. за младе
	Број активних организација за младе	224	
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
2.4.1. Програм изградње капацитета за квалитетније обављање послова омладинских радника и службеника за питања младих у ЈЛС 2.4.2. Промоцијом ЈЛС унаприједити логистичку и финансијску подршку раду локалних омладинских организација			

3.2.1. Преглед мјера за приоритет 2.1. Промоција волонтирања

Волонтирање представља важан облик друштвеног дјеловања младих. У наредном периоду планира се значајнија промоција и афирмација волонтерског рада младих, као и већа подршка функционисању и развоју локалних волонтерских сервиса.

Мјера 2.1.1. Унапређење атрактивности и вредновања волонтерског рада

Планирано је подстицање јавних и приватних медија да укључе волонтирање у програмску шему и редовно информишу јавност о оствареним резултатима волонтерских програма у локалним заједницама како би се на тај начин промовисао и вредновао рад волонтера. Такође, предвиђа се подстицање ЈЛС да, у оквиру своје локалне омладинске политике, планирају одговарајуће мјере за промоцију и вредновање волонтерског рада младих на свом подручју.

Мјера 2.1.2. Подршка функционисању и развоју локалних волонтерских сервиса

Како би се обезбиједила адекватна и ефикасна волонтерска инфраструктура на нивоу Републике Српске, неопходно је пружање административне, техничке и финансијске подршке јачању капацитета локалних волонтерских сервиса, као и њиховом умрежавању кроз ВСРС. Такође, треба правовремено израдити и усвојити и нову Стратегију за унапређење и развој волонтирања у Републици Српској.

3.2.2. Преглед мјера за приоритет 2.2. Јачање учешћа и утицаја младих у политици и одлучивању

Мјерама у оквиру овог приоритета тежи се активнијем дјеловању и утицају младих у средини у којој живе, као и њиховом доприносу стварању нових, позитивних образаца понашања и дјеловања у друштву.

Мјера 2.2.1. Унапређење политичке едукације младих

Циљ ове мјере је развијање свијести младих о важности њиховог активног учешћа у друштву и у процесу доношења одлука на локалном и републичком нивоу, кроз различите видове едукације о могућностима учешћа у друштвено-политичком животу у заједници (од мјесне заједнице, преко ЈЛС и републичког нивоа).

Мјера 2.2.2. Развијање дијалога и сарадње младих са републичким и локалним институцијама

Циљ ове мјере је да се подстакне веће и значајније учешће и утицај младих кроз већ успостављене институционалне механизме, прије свега кроз Савјет за младе при Влади Републике Српске, радно тијело које се бави питањима младих Народне скупштине Републике Српске, локалне комисије за младе, као и механизам грађанских иницијатива који стоји на располагању и младима.

Мјера 2.2.3. Увођење добрих пракси учешћа младих у политичком одлучивању

Кроз ову мјеру планира се постепено увођење других модалитета и пракси (нпр. омладински парламенти, савјетодавна тијела младих у ЈЛС, лабораторије за омладинске политике, и др.) који ће омогућити учешће и утицај младих у одлучивању, осим тренутно доминантног обрасца који се одвија кроз учлањивање у политичке партије и партијски рад.

Мјера 2.2.4. Промоција локалних омладинских политика

Циљ ове мјере је, да се активнијим учешћем омладинских организација у креирању локалне омладинске политике повећа број усвојених и реализованих локалних стратешких докумената за младе.

3.2.3. Преглед мјера за приоритет 2.3. Системско унапређење капацитета омладинских организација

Системско унапређење капацитета омладинских организација представља једну од најважнијих претпоставки за активно и одговорно дјеловање младих у Републици Српској.

Мјера 2.3.1. Програм изградње капацитета за вођење организација и пројеката

Ова мјера треба да допринесе одрживом развоју омладинских организација, стварањем кључних претпоставки у виду њиховог интерног знања и вјештина за вођење и развој организација, с једне стране, као и за планирање и извођење сложенијих пројеката у партнерству са другим организацијама. У склопу ове мјере реализоваће се стратешки пројекат „Успостављање ресурсног центра за младе“.

Мјера 2.3.2. Успостављање мреже регионалних менторских организација и мрежа омладинских организација унутар географских подручја Републике Српске

Ради се о успостављању мреже регионалних менторских организација које дјелују дужи временски период и имају иза себе дугогодишње искуство, те на тај начин кроз менторску подршку доприносе раду и одрживости сваке нове омладинске организације.

Мјера 2.3.3. Подршка јачању мреже омладинских центара

Омладински центри ће се у наредном периоду јачати обезбјеђивањем два нивоа подршке: (1) подршком заједничким пројектима кроз Мрежу омладинских центара, и (2) сталним праћењем стандарда рада омладинских центара.

3.2.4. Преглед мјера за приоритет 2.4. Институционално и кадровско јачање омладинских организација

Осим изградње капацитета омладинских организација и центара, у наредном периоду је приоритет и институционално и кадровско јачање омладинског сектора у цјелини,

како би се ојачао утицај младих и унаприједило дјеловање и одрживост омладинских организација.

Мјера 2.4.1. Програм изградње капацитета за квалитетније обављање послова омладинских радника и службеника за питања младих у ЈЛС

Овом мјером успоставиће се програм обуке кроз који ће проћи сви они који раде са младима у омладинским организацијама, као и и службеници за питања младих у ЈЛС. Обука ће садржавати управљање организацијом, моделе и методе рада са младима, те начине обезбјеђења финансирања и одрживости организација.

Мјера 2.4.2. Промоцијом ЈЛС унаприједити логистичку и финансијску подршку раду локалних омладинских организација

Овом мјером се настоји унаприједити стање омладинских организација и омладинских политика на локалном нивоу, тако што ће ЈЛС додјелјивати локалним омладинским организацијама, које активно учествују у креирању и реализацији локалне омладинске политике, одговарајуће просторе за рад и обезбјеђивати дио средстава за њихово финансирање, на основу претходно утврђених оквирних критеријума.

3.3. Преглед приоритета и мјера за 3. стратешки циљ

У оквиру трећег стратешког циља планирана су четири приоритета, којима се подстиче развијање здравих животних стилова младих и одговоран однос према околини, као и безбједније окружење за младе.

Табела 10: Преглед приоритета и мјера за 3. стратешки циљ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3 Приоритети	Индикатор (крајњег резултата)	Полазна вриједност (2020. или 2021)	Циљна вриједност (2027)
3.1. Подршка развоју здравих животних стилова код младих	Проценти анкетираних младих који конзумирају алкохол и цигарете	20%	Смањење
	Коефицијент опажања коришћења наркотика код других (анкета младих)	70%	Смањење
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
3.1.1. Промоција здравих животних стилова кроз формално и неформално образовање 3.1.2. Подршка иницијативама и пројектима који промовишу и шире здраве животне стилове код младих 3.1.3. Подршка изградњи рекреативно-спортске инфраструктуре за младе 3.1.4. Подршка програмима који се баве људским правима, толеранцијом према различитостима, инклузијом, хомофобијом, родном равноправношћу, ненасилним начинима комуникације и недискриминацијом.			

3.2. Подршка очувању и развоју физичког и менталног здравља младих	Број младих обољелих од сексуално преносивих болести	73 (7,1%)	Смањење
	Број младих обољелих од болести система крвотока и дијабетеса	337	Смањење
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
3.2.1. Формално и неформално образовање о сексуалном и репродуктивном здрављу засновано на доказима за младе			
3.2.2. Промоција менталног здравља, превенција и редукција менталних обољења код младих			
3.3. Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих	Број малољетника који су извршили кривично дјело, вршњачко насиље или насиље у породици	200	Мање за 25%
	Учешће младих у укупном броју смртно страдалих од саобраћајних несрећа	око 20%	Мање од 15%
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
3.3.1. Подршка превентивном дјеловању полиције у заједници уз активније укључивање омладинских организација			
3.3.2. Подршка превентивном дјеловању за безбједност саобраћаја у заједници уз активније укључивање омладинских организација			
3.3.3. Подршка пројектима, секцијама и иницијативама младих за очување животне средине			
3.3.4. Подршка укључивању иницијатива за уклањање физичких и других баријера у републичке и локалне приоритете			
3.3.5. Подршка иницијативама и пројектима који промовишу безбједност младих на интернету			
3.4. Подршка мобилности младих, омладинских организација и организација за младе на локалном и међународном нивоу	Број реализованих програма и пројеката мобилности младих	5	8
	Број младих који су укључени у пројекте мобилности и размјене	2000	Сталан раст
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
3.4.1. Повезивање младих и организација с циљем што веће размјене и мобилности младих у својој земљи и у иностранству			
3.4.2. Подршка мобилности кроз реализацију републичких омладинских манифестација			

3.3.1. Преглед мјера за приоритет 3.1. *Подршка развоју здравих животних стилова код младих*

Млади људи су изложени бројним искушењима нездравог живота, опасног и недоличног понашања са свих страна. Како би се негативна дејства и нежељене посљедице попуштања пред таквим искушењима смањиле, и у наредном периоду ће се наставити и појачати подршка развоју здравих стилова живота код младих, коју пружају институције Републике Српске.

Мјера 3.1.1. Промоција здравих животних стилова кроз формално и неформално образовање

Ради се о превентивно-едукативним активностима у основним и средњим школама, које МУП Републике Српске спроводи континуирано од 2009. године у оквиру Пројекта превенције малољетничке делинквенције, како би се дјеца (ученици), њихови родитељи и професори информисали и сензибилисали о безбједносним инцидентима на друштвеним мрежама, као и начинима предупређивања и реаговања на испољене безбједносне инциденте.

Мјера 3.1.2. Подршка иницијативама и пројектима који промовишу и шире здраве стилове код младих

Ради се о подршци коју пружа МПОС, у складу са Планом и програмом рада за сваку годину и по Конкурсу за (су)финансирање омладинских програма и пројеката.

Мјера 3.1.3. Подршка изградњи рекреативно-спортске инфраструктуре за младе

Кроз ову мјеру подстицаће се градови и општине у Републици Српској да, у складу са својим могућностима и потребама младих, инвестирају у изградњу објеката и развој спортско-рекреативних садржаја за младе.

Мјера 3.1.4. Подршка програмима који се баве људским правима, толеранцијом према различитостима, инклузијом, хомофобијом, родном равноправношћу, ненасилним начинима комуникације и недискриминацијом.

Степен свијести о равноправности полова се не мијења линеарно и прогресивно, већ врло споро, са промјењивим карактером. Из тога разлога, има кључни утицај на успјех свих других остварених и спроведених мјера (позитиван или негативан).

3.3.2. Преглед мјера за приоритет 3.2. *Подршка очувању и развоју физичког и менталног здравља младих*

Млади се све више суочавају са проблемима малољетничких и нежељених трудноћа, полно преносивих инфекција, као и изложености менталним проблемима и поремећајима. У оквиру овог приоритета издвојене су одговарајуће мјере из Стратегије за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у Републици Српској

од 2019. до 2029. године и Стратегије развоја менталног здравља за период 2020–2030. година.

Мјера 3.2.1. Формално и неформално образовање о сексуалном и репродуктивном здрављу засновано на доказима за младе

Стратегијом за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у Републици Српској од 2019. до 2029. године предвиђено је интензивно превентивно информисање и образовање младих и адолесцената, кроз формално и неформално образовање, укључујући и вршњачке едукације, како би се смањили ризици у вези са ступањем у први сексуални однос и нежељене посљедице због лакоумислености и недовољног знања о заштити сексуалног и репродуктивног здравља.

Мјера 3.2.2. Промоција менталног здравља, превенција и редукција менталних обољења код младих

Стратегијом развоја менталног здравља у Републици Српској за период 2020–2030. планирано је да се промоција менталног здравља, превенција и редукција менталних проблема и менталних поремећаја код младих одраслих остварује усклађеним системским дјеловањем у свим областима васпитања, образовања, рада и живота младих.

3.3.3. Преглед мјера за приоритет 3.3. Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих

Уз промоцију здравих животних стилова и превенцију болести код младих, веома је важно да се настави и појача дјеловање на развијању безбједног, здравог и инклузивног окружења за младе људе на цијелом простору Републике Српске.

Мјера 3.3.1. Подршка превентивном дјеловању полиције у заједници уз активније укључивање омладинских организација

Ова мјера обухвата пројекте и активности полиције у заједници којима се превентивно дјелује на проблеме вршњачког насиља, (зло)употребе ватреног оружја и пиротехничких средстава, безбједности ученика и бриге о дјечи. У наредном периоду планира се активније укључивање омладинских организација, као и наставак партнерских манифестација полиције са другим институцијама Републике Српске.

Мјера 3.3.2. Подршка превентивном дјеловању за безбједност саобраћаја у заједници уз активније укључивање омладинских организација

Наставак и унапређење активности покренутих кроз пројекат „Кад се живот преокрене“ како би се осигурало одржавање повољног стања безбједности на путевима и повећање нивоа безбједности дјече и младих. У наредном периоду очекује се веће ангажовање омладинских организација у предлагању и реализацији пројеката који доприносе већој безбједности саобраћаја за младе.

Мјера 3.3.3. Подршка пројектима, секцијама и иницијативама младих за очување животне средине

Анкета показује да је код младих растућа и високо изражена свијест и интерес за очување животне средине, као и свијест о томе да је животна средина угрожена. Овом мјером ће се обезбиједити континуирана финансијска и стручна подршка пројектима, секцијама и иницијативама младих за очување животне средине.

Мјера 3.3.4. Подршка укључивању иницијатива за уклањање физичких и других баријера у републичке и локалне приоритете

Овом мјером се скреће пажња на неопходност уклањања свих физичких и других ограничења за младе људе који имају одређена физичка или друга ограничења, те се предлаже да се такве мјере, пројекти и активности укључе као приоритет код израде локалних развојних стратегија и омладинских политика.

Мјера 3.3.5. Подршка иницијативама и пројектима који промовишу безбједност младих на интернету

Овом мјером ће се информисати и сензибилизирати јавност, посебно дјеца и млади, о поштовању људских права, као и о негативним утицајима говора мржње на интернету, те сајбер-насиљу и ризика који они представљају, те мотивисање младих људи да уче и дјелују за људска права у онлајн, и у стварном свијету.

3.3.4. Преглед мјера за приоритет 3.4. Подршка мобилности младих, омладинских организација и организација за младе на локалном и међународном нивоу

Закон о омладинском организовању у члану 75а. мобилност дефинише као образовну, културну и туристичку покретљивост младих, те њихово укључивање у међународну сарадњу и размјену.

3.4.1. Повезивање младих и организација с циљем што веће размјене и мобилности младих у својој земљи и у иностранству

Информисаност младих кључна је за њихово укључивање у разне програме омладинске мобилности који укључују и размјене ученика основних школа, средњошколаца и студената, као и мобилност кроз волонтеризам и омладинске кампове.

3.4.2. Подршка мобилности кроз реализацију републичких омладинских манифестација

Омладинске манифестације су облици омладинских активности и дјеловања у којима се реализују програми намијењени омладини. МПОС сваке године подржава одржавање неколико традиционалних омладинских манифестација.

3.4. Преглед приоритета и мјера за 4. стратешки циљ

У оквиру четвртог стратешког циља планирана су три приоритета, којима се наставља и унапређује стратешка оријентација Републике Српске на препознавање талената и подршка за њихово усавршавање и развој.

Табела 11: Преглед приоритета и мјера за 4. стратешки циљ

СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4 Приоритети	Индикатор (крајњег) резултата	Полазна вриједност (2020. или 2021)	Циљна вриједност (2027.)
4.1. Подршка развоју младих талената и изврсне омладине	Број препознате надарене омладине којој се пружа одговарајућа подршка	0	– најмање 1.500
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
4.1.1. Оспособљавање професионалног/наставног особља за препознавање даровитости у дјечјем и омладинском узрасту			
4.1.2. Подршка развоју младих талената			
4.1.3. Унапређење Фонда „Милан Јелић“ у функцији подршке изврсности младих			
4.2. Подршка истраживачко-развојном раду, иновативности и креативности младих	Број подржаних младих истраживача	140	Сталан раст
	Број реализованих програма подршке за младе предузетнике у креативним индустријама	0	10
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
4.2.1. Унапређење атрактивности истраживачко–развојног рада за младе			
4.2.2. Подршка развоју нових научноистраживачких и иновационих капацитета за младе Пројекат успостављања научнотехнолошког парка			
4.2.3. Подршка развоју креативних индустрија			
4.3. Промоција изврсности и стваралаштва младих	Број промотивних догађаја	15	Сталан раст
	Број учесника на промотивним догађајима	500	Сталан раст
ПРИПАДАЈУЋЕ МЈЕРЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ ПРИОРИТЕТА			
4.3.1. Промоција успјешних примјера (прича) изврсности и стваралаштва младих			
4.3.2. Организовање такмичења за младе иноваторе и предузетнике			

3.4.1. Преглед мјера за приоритет 4.1. *Подршка развоју младих талената и изврсне омладине*

У оквиру овог приоритета планирају се међусобно усклађење мјере на правовременом препознавању даровите дјеце и омладине, подршци њиховом развоју, повезивању и сарадњи, као и награђивању најбољих.

Мјера 4.1.1. Оспособљавање професионалног/наставног особља за препознавање даровитости у дјечјем и омладинском узрасту

Како би се правовремено и ефикасно идентификовали млади који су талентовани и даровити у одређеним областима науке и стваралаштва, неопходно је оспособити професионално и наставно особље васпитно-образовних установа за рано препознавање и подржавање даровитости, кроз програме које би креирали компетентни интердисциплинарни тимови.

Мјера 4.1.2. Подршка развоју младих талената

Након процеса идентификације талентоване и даровите омладине, неопходно их је укључити у програме који ће им омогућити додатна знања и вјештине али и демонстрацију талената и дара у области науке и истраживачких процеса. Програми ће се реализовати кроз два облика: у Центру за таленте и кроз кампове за талентовану и даровиту омладину.

Мјера 4.1.3. Унапређење Фонда „Милан Јелић“ у функцији подршке изврсности младих

Фонд "Милан Јелић" подстиче талентоване младе људе у Републици Српској да унапређују свој потенцијал и остварују резултате по којима ће бити препознати као интелектуална елита, чија ће стечена знања и вјештине бити основ за развој Републике Српске.

3.4.2. Преглед мјера за приоритет 4.2. *Подршка истраживачко-развојном раду, иновативности и креативности младих*

Овим приоритетом обезбјеђује се подршка истраживачком, иновативном и креативном дјеловању младих у оквиру њихове професионалне каријере, у оквиру преовладавајућег вида економије знање у глобалној економији. Тиме се директно доприноси развоју и останку младих талената у Републици Српској.

Мјера 4.2.1. Унапређење атрактивности истраживачко-развојног рада за младе

Обухвата скуп мјера преузетих из Стратегије развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ индустрије у Републике Српске 2022–2028. у оквиру приоритета 1.1. *Атрактивност научноистраживачког рада*. Посебан фокус је на подстицању оспособљавања и мобилности младих за НИР с циљем спречавања „одлива мозгова“.

Мјера 4.2.2. Подршка развоју нових научноистраживачких и иновационих капацитета за младе

Без развоја нових научноистраживачких и иновационих капацитета није могућа значајнија подршка истраживачко-развојном раду, иновативности и креативности младих у Републици Српској. Укључене су одговарајуће мјере из Стратегије развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ индустрије у Републике Српске 2022–2028. и Стратегије развоја МСП у Републике Српске 2021–2027.

Мјера 4.2.3. Подршка развоју креативних индустрија

Подршком развоју креативних индустрија директно се стварају прилике за креативно ангажовање и останак младих. Обухваћене су одговарајуће мјере из Стратегије запошљавања Републике Српске 2021–2027. и Стратегије развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ индустрије у Републици Српској 2022–2028.

3.4.3. Преглед мјера за приоритет 4.3. Промоција изврсности и стваралаштва младих

Уз претходне приоритете и мјере којима се препознају и подржавају даровити млади људи, овим приоритетом се тежи промоцији изврсне омладине и стваралаца међу младима, као новог, пожељног обрасца понашања и примјера за друге младе људе.

Мјера 4.3.1. Промоција успјешних примјера (прича) изврсности и стваралаштва младих

Уз наставак и унапређење кампање „Волим Српску“, којом се промовишу талентовани млади људи, потребно је системски радити на прикупљању, праћењу и промоцији примјера успјешног и стваралачког ангажовања младих у свим областима живота и рада.

Мјера 4.3.2. Организовање такмичења за младе иноваторе и предузетнике

Овом мјером ће се обезбиједити континуитет и унапређење већ потврђених такмичења и сусрета младих који иновирају и опредјељују се за предузетничку каријеру, међу којима се издвајају: Такмичење за најбољу технолошку иновацију, Акцелератор програм, који укључује избор и награђивање најбољих пословних идеја младих, Међународна изложба идеја, иновација и стваралаштва ИНОСТ МЛАДИХ и научни скуп „Технолошке иновације – генератор привредног развоја“, те ФОРВАРД конференција. У наредном периоду ове активности треба да се унаприједи и да послуже као извор знања и искуства за организовање других сличних такмичења и догађаја.

4. КЉУЧНИ СТРАТЕШКИ ПРОЈЕКТИ

Кључни стратешки пројекти представљају интервенције највећег значаја за остварење стратешких циљева. Имају каталитички и вишеструки ефекат на развој, а њихово спровођење може бити основ за покретање других пројеката и њихови резултати треба да допринесу остварењу стратешких приоритета и одрживом развоју.

У оквиру Омладинске политике Републике Српске 2023–2027. планирана су три стратешка пројеката, и то:

- Успостављање Ресурсног центра за младе;
- Програм подршке младим предузетницима „Стартап Српска“;
- Успостављање првог наунотехнолошког парка у Републици Српској.

4.1. Успостављање ресурсног центра за младе

На основу искустава и научених лекција ранијег Тренинг центра за младе, планира се успостављање Ресурсног центра за младе, који ће свим омладинским организацијама са територије Републике Српске и шире нудити програме обуке за чланове и запослене у омладинским организацијама и друга лица која су својим послом везана за омладински рад, али и могућност индивидуалног похађања едукативних програма за младе који су заинтересовани за такве програме. У оквиру овог центра осигураће се и квалитетне савјетодавне услуге за функционисање и развој омладинских организација, њихово међусобно умрежавање и повезивање са водећим организацијама за припрему и имплементацију међународних и домаћих пројеката.

Главне пројектне активности:

- Израда студије изводљивости и изведбеног пројекта;
- Избор и опремање локације;
- Избор управљачких тијела, кадровско екипирање и логистичко опремање центра;
- Обезбјеђивање иницијалних средстава за функционисање Ресурсног центра.

Период: 2023–2027.

Главни носилац пројекта је МПОС, у сарадњи са омладинским организацијама и омладинским центрима Републике Српске и уз учешће водећих омладинских организација.

За израду студије изводљивости треба планирати средства у износу од 50.000 КМ. Оријентациони износ укупно потребних средстава, као и извори финансирања, моћи ће да се одреде након израде студије изводљивости.

4.2. Програм подршке младим предузетницима „Стартап Српска“

Циљ Програма је подршка развоју предузетништва, одрживи економски развој, смањење броја незапослених и повећање броја запослених у Републици Српској кроз покретање властитог бизниса, регистрацијом предузетничких радњи или привредних друштава од стране лица старости до 35 година.

Подстицај би се давао и младим људима који су већ започели одређени бизнис, а имају до 40 година старости.

Примарни значај Програма огледа се у запошљавању младих људи који својим идејама започињу пословни подухват, а тиме се истовремено подстиче и њихов останак у Републици Српској.

4.3. Успостављање првог научнотехнолошког парка у Републици Српској

Пројектовање и изградња првог научнотехнолошког парка у Републици Српској, као кључног дијела инфраструктуре за подршку иновацијама, допринеће оснивању и развоју стартап компанија у Републици Српској, повећању броја иновативних предузећа и значајнијој сарадњи научноистраживачке заједнице и привреде. Очекује се да сви наведени ефекти реализације овог пројекта доведу до развоја економије засноване на иновацијама и знању.

Реализација овог стратешког пројекта подразумијева сарадњу више институција – Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво, МПП, високошколских установа, Привредне коморе Републике Српске, Развојне агенције Републике Српске и сл.

У наредном седмогодишњем периоду, планирано је издвајање 2.100.000 КМ буџетских средстава и 23.000.000 КМ кредитних средстава и средстава донатора.

5. ОПИС УНУТРАШЊЕ И МЕЂУНАРОДНЕ УСКЛАЂЕНОСТИ СТРАТЕШКОГ ДОКУМЕНТА

У овом дијелу образлаже се екстерна и интерна усклађеност стратешког документа.

5.1. Екстерна усклађеност

Под екстерном усклађеношћу подразумијева се комплементарност с другим стратешким документима, истог или вишег реда, односно са стратешким документима произишлим из процеса европских интеграција и међународно прихваћеним Глобалним циљевима одрживог развоја.

Преглед екстерне усклађености дат је у три дијела: усклађеност са међународним, првенствено европским оквиром, са оквиром за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ и са другим секторским стратегијама у Републици Српској које су усвојене за наредни стратешки период.

5.1.1. Усклађеност са међународним оквиром

Омладинска политика Републике Српске за период 2023–2027. усклађена је са сљедећим међународним оквиром политика и стратегија:

- Стратегијом ЕУ за младе за период 2019–2027;
- Стратегијом омладинског сектора Савјета Европе до 2030. године;
- Стратегијом УН за младе 2018–2030;
- Зеленом агендом за Западни Балкан.

Стратегија ЕУ за младе за период 2019–2027. има јасне циљеве – да подстакне друштвени и грађански ангажман, као и учешће у демократском животу свих младих људи. Стратешки циљеви и приоритети Омладинске политике Републике Српске у знатној мјери су усклађени са њеним специфичним циљевима: подршка личном развоју младих људи да буду креатори својих живота; млади као активни грађани; унапређење политика у вези са њиховим утицајем на младе у свим секторима, посебно у запошљавању, образовању, здравству и социјалној инклузији; искоријењивање сиромаштва младих и свих облика дискриминације, те промоција социјалне инклузије.

Стратегија омладинског сектора Савјета Европе до 2030. године је базирана на теорији промјене екосистема за младе. Њени приоритети су: учешће младих у доношењу одлука и активном грађанству; приступ младих грађанским, политичким, дигиталним и социјалним правима; живот младих у инклузивним друштвима; јачање и промоција омладинског рада. Сви ови приоритети су на одговарајући начин укључени у нову Омладинску политику Републике Српске.

Стратегијом УН за младе 2018–2030. дефинисани су сљедећи приоритети: (1) укључивање младих, партиципација и заговарање; (2) приступ младих квалитетном образовању и здравственим услугама; (3) економско оснаживање младих кроз пристојно запослење; (4) подршка грађанском и политичком ангажовању младих; (5) подршка младима као покретачима мировних, безбједносних и хуманитарних акција. И ови приоритети су на одговарајући начин укључени у нову Омладинску политику Републике Српске.

Зелена агенда за Западни Балкан – највиши званичници влада земаља Западног Балкана подржали су Зелену агенду за Западни Балкан на самиту у Софији, одржаном 10. новембра 2020. године. Зелена агенда за Западни Балкан предвиђена је Европским зеленим планом, који представља скуп политика и мјера како би ЕУ постала климатски неутрална до 2050. године. Пратећи дио овог плана су и смјернице за спровођење Зелене агенде, оне дефинишу активности у пет кључних области, које су исте као и у Европском зеленом плану:

- климатска акција, укључујући декарбонизацију, енергетику и мобилност,
- циркуларна економија, са посебним освртом на отпад, рециклирање, одрживу производњу и ефикасну употребу ресурса,
- биодиверзитет, чији је циљ заштита и обнављање природног богатства региона,
- борба против загађења ваздуха, воде и земљишта,
- одржива рурална подручја и одрживи ланци за производњу хране.

5.1.2. Оквир за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ

Генерална скупштина Уједињених нација у 2015. години усвојила Агенду одрживог развоја до 2030. године и да су том приликом све земље чланице, укључујући и Босну и Херцеговину, преузеле обавезу спровођења документа Агенде 2030 и Глобалних циљева одрживог развоја (енгл. Sustainable Development Goals – SDG). У ту сврху је Савјет министара БиХ 2021. године усвојио документ „Оквир за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ“. Стратешки циљевима Омладинске политике Републике Српске имају два главна правца која дају стратешку оријентацију за одрживи развој у Оквиру, и то: *паметни раст* и *друштво једнаких могућности*. Дио приоритета и мјера садржаних у стратешким циљевима 1 и 4 у Омладинској политици усклађен је са акцелератором *повољно окружење за предузетништво и иновације* и акцелератором *унапређење приступа и квалитета образовања и обуке* на правцу *паметног раста*, као и са акцелератором *активација и запошљавање са фокусом на рањиве категорије* на правцу *друштво једнаких могућности*. И сви други приоритети и мјере Омладинске политике Републике Српске на индиректан начин су обухваћени правцима, акцелераторима и покретачима из Оквира за реализацију циљева одрживог развоја у БиХ.

5.1.3. Усклађеност са секторским стратегијама у Републици Српској

Омладинска политика Републике Српске за период 2023–2027. година усклађена је са низом секторских стратегија које су припремљене и усвојене за наредни стратешки период, укључујући:

- Стратегију запошљавања Републике Српске 2021–2027.
- Стратегију развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у Републици Српској за период 2022–2028.
- Стратегију развоја малих и средњих предузећа Републике Српске 2021–2027.
- Стратегију развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021–2027.
- Стратегију развоја науке и технологије, високог образовања и ИКТ индустрије у Републици Српској 2022–2028. (нацрт)
- Стратегију за унапређење и развој волонтирања у Републици Српској 2019–2023.
- Стратегију за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у Републици Српској од 2019. до 2029.
- Стратегију развоја менталног здравља у Републици Српској за период 2020–2030.

Одговарајуће мјере из ових секторских стратегија укључене су у мјере Омладинске политике Републике Српске за период 2023–2027. година. Прецизне информације о томе које мјере су преузете и укључене налазе се у прилогу који садржи детаљне прегледе мјера по стратешким циљевима, у дијеловима који се односе на описе мјера.

5.2. Интерна усклађеност

Интерна усклађеност је осигурана кроз јасне и логичке хијерархијске везе између мјера, приоритета и стратешких циљева дефинисаних унутар документа. Логика интервенције је додатно осигурана путем одговарајућих индикатора, тако да индикатори на нивоу стратешких циљева изражавају утицај реализације одговарајућег циља на шире процесе и аспекте у Републици Српској, индикатори на нивоу приоритета крајњи резултат на циљну групу, односно подручје на које се односе, доприносећи остварењу стратешког циља, а индикатори на нивоу мјера очекиване резултате који ће се постићи реализацијом мјере, доприносећи тако остваривању приоритета. Стратешки пројекти доприносе реализацији мјера, приоритета и стратешких циљева у оквиру којих су планирани.

6. ОКВИРНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН

Оквирни финансијски план за период реализације стратешког документа приказан је у табели испод. Највећи дио средстава већ је планиран кроз друге секторске стратегије.

Табела 12: Оквирни финансијски план

РЕДНИ БРОЈ И ОЗНАКА	% ФИНАНСИРАЊА	УКУПНО (КМ)	БУЏЕТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	ОСТАЛИ ИЗВОРИ	
				(КМ)	НАЗИВ ИЗВОРА или СТРАТЕГИЈЕ
1. Стратешки циљ	84.37%	224,735,000	170,795,000	53,940,000	
1.1. Приоритет	3.79%	8,515,000	6,765,000	1,750,000	
1.1.1. Мјера		110,000	110,000	0	
1.1.2. Мјера		0			
1.1.3. Мјера		8,405,000	6,655,000	1,750,000	ВШУ, донатори, предузећа
1.2. Приоритет	65.43%	143,290,000	96,200,000	47,090,000	
1.2.1. Мјера		31,300,000	30,450,000	850,000	Донатори, ЈЛС
1.2.2. Мјера		111,990,000	65,750,000	46,240,000	донатори, кредитна средства, предузећа, ЈЛС
1.2.3. Мјера		0			
1.3. Приоритет	26.28%	61,900,000	56,800,000	5,100,000	
1.3.1. Мјера		500,000	400,000	100,000	донатори
1.3.2. Мјера		60,000,000	55,000,000	5,000,000	донатори
1.3.3. Мјера		1,400,000	1,400,000	0	
1.3.4. Мјера		0	0	0	
1.4. Приоритет	4.68%	11,030,000	11,030,000	0	
1.4.1. Мјера		11,000,000	11,000,000	0	
1.4.2. Мјера		30,000	30,000	0	
2. Стратешки циљ	0.59%	1,570,000	1,570,000	0	

2.1. Приоритет	14.66%	230,000	230,000	0	
2.1.1. Мјера		200,000	200,000		
2.1.2. Мјера		30,000	30,000	0	
2.2. Приоритет	10.82%	170,000	170,000	0	
2.2.1. Мјера		170,000	170,000	0	
2.2.2. Мјера		0			
2.2.3. Мјера		0			
2.2.4. Мјера		0			
2.3. Приоритет	73.25%	1,150,000	1,150,000	0	
2.3.1. Мјера		500,000	500,000	0	
2.3.2. Мјера		600,000	600,000	0	
2.3.3. Мјера		50,000	50,000	0	
2.4. Приоритет	1.27%	20,000	20,000	0	
2.4.1. Мјера		0			
2.4.2. Мјера		20,000	20,000	0	
3. Стратешки циљ	0.77%	2,059,000	2,059,000	0	
3.1. Приоритет	20.83%	429,000	429,000	0	
3.1.1. Мјера		0			
3.1.2. Мјера		379,000	379,000	0	
3.1.3. Мјера		50,000	50,000	0	
3.1.4. Мјера		0			
3.2. Приоритет	0.00%	0	0	0	
3.2.1. Мјера		0			
3.2.2. Мјера		0			
3.3. Приоритет	41.28%	850,000	850,000	0	
3.3.1. Мјера		0			
3.3.2. Мјера		0			
3.3.3. Мјера		100,000	100,000	0	
3.3.4. Мјера		0			
3.3.5. Мјера		750,000	750,000	0	
3.4. Приоритет	37.89%	780,000	780,000	0	
3.4.1. Мјера		180,000	180,000		
3.4.2. Мјера		600,000	600,000		
4. Стратешки циљ	14.27%	38,025,000	14,375,000	23,650,000	
4.1. Приоритет	11.95%	4,545,000	4,545,000	0	
4.1.1. Мјера		25,000	25,000	0	
4.1.2. Мјера		520,000	520,000	0	
4.1.3. Мјера		4,000,000	4,000,000	0	
4.2. Приоритет	82.71%	31,450,000	8,300,000	23,150,000	
4.2.1. Мјера		3,150,000	3,150,000		
4.2.2. Мјера		22,000,000	2,000,000	20,000,000	кредитна средства, донатори
4.2.3. Мјера		6,300,000	3,150,000	3,150,000	донатори, ИКТ фирме

4.3. Приоритет	5.34%	2,030,000	1,530,000	500,000	
4.3.1. Мјера		30,000	30,000	0	
4.3.2. Мјера		2,000,000	1,500,000	500,000	
Укупно		266,389,000	188,799,000	77,590,000	

7. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ, ИЗВЈЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Дефиниције и описи појмова спровођења, праћења, извјештавања и вредновања преузете су из Приручника за израду стратешких докумената у Републици Српској.

Спровођење стратешког докумената врши се путем средњорочних и годишњих планова рада МПОС-а. Приликом израде *средњорочних планова рада*, преузимају се релевантне мјере из стратешког документа с припадајућим индикаторима, као и полазне и циљне вриједности индикатора за сваку годину средњорочног (трогодишњег) периода. Мјере из стратешког документа уносе се у средњорочни план рада и за њих се дефинишу активности/пројекти чија реализација у трогодишњем периоду доприноси остварењу мјере, приоритета и стратешког циља из стратешког документа.

Годишњи план рада је спроведбени документ с активностима/пројектима који ће се предузимати на годишњем нивоу како би се реализовали програми из средњорочног плана рада, те оствариле мјере, приоритети и стратешки циљеви из стратешког документа.

Праћење подразумијева константно праћење, систематично и континуирано сакупљање, анализирање и коришћење података и показатеља у сврху мјерења напретка остваривања постављених циљева/приоритета/мјера, као и напретка у коришћењу расположивих средстава и предузимања одговарајућих активности с циљем евентуалних корекција. За успјешно успостављање и спровођење система праћења релевантне организационе јединице у МПОС-у треба да успоставе и редовно ажурирају електронске евиденције индикатора остварења стратешких циљева, приоритета и мјера из стратешког документа, те индикатора из годишњег плана рада. Те евиденције су основ за израду годишњег извјештаја о раду МПОС-а и израду годишњег извјештаја о спровођењу стратешког документа.

Извјештавање се врши путем припреме неколико извјештаја. *Годишњи извјештај о раду* се припрема с циљем праћења спровођења планираних активности/пројеката и оцјене њиховог доприноса у остваривању програма (мјера) МПОС-а. У годишњем извјештају о раду прецизно се наводи да ли су и у којој мјери извршене планиране активности из годишњих планова/програма рада, остварени очекивани резултати, планирана и утрошена средства за извршење активности, и за евентуално неизвршење, разлог за неизвршење или дјелимично извршење.

На основу увида у степен постигнуте имплементације, према извјештајима о раду, и поређења с постављеним индикаторима, могуће је вршити евентуалне корекције планираних мјера из стратешког документа уколико се покаже да оне не дају очекиване резултате.

Извјештај о спровођењу стратешког документа је спроведбени документ којим се на годишњем нивоу сагледавају општи развојни трендови, као и напредак у остварењу стратешких циљева. Извјештај о спровођењу стратешког документа ставља фокус на остварене резултате и утицај током његовог спровођења, за разлику од извјештаја о раду гдје је нагласак на активностима посматраног органа управе. У том смислу извјештаји о раду представљају основу за припрему извјештаја о спровођењу стратешког документа, што упућује на потребу временске усклађености израде ових извјештаја.

Вредновање је поступак којим се врши оцјењивање успјешности, дјелотворности, напретка и утицаја у фази израде стратешког документа и/или у току његовог спровођења, а на основу прикупљених и анализираних података и сазнања добивених кроз поступак редовног праћења и додатног прикупљања података у току процеса припреме. Претходно вредновање реализације Омладинске политике Републике Српске за период 2016–2020. извршено је у почетној фази израде овог стратешког документа. У току спровођења документа потребно је извршити вредновање најкасније у предзадњој години (2025) ради утврђивања степена извршења, сумирања постигнутих резултата, као и обезбјеђења улазних елемената за израду стратешког документа за наредни период. Носилац активности организовања и извођења вредновања је МПОС, с тим да се поступак вредновања може повјерити и независном спољном експерту са одговарајућим референцама.

Како би се обезбиједила ефикасна операционализација и спровођење Омладинске политике Републике Српске за период 2023–2027. година, планира се формирање посебног тијела унутар МПОС-а, које би било задужено за операционализацију и координацију имплементације овог стратешког документа (ТОКИС). Задужења ТОКИС-а и других носилаца и учесника активности наведена су у сљедећем табеларном прегледу.

Табела 13: Преглед основних активности и одговорности за спровођење, праћење, извјештавање и вредновање стратешког документа

АКТИВНОСТИ	НАДЛЕЖНОСТ (КО?)
Припрема/ажурирање Календара активности које врши ТОКИС	Носилац процеса: Координатор ТОКИС-а Учесници процеса: Остали чланови ТОКИС-а; Одјељење за стратешко планирање (Генерални секретаријат Владе Републике Српске)
Припрема механизма и алата за праћење и извјештавање о остварењу стратешког документа (укључујући комплетирање и	Носилац процеса: Координатор ТОКИС-а Учесници процеса: Остали чланови ТОКИС-а заједно са руководством МПОС-а, Одјељење за стратешко планирање (Генерални секретаријат Владе Републике Српске)

ажурирање индикатора)	
Ажурирање Акционог плана за наредни 1 + 2 плански циклус	Носилац процеса: Координатор ТОКИС-а Учесници у процесу: Остали чланови ТОКИС-а заједно са руководством МПОС-а
Припрема средњорочних и годишњих планова рада организационих јединица, укључујући кључне стратешке пројекте из стратешког документа и активности из надлежности ресора	Носилац процеса: Секретаријат МПОС-а, руководиоци ресора и организационих јединица Учесници процеса: Координатор (и чланови) ТОКИС-а с осталим надлежним службеницима
Израда средњорочног и годишњег плана рада МПОС-а (за наредну годину)	Носилац процеса: Министар, секретар и руководиоци ресора, уз подршку ТОКИС-а Учесници процеса: Остали службеници
Укључивање кључних стратешких пројеката / пројеката и активности у ДОБ-у	Носилац процеса: Руководиоци ресора, уз подршку ТОКИС-а Учесници процеса: Секретар МПОС-а, службеници за финансије
Усклађивање годишњих планова рада организационих јединица и годишњег плана рада МПОС-а са усвојеним ДОБ-ом и буџетом (за наредну годину)	Носилац процеса: Руководиоци ресора, уз подршку ТОКИС-а Учесници процеса: Остали надлежни руководиоци и службеници
Усвајање годишњег плана МПОС-а (за наредну годину)	Носилац процеса: Влада Републике Српске Учесници процеса: Министар и секретар МПОС-а
Разрада кључних стратешких пројеката / пројеката из годишњег плана рада МПОС-а	Носилац процеса: Координатор ТОКИС-а Учесници процеса: Чланови ТОКИС-а, релевантни стручњаци
Праћење и привлачење екстерних извора финансирања за реализацију кључних стратешких пројеката	Носилац процеса: Координатор ТОКИС-а Учесници процеса: Чланови ТОКИС-а, руководиоци ресора
Праћење спровођења годишњег плана рада и остварења стратешких циљева	Носилац процеса: Руководиоци ресора, координатор ТОКИС-а Учесници процеса: Чланови ТОКИС-а, надлежни службеници
Израда годишњих извјештаја о раду организационих јединица унутар МПОС-а	Носилац процеса: Руководиоци ресора, секретаријат Учесници процеса: Надлежни службеници
Припрема и разматрање годишњег извјештаја о спровођењу стратешког документа (за претходну годину)	Носилац процеса: Координатор ТОКИС-а Учесници процеса: Чланови ТОКИС-а, руководиоци
Припрема и разматрање	Носилац процеса: Министар, секретаријат

годишњег извјештаја о раду МНРВОИД (за претходну годину)	Учесници процеса: Руководиоци ресора, координатор ТОКИС-а, надлежни службеници
Усвајање и објављивање годишњег извјештаја о спровођењу стратешког документа (за претходну годину)	Носилац процеса: Министар, секретаријат Учесници процеса: Руководиоци ресора, координатор и чланови ТОКИС-а
Усвајање и објављивање годишњег извјештаја о раду МПОС-а (за претходну годину)	Носилац процеса: Влада Републике Српске Учесници процеса: Министар, руководиоци ресора, секретаријат
Остале важне активности: – Активности на хоризонталној и вертикалној координацији – Покретање процеса вредновања у предзадњој години спровођења стратешког документа	Носилац процеса: Координатор ТОКИС-а Учесници процеса: Чланови ТОКИС-а, руководиоци, Одјељење за стратешко планирање (Генерални секретаријат Владе Републике Српске)

8. ПРИЛОЗИ

8.1. Сажети преглед стратешких циљева, приоритета и мјера у стратешком документу

8.1.1. Сажети приказ приоритета и мјера за 1. стратешки циљ

Редни број и ознака	НАЗИВ	Индикатори и финансијски извори		
		Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
1. Стратешки циљ	Унаприједити прилике и интерес младих за бољи живот (одрживост и повратак) у Републици Српској	– БДВ по запосленом – % младих који не желе да се иселе у иностранство	30.674 КМ (АПИФ, 2019 год.) 40%	повећање за 25% најмање 60%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		170.795.000,00	53.940.000,00	244.735.000,00
1.1. Приоритет	Унапређење професионалне оријентације и образовања за младе	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		% анкетираних младих који користе услуге савјетовања за професионалну оријентацију	1%	најмање 10%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		6.765.000,00	1.750.000,00	8.515.000,00
1.1.1. Мјера	Успостављање ефикасног система професионалне оријентације, каријерног савјетовања и стицања компетенција	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Степен усклађености система каријерног вођења и савјетовања са потребама тржишта рада – Степен усклађености	Дјелимична усклађеност	Дјелимична усклађеност

		система каријерног вођења и савјетовања са потребама за наставак школовања на ВШУ	Потпуна усклађеност	Потпуна усклађеност
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		110.000,00	0	110.000,00
1.1.2. Мјера	Подршка развоју и интеграцији програма предузетничког учења у формално и неформално образовање и планирање каријере	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		Број средњих школа које су увеле / прилагодиле предмет Предузетничко учење – Број факултета које су увели / прилагодили предмет Предузетничко учење	0	70 (2027)
		Број средњих школа које су увеле / прилагодиле предмет Предузетничко учење	0	30 (2027)
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		0	0	0
1.1.3. Мјера	Успостављање ефикасног система професионалне оријентације, каријерног савјетовања и стицања компетенција	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Развијени НПП за стручно и техничко образовање усклађени са стандардима занимања и потребама тржишта рада – Омјер броја уписаних студената у односу на број матураната – Омјер броја укупно уписаних студената у	50% НПП усклађено 69% (2020/2021)	100% НПП усклађено повећање за 10% (2028)

		односу на број незапослених са ВСС – број анкета о квалитету образовања	2,4 1	3
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		6.655.000,00	1.750.000,00	8.405.000,00
1.2. Приоритет	Подршка запошљавању младих	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Стопа запослености младих (15–24 година)	27,5%	сталан раст
		– Стопа незапослености младих (15–24 година)	23,8%	сталан пад
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		96.200.000,00	47.090.000,00	143.290.000,00
1.2.1. Мјера	Унапређење запошљивости младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Укупан број запослених младих по програмима запошљавања ЗзЗ Републике Српске	2.727	сталан раст
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		30.450.000,00	850.000,00	31.300.00,00
1.2.2. Мјера	Унапређење квалитета и доступности радних мјеста и послова за младе	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– БДВ у МСП – Продуктивност по раднику у МСП (БДВ по запосленом)	3,4 милијарде КМ (Апиф, 2019. год.) 32.824 КМ (Апиф, 2019. год.)	повећање за 35% (2027) преко 40.000 КМ
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)

		65.750.000,00	46.240.000,00	111.990.000,00
1.2.3. Мјера	Унапређење нормативног оквира за дуално образовање, студентско организовање и студентски рад	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Законски и подзаконски акти за дуално образовање и студентски рад	недостају	усвојени
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		0	0	0
1.3. Приоритет	Подршка предузетништву младих	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Стопа активности младих (15–24 година)	36,1%	сталан раст
		– Раст учешћа младих у структури власника ММСП	% за 2021.	сталан раст
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		56.800.000,00	5.100.000,00	61.900.000,00
1.3.1. Мјера	Економско оснаживање младих кроз унапређење запошљивости и развој друштвеног предузетништва младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број субјеката/ друштвених предузећа под вођством или у власништву младих који су искористили подршку за развој друштвеног предузетништва	0	најмање 100
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		400.000,00	100.000,00	500.000,00
1.3.2. Мјера	Подршка развоју стартап фирми (почетницима у пословању)	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број нових		

		предузећа младих који су остварили подршку за развој пословања – Број предузећа младих који су добили подстицај, а већ имају покренут бизнис	0	Најмање 900 годишње
			0	Сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		55.000.000,00	5.000.000,00	60.000.000,00
1.3.3. Мјера	Подршка иновативном предузетништву младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број подржаних стартапа у власништву младих	0	10
		– Број подржаних спинофа у власништву младих	0	10
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		1.400.000,00	0	1.400.000,00
1.3.4. Мјера	Подршка предузетништву младих у руралним срединама	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број младих предузетника у руралним срединама	0	сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		0	0	0
1.4. Приоритет	Подршка стамбеном збрињавању и заснивању породица младих	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– % анкетираних младих који мисле да је могуће да млади имају свој стамбени простор	око 40%	преко 50%
		– % анкетираних	око 60%	око 70%

		младих који мисле да је нашем друштву могуће остварити породицу какву желе		
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		11.030.000,00	0	11.030.000,00
1.4.1. Мјера	Подршка стамбеном збрињавању младих преко субвенционисања каматних стопа на стамбене кредите ИРБ	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број младих укључених у програме помоћи приликом куповине или изградње и прилагођавања стамбене јединице	4.780	6.780
		– % анкетираних младих који мисле да је могуће да млади имају свој стамбени простор	око 40%	око 50%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		11.000.000,00	0	11.000.000,00
1.4.2. Мјера	Подршка за останак младих кроз унапређење постојећих и увођење нових модела стамбеног збрињавања младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број уведених нових модалитета за стамбено збрињавање младих	0	најмање 1
		– Број ЈЛС са новим модалитетима за стамбено збрињавање младих	0	најмање 5
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		30.000,00	0	30.000,00

8.1.2. Сажети приказ приоритета и мјера за 2. стратешки циљ

Редни број и ознака	НАЗИВ	Индикатори и финансијски извори		
2. Стратешки циљ	Подстицати иницијативу и одговорно дјеловање младих у заједници	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– број младих посланика	9	најмање 12
		– број корисника обухваћених волонтирањем	14.663	преко 20.000
		– % младих који мисле да њихов глас има утицај	47,8%	најмање 60%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
1.570.000,00	0	1.570.000,00		
2.1. Приоритет	Промоција волонтирања	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број локалних волонтерских сервиса укључених у ВСРС	15	20
		– Број регистрованих волонтера у Републици Српској	750	Преко 1000
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		230.000,00	0	230.000,00
2.1.1. Мјера	Унапређење атрактивности и вредновања волонтерског рада	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број медија са укљученом темом волонтирања у програмској шеми	0	најмање 2
		– Број ЈЛС које промовишу и вреднују волонтерски рад	0	најмање 10
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)

		200.000,00	0	200.000,00
2.1.2. Мјера	Подршка функционисању и развоју локалних волонтерских сервиса	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број локалних ЛВС укључених у ВСРС – Стратегија за унапређење и развој волонтирања у Републици Српској за период после 2023.	15 не постоји	20 усвојена
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		30.000,00	0	30.000,00
2.2. Приоритет	Јачање учешћа и утицаја младих у политици и одлучивању	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број младих до 35 година на руководећим позицијама у републичким и локалним органима управе – Број младих (до 30 г.) на кандидатским изборним листама	– –	више за 25% више за 20%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		170.000,00	0	170.000,00
2.2.1. Мјера	Унапређење политичке едукације младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број организованих обука за политичко учешће младих – Број младих укључених у политичку едукацију	0 0	најмање 3 годишње најмање 100 годишње
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)

		170.000,00	0	170.000,00
2.2.2. Мјера	Развијање дијалога и сарадње младих са републичким и локалним институцијама	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број нових иницијатива младих подржаних од Савјета за младе и радног тијела Народне скупштине Републике Српске	0	најмање 3 годишње
		– Број активних локалних комисија за младе	36	сталан раст
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		0	0	0
2.2.3. Мјера	Увођење добрих пракси учешћа младих у политичком одлучивању	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број уведених добрих пракси учешћа младих у одлучивању на републичком нивоу	0	најмање 1
		– Број ЈЛС у којима су уведене добре праксе учешћа младих у одлучивању	0	најмање 20 ЈЛС
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		0	0	0
2.2.4. Мјера	Промоција локалних омладинских политика	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број усвојених локалних омладинских политика	30	50
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		0	0	0

2.3. Приоритет	Системско унапређење капацитета омладинских организација	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број омладинских орг. са унапређеним капацитетима	0	Најмање 50
		– Број омладинских центра	15	20
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		1.150.000,00	0	1.150.000,00
2.3.1. Мјера	Програм изградње капацитета за вођење организација и пројеката Стратешки пројекат успостављања Ресурсног центра за младе	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број развијених програма обука	0	најмање 2
		– Број одржаних обука (годишње)	0	најмање 10
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		500.000,00	0	500.000,00
2.3.2. Мјера	Успостављање мреже регионалних менторских организација и мрежа омладинских организација унутар географских подручја Републике Српске	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Мрежа менторских организација	не постоји	функционална
		– Број омл. организација које користе услуге Мреже омладинских центра	0	50
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		600.000,00	0	600.000,00
2.3.3. Мјера	Подршка јачању мреже омладинских центара	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број реализованих заједничких пројеката	1	најмање два годишње
		– Број укључених	15.000	

		корисника у раду омладинских центара – Број омладинских центара који су дио Мреже омладинских центара	16	20000 22
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		50.000,00	0	50.000,00
2.4. Приоритет	Институционално и кадровско јачање омладинских организација	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број активних омладинских организација – Број активних организација за младе	191 224	уравнотежен однос омладинских организација и организација за младе
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		20.000,00	0	20.000,00
2.4.1. Мјера	Програм изградње капацитета за квалитетније обављање послова омладинских радника и службеника за питања младих у ЈЛС	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број полазника обуке – Број развијених пројеката од полазника обуке	0 0	64 (најмање 1 полазник по ЈЛС) Најмање 50
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		0	0	0
2.4.2. Мјера	Промоцијом ЈЛС унаприједити логистичку и финансијску подршку раду локалних омладинских организација	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број ЈЛС које додјељују простор за рад омладинских организација – Број	40	више за 30%

		промовисаних ЈЛС које суфинансирају рад омладинских организација	10	више за 30%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		20.000,00	0	20.000,00

8.1.3. Сажети приказ приоритета и мјера за 3. стратешки циљ

Редни број и ознака	НАЗИВ	Индикатори и финансијски извори		
		Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
3. Стратешки циљ	Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини	– Број укључених корисника програма омладинских центара	15.000	20.000
		– Број реализованих пројеката у области здравих животних стилова и заштите животне средине	55	стални раст
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		2.059.000,00	0	2.059.000,00
3.1. Приоритет	Подршка развоју здравих животних стилова код младих	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Проценти анкетираних младих који конзумирају алкохол и цигарете	20%	смањење
		– Коефицијент опажања коришћења наркотика код других (анкета младих)	70%	смањење
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		429.000,00	0	429.000,00
3.1.1. Мјера	Промоција здравих	Индикатори мјере	Полазне вриједности	Циљне вриједности

	животних стилова кроз формално и неформално образовање		индикатора	
		– Број реализованих превентивно-едукативних активности	50	250
		– Број ученика који су присуствовали активностима	1.000	5.000
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		0	0	0
3.1.2. Мјера	Подршка иницијативама и пројектима који промовишу и шире здраве животне стилове код младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број пројеката у области здравих жив. стилова и заштите животне средине подржаних од стране МПОС	55	више за 10%
		– број учесника МОИ, број спортова на МОИ	60000/8	више за 10%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		379.000,00	0	379.000,00
3.1.3. Мјера	Подршка изградњи рекреативно-спортске инфраструктуре за младе	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број ЈЛС које инвестирају у изградњу објеката и развој спортско-рекреативних садржаја за младе	10	сталан раст
		– број изграђених рекреативно спортских објеката и садржаја за младе	10	сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		50.000,00	0	50.000,00
3.1.4. Мјера	Подршка програмима који се баве људским правима, толеранцијом према различитостима,	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		–Број спроведених кампања;	– Планиране	– 6 кампања

	инклузијом, хомофобијом, родном равноправношћу, ненасилним начинима комуникације и недискриминацијом.	– Број партнера који учествују у кампањама; – Број учесника у кампањама; – Број објава у медијима; – Број организованих догађаја; – Број дистрибуираног материјала; – Степен разумијевања родне равноправности код шире јавности; – Степен толеранције према различитостима; – Степен ненасилне комуникације међу младима.		
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		0	0	0
3.2. Приоритет	Подршка очувању и развоју физичког и менталног здравља младих	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број младих обољелих од сексуално преносивих болести – Број младих обољелих од болести система крвотока и дијабетеса	73 (7,1%) 337	Смањење Смањење
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		0	0	0
3.2.1. Мјера	Формално и неформално образовање о сексуалном и репродуктивном здрављу засновано на доказима за младе	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број реализованих превентивно-едукативних активности у области сексуалног и репродуктивног здравља и права	0	сталан раст

		– Број ученика који су обухваћени превентивно-едукативним активностима – Број дјеце вакцинисаних ХПВ вакцинама	0 0	Сталан раст 1000
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		0	0	0
3.2.2. Мјера	Промоција менталног здравља, превенција и редукција менталних обољења код младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Системска подршка превенцији и редукцији менталних обољења код младих – Број пружених услуга лицима од 15 до 30 година у Центру за ментално здравље	у концепту 30 000	у реализацији смањење броја прегледаних лица
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		0	0	0
3.3. Приоритет	Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број малољетника који су извршили кривично дјело, вршњачко насиље или насиље у породици – Учешће младих у укупном броју смртно страдалих од саобраћајних несрећа	200 Око 20%	Мање за 25% Мање од 15%
		Буџет (КМ)	Остали извори (КМ)	Укупно (КМ)
		850.000,00	0	850.000,00

3.3.1. Мјера	Подршка превентивном дјеловању полиције у заједници уз активније укључивање омладинских организација	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број случајева вршњачког насиља	27	Смањење броја случајева из наведених области
		– Број прекршаја употребом пиротехнике	19	
		– Број прекршаја због неовлашћене употребе оружја	57	
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
0	0	0		
3.3.2. Мјера	Подршка превентивном дјеловању за безбједност саобраћаја у заједници уз активније укључивање омладинских организација	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број реализованих кампања	10	50
		– Број одржаних предавања и интерактивних радионица	10	50
		– Број ученика који су присуствовали предавањима/радионицама	200	1000
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
0	0	0		
3.3.3. Мјера	Подршка пројектима, секцијама и иницијативама младих за очување животне средине	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број нових кампања за промоцију очувања животне средине	0	2 годишње
		– Број подржаних нових еколошких пројеката младих	3	сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		100.000,00	0	100.000,00
3.3.4. Мјера	Подршка укључивању иницијатива за уклањање физичких и других баријера у републичке и локалне	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број ЈЛС које су ову мјеру укључиле у своје	0	50

	приоритете	приоритете за период до 2027.		
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		0	0	0
3.3.5. Мјера	Подршка иницијативама и пројектима који промовишу безбједност младих на интернету	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број нових кампања за промоцију безбједности младих на интернету	0	сталан раст
		– Број младих обухваћених кроз ове акције и интервенције	0	сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		750.000,00	0	750.000,00
3.4. Приоритет	Подршка мобилности младих, омладинских организација и организација за младе на локалном и међународном нивоу	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број малољетника који су извршили кривично дјело, вршњачко насиље или насиље у породици	5	8
		– Учешће младих у укупном броју смртно страдалих од саобраћајних несрећа	20.000	Сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		780.000,00	0	780.000,00
3.4.1. Мјера	Повезивање младих и организација с циљем што веће размјене и мобилности младих у својој земљи и у иностранству	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број реализованих програма и пројеката мобилности младих	5	10
		– Број младих који су укључени у пројекте мобилности и размјене	2000	сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		180.000,00	0	180.000,00

3.4.2. Мјера	Подршка мобилности кроз реализацију републичких омладинских манифестација	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број подржаних манифестација	5	8
		– Број младих који су учествовали у реализованим манифестацијама	5 000	сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
600.000,00	0	600.000,00		

8.1.4. Сажети приказ приоритета и мјера за 4. стратешки циљ

Редни број и ознака	НАЗИВ	Индикатори и финансијски извори		
		Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
4. Стратешки циљ	Промовисати извршност и стварање узора код младих	–% запослених истраживача млађих од 40 год. од укупно запослених на пословима истраживања и развоја	14%	најмање 20%
		– број програма који доприносе извршности младих	7	стални раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		14.375.000,00	23.650.000,00	38.025.000,00
4.1. Приоритет	Подршка развоју младих талената и изврсне омладине	Индикатори приоритета	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број препознате надарене омладине којој се пружа одговарајућа подршка	0	Најмање 1500
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		4.545.000,00	0	4.545.000,00
4.1.1. Мјера	Оспособљавање професионалног/наставног особља за препознавање даровитости у дјечијем и омладинском узрасту	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број оспособљеног наставног особља у препознавању даровите	0	најмање 100

		омладине – Број регионални стручних тимова за подршку даровитој омладини	0	најмање 3
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		25.000,00	0	25.000,00
4.1.2. Мјера	Подршка развоју младих талената	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број функционалних кампова за младе таленте – Број младих талената који су прошли кроз кампове	1 550	3 Сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		520.000,00	0	520.000,00
4.1.3. Мјера	Унапређење Фонда „Милан Јелић“ у функцији подршке изврности младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број подржаних младих људи кроз Фонд „Милан Јелић“	140	сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		4.000.000,00	0	4.000.000,00
4.2. Приоритет	Подршка истраживачко- развојном раду, иновативности и креативности младих	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број подржаних младих истраживача – Вриједност реализованих програма подршке за младе	140 0	Сталан раст

		предузетнике у креативним индустријама		500
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		8.300.000,00	23.150.000,00	31.450.000,00
4.2.1. Мјера	Унапређење атрактивности истраживачко-развојног рада за младе	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		–% истраживача млађих од 40 г. које учествују у програмима и пројектима ИП подржаних од стране МНРВОИД	20%	30%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		3.150.000,00	0	3.150.000,00
4.2.2. Мјера	Подршка развоју нових научноистраживачких и иновационих капацитета за младе Пројекат успостављања научнотехнолошког парка	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број инструмената системске подршке за НИР и иновације	1	најмање 3
		– Број иновационих центара/ лабораторија на факултетима	1	најмање 6
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		2.000.000,00	20.000.000,00	22.000.000,00
4.2.3. Мјера	Подршка развоју креативних индустрија	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број младих који су стекли вјештине за рад у креативним индустријама	0	најмање 400 годишњи раст

		– Број ИКТ фирми	347	од 10%
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		3.150.000,00	3.150.000,00	6.300.000,00
4.3. Приоритет	Промоција изврсности и стваралаштва младих	Индикатори стратешког циља	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности индикатора
		– Број промотивних догађаја	15	Сталан раст
		– Број учесника на промотивним догађајима	500	Сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		1.530.000,00	500.000,00	2.030.000,00
4.3.1. Мјера	Промоција успјешних примјера (прича) изврсности и стваралаштва младих	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број реализованих пројеката промоције	15	сталан раст
		– Број младих обухваћених промоцијама	500	сталан раст
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		30.000,00	0	30.000,00
4.3.2. Мјера	Организовање такмичења за младе иноваторе и предузетнике	Индикатори мјере	Полазне вриједности индикатора	Циљне вриједности
		– Број организованих годишњих такмичења за младе иноваторе и предузетнике	2	најмање 3
		– Број годишњих научно-стручних и промотивних догађаја који служе унапређењу	7	најмање 10

		иновација и предузетништва младих		
		Буџет (KM)	Остали извори (KM)	Укупно (KM)
		1.500.000,00	500.000,00	2.000.000,00

8.2. Детаљан преглед мјера

8.2.1. Детаљан преглед мјера за 1. стратешки циљ

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ		
Приоритет	1.1. Унапређење професионалне оријентације и образовања за младе		
Назив мјере	1.1.1. Успостављање ефикасног система професионалне оријентације, каријерног савјетовања и стицања компетенција		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Анкете показују да млади у занемарљивом проценту користе услуге професионалне оријентације и каријерног савјетовања. Стратегијом развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у Републици Српској за период 2022–2030. дефинисан је приоритет 5.4. Успостављање система каријерног вођења и савјетовања ученика са одговарајућим мјерама (5.4.1. Израда стандардизованих тестова професионалне оријентације, 5.4.2. Организовање дана отворених врата у средњим школама и високошколским установама, и 5.4.3. Организовање сајмова занимања у сарадњи привреде и локалних заједница).		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Степен усклађености система каријерног вођења и савјетовања са потребама тржишта рада – Степен усклађености система каријерног вођења и савјетовања са потребама за наставак школовања на ВШУ	– дјелимична усклађеност – потпуна усклађеност	– дјелимична усклађеност – потпуна усклађеност
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директан допринос унапређењу професионалне оријентације и образовања за младе, с циљем олакшавања њихове интеграције у тржиште рада или наставак школовања.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима	Износ: 110.000 KM Извор: Буџет Републике Српске – МПК, СШУ и ВШУ, ЈЛС и		

финансирања	привреда
Период спровођења мјере	2023–2030.
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПК, МНРВОИД
Носиоци спровођења мјере	СШУ и ВШУ, Привредна комора Републике Српске и Унија удружења послодаваца Републике Српске, ЈЛС
Циљне групе	Ученици и студенти

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ		
Приоритет	1.1. Унапређење професионалне оријентације и образовања за младе		
Назив мјере	1.1.2. Подршка развоју и интеграцији програма предузетничког учења у формално и неформално образовање и планирање каријере		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Преузима се из Стратегије развоја МСП у Републици Српској за период 2021–2027, гдје је наведена под бројем 1.2.2. Њоме се предвиђа наставак процеса интегрисања предузетничког учења у све видове формалног и неформалног образовања, с циљем повећања интересовања и компетенција ученика и студената за предузетничку каријеру. Поред овог, потребно је развијати кључне предузетничке компетенције уз унапређење финансијске писмености и дигиталних компетенција у формално и неформално образовање.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број средњих школа које су увеле/прилагодили предмет предузетничко учење – Број факултета које су увели/прилагодили предмет предузетничко учење	0 0	70 (2027) 30 (2027)
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Предузетничким учењем млади се у раној фази, кроз образовање, усмјеравају ка предузетничкој каријери и стичу почетне вјештине за бављење предузетништвом.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: редовна буџетска средства, пројекти Извор: Буџет Републике Српске – МПП, донатори		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења	МПК у сарадњи са Републичким педагошким заводом Републике Српске		

мјере	
Носиоци спровођења мјере	МПП, МНРВОИД, средње школе и високошколске институције, МПП, Унија удружења послодаваца Републике Српске, Привредна комора Републике Српске, Занатско-предузетничка комора Републике Српске
Циљне групе	Ученици средњих школа и студенти

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ		
Приоритет	1.1. Унапређење професионалне оријентације и образовања за младе		
Назив мјере	1.1.3. Унапређење атрактивности и квалитета образовања		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Анкете показују да дио младих није задовољан образовањем у Републици Српској. Стратегијом развоја предшколског, основног и средњег васпитања и образовања у Републици Српској за период 2022–2028. дефинисани су приоритети 2.3. Развијање наставних планова и програма за средње опште и стручно и техничко образовање у складу са стандардима занимања и потребама тржишта рада, и 5.2. Усклађивање наставних програма/модула са потребама тржишта рада, са одговарајућим мјерама, којима ће се средњошколско образовање боље повезати са тржиштем рада. Такође, број младих који се одлучују да студирају у другим земљама је све већи. Како би се ти трендови преокренули, у нацрту Стратегије развоја науке и технологије, високог образовања и ИКТ индустрије у Републици Српској 2022–2028. укључена су два приоритета: 2.1. Атрактивност и интернационализација високог образовања и 2.3. Унапређење квалитета високог образовања, са припадајућим мјерама (2.1.1. Пилотирање модела финансирања студијских програма на основу утврђених циљева/резултата, 2.1.2. Трећа мисија високог образовања, 2.1.3. Подршка интернационализацији високог образовања, 2.1.4. Доношење квалификацијског оквира, 2.3.1. Акредитација и модернизација студијских програма, 2.3.2. Побољшање претпоставки за дуално високо образовање, 2.3.3. Даља информатизација и дигитализација високог образовања). Кроз одређене пројекте МПОС спроводити форуме са омладинским организацијама и радити анкете о квалитету образовања</p>		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Развијени НПП за стручно и техничко образовање усклађени	50% НПП усклађено	- 100% НПП усклађено

	<p>са стандардима занимања и потребама тржишта рада</p> <ul style="list-style-type: none"> – Омјер броја уписаних студената у односу на број матураната – Омјер броја укупно уписаних студената у односу на број незапослених са ВСС – број анкета о квалитету образовања 	<p>69% (2020/2021)</p> <p>2,4</p> <p>1</p>	<p>– повећање за 10% (2028)</p> <p>2</p> <p>3</p>
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директан допринос унапређењу професионалне оријентације и образовања за младе, с циљем олакшавања њихове интеграције у тржиште рада или наставка школовања. Тиме се унапређују и шансе за одрживост останака младих.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 6.655.000 КМ (Буџет Републике Српске) и 1.750.000 КМ (ВШУ, донатори и предузећа); Извор: Буџет Републике Српске – МПК		
Период спровођења мјере	2023–2028.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПК; МНРВОИД; МПОС		
Носиоци спровођења мјере	СШУ, Привредна комора Републике Српске и Унија удружења послодаваца Републике Српске, ВШУ		
Циљне групе	Ученици средњих школа, матуранти, домаћи и страни студенти		
Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ		
Приоритет	1.2. Подршка запошљавању младих		
Назив мјере	1.2.1. Унапређење запошљивости младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Јачање запошљивости младих било је један од кључних приоритета Омладинске политике Републике Српске за период 2016–2020. Код сва три индикатора (стопа активности младих, стопа запослености и стопа незапослености младих) постигнут је значајан напредак. У наредном периоду планира се наставак ових позитивних трендова, првенствено кроз спровођење Стратегије запошљавања Републике Српске 2021–2027. у којој је дефинисан приоритет 1.3. Јачање запошљивости младих, са одговарајућим мјерама (1.3.1. Програм подршке запошљавању младих са ВСС и ВС – приправници, 1.3.2. Програм стручног оспособљавања лица са стеченим високим образовањем, 1.3.3. Програм подршке оспособљавању младих људи за запошљавање у области креативних индустрија, са фокусом на програмирање, и 1.3.4. Програм подстицаја за запошљавање младих у БПО индустрији). Уз ове мјере треба да се изради и студија изводљивости увођења програма гаранција за младе (да млади до 25, односно 30 година старости добијају понуду за посао, наставак образовања, праксу</p>		

	или обуку у периоду од четири мјесеца од уласка у статус незапослености или напуштања, односно завршетка формалног образовања), који се спроводи у државама чланицама ЕУ, како би се испитале и осигурале претпоставке за постепено увођење овог веома захтјевног програма.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Укупан број запослених младих по програмима запошљавања ЗзЗ Републике Српске	2.727	10% више годишње
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директан допринос запошљавању младих и одрживом останку у Републике Српске.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ и извор: 30.450.000 КМ (Буџет Републике Српске) и 850.000 КМ (донатори и ЈЛС)		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МРБИЗ		
Носиоци спровођења мјере	ЈУ ЗзЗ Републике Српске, ЈЛС		
Циљне групе	Млади у статусу незапослених лица, ученика и студената		

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ
Приоритет	1.2. Подршка запошљавању младих
Назив мјере	1.2.2. Унапређење квалитета и доступности радних мјеста и послова за младе
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Ова мјера се првенствено односи на стварање нових радних мјеста на којима се остварује већа додана вриједност (рачуната као збир бруто плата, бруто добити и амортизације) са већим изазовима, приликама и могућностима за ангажовање и зараду младих људи. Подршка стварању таквих радних мјеста планирана је у склопу Стратегије развоја МСП у Републике Српске (приоритети 1.3 Побољшање окружења за развој предузетничке дјелатности, 1.4 Развој друштвеног и других видова предузетништва, 2.1 Побољшање пословног окружења и приступа финансијама за МСП., 3.1. Развој пословних вјештина за МСП, 3.2. Иновације и дигитализација пословања МСП и 3.3. Прелаз МСП-а ка зеленој економији), Стратегије запошљавања Републике Српске (приоритет 1.2. Развој инструмената подршке за запошљавање продуктивније радне снаге и мјера 3.3.2.

	Унапређење социјалног дијалога на локалном нивоу кроз локална партнерства за запошљавање) и Стратегије развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ индустрије (приоритети 1.4. Технолошки развој и иновације, 3.2. Развој вјештина за ИКТ индустрију и 3.3. Развој екосистема за ИКТ индустрију). Уз мјере у оквиру тих приоритета, планира се интензивније коришћење дигиталних алата и нових видова комуникације (нпр. друштвених мрежа) за информисање младих о приликама за запошљавање на радна мјеста са већом доданом вриједношћу.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– БДВ у МСП – Продуктивност по раднику у МСП (БДВ по запосленом)	3,4 милијарде КМ 32.824 КМ	повећање за 35% (2027) преко 40.000 КМ
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директан допринос запошљавању младих и одрживом останку у Републици Српској.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 111.990.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске, кредитна средства, донаторски програми, предузећа, ЈЛС		
Период спровођења мјере	2023–2028.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС, МПП		
Носиоци спровођења мјере	МНРВОИД, МРБИЗ, ЈЛС, предузећа		
Циљне групе	Запослени и незапослени млади		

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ
Приоритет	1.2. Подршка запошљавању младих
Назив мјере	1.2.3. Унапређење нормативног оквира за дуално образовање, студентско организовање и студентски рад
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Стратегијом развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ индустрије планирана је мјера 2.3.2. Побољшање претпоставки за дуално високо образовање, у оквиру које је предвиђено, између осталог, доношење Закона о дуалном образовању и Закона о студентском раду, као и доношење одговарајућих подзаконских аката, укључујући и студентску праксу и Стратегија развоја МСП 2021–2027, мјера 3.1.1. Укључивање развоја пословних вјештина за МСП у оквир за развој образовања, паметну специјализацију и локални развој

Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Законски и подзаконски акти за дуално образовање и студентски рад	– недостају	– усвојени
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Овим законским и подзаконским актима у значајној мјери ће се допринијети већем запошљавању младих, посебно из студентске популације.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: редовна буџетска средства Извор: Буџет Републике Српске, ванбуџетска средства		
Период спровођења мјере	2023–2028.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МНРВОИД		
Носиоци спровођења мјере	МНРВОИД и ВШУ, АВОРС		
Циљне групе	Привредно-пословна заједница, студенти		

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ
Приоритет	1.3. Подршка предузетништву младих
Назив мјере	1.3.1. Економско оснаживање младих кроз унапређење запошљивости и развој друштвеног предузетништва младих
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Један од највећих проблема за младе, али и за Републику Српску је незапосленост младих. Потребно је оспособити младе да буду активни на тржишту рада и да развију компетенције неопходне за запошљавање и самозапошљавање како би и сами допринијели креирању радних мјеста. Ови пројекти ће, кроз реализацију програма неформалног образовања младих, а у сарадњи са омладинским организацијама, допринијети економском оснаживању младих и оснивању омладинских предузећа. Омладинске организације могу пружити директну подршку запошљавању својих чланова, али и развоју саме организације покретањем одређеног вида друштвеног предузећа у областима у којима је то неопходно, попут оснивања омладинских хостела у оквиру омладинске организације, производње ручних радова и сл. За реализацију тих активности им је неопходна одређена стручна помоћ у виду информисања, едукација, те почетних средстава, а то ће им МПОС у сарадњи са међународним донаторима обезбиједити кроз реализацију ових пројеката. Такође, у Републици Српској се ради на успостављању законског основа за развој друштвеног предузетништва – мјера 1.4.2 у

	Стратегији развоја МСП и Закон о друштвеном предузетништву МПП		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број младих који су искористили подршку за развој друштвеног предузетништва	0	најмање 100
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директан, каталитички утицај на развој предузетништва младих и одрживост останак у Републици Српској.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 500.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске, донатори		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МПП, НВО		
Циљне групе	Млади са пословном идејом и амбицијом да покрену властити бизнис		

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ		
Приоритет	1.3. Подршка предузетништву младих		
Назив мјере	1.3.2. Подршка развоју стартап фирми (почетницима у пословању)		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Планирана у оквиру Стратегије развоја МСП под бројем 1.2.1. ова мјера се односи на системску континуирану подршку младим потенцијалним предузетницима за успостављање пословања, кроз програме подршке. Укључује реализацију сљедећих активности: промоцију подршке почетницима у пословању, подршку за будуће предузетнике у виду едукација, радионица и других видова консултантске и менторске подршке, финансијске подстицаје за будуће предузетнике, те подршку кроз менторски програм, акцелератор програм, те инкубацију у зато успостављеним просторима и успостављање механизма за развој стартапа, као и њихових услуга и производа.		
Кључни стратешки пројекти	Програм подршке младим предузетницима „Стартап Српска“		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број нових младих предузетника који су остварили	0	Најмање 900 годишње

	подршку за развој пословања – Број младих који су добили подстицај, а већ имају покренут бизнис	0	Сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директан, каталитички утицај на развој предузетништва младих и одрживост останака у Републици Српској.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 40.000.000 КМ – МПП, донатори 20.000.000 КМ („Стартап Српска“) – МПОС Извор: Буџет Републике Српске		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС, МПП		
Носиоци спровођења мјере	МНРВОИД, Развојна агенција Републике Српске, ЗзЗ Републике Српске, пружаоци услуга за развој пословања		
Циљне групе	Млади са пословном идејом и амбицијом да покрену властити бизнис		

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ		
Приоритет	1.3. Подршка предузетништву младих		
Назив мјере	1.3.3. Подршка иновативном предузетништву младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Ова врста подршке планирана је у оквиру Стратегије развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ индустрије у виду мјере 1.4.3. Успостављање подршке иновативном предузетништву и новим технологијама, као и у оквиру Стратегије за развој МСП кроз мјеру 2.1.5 Подршка успостављању и развоју предузетничке инфраструктуре (пословних зона, инкубатора, иновационих центара, <i>coworking</i> простора). Њоме је предвиђено подстицање стварања и развоја иновативних предузећа заснованих на знању, кроз оснивање стартапа и спиноф правних лица и самосталних предузетника с циљем комерцијализације пословне активности засноване на стварању или коришћењу сопствено створеног новог модела пословања, иновативног производа или услуге, нове технологије, новог канала дистрибуције или иновације у организационој структури.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број подржаних стартапа у власништву младих	0	10
	– Број подржаних спинофа у	0	10

	власништву младих		
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директан, каталитички утицај на развој предузетништва младих и одрживост останак у Републици Српској.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 1.400.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске – МНРВОИД		
Период спровођења мјере	2023–2028.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МНРВОИД		
Носиоци спровођења мјере	МНРВОИД, МПП, ВШУ		
Циљне групе	Млади са пословном идејом и амбицијом да покрену властити бизнис, млади предузетници		

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ		
Приоритет	1.3. Подршка предузетништву младих		
Назив мјере	1. 3.4. Подршка предузетништву младих у руралним срединама		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Шири оквир подршке предузетништву младих у руралним срединама садржан је у Стратегији развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2021–2027. Међу бројним приоритетима ове стратегије, као потенцијално најпривлачнији за младе су следећи: 1.3. Повећање продуктивности у пољопривредној производњи; 1.5. Примјена нових технологија и научних достигнућа у пољопривредној производњи; 2.1. Подршка инвестиционим улагањима у модернизацију пољопривредне производње; 2.5. Подршка развоју иновација и предузетничких способности произвођача; 2.6. Подршка инвестицијама за развој дистрибутивних функција; 2.7. Подршка развоју и промоцији кратких ланаца продаје; 3.3. Повећање производње енергије из обновљивих извора у пољопривреди; 3.4. Повећање обима пољопривредне производње на принципима органске производње; 4.1. Економска ревитализација руралних подручја.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности

	– Број младих предузетника у руралним срединама	0	сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директан, каталитички утицај на развој предузетништва младих и одрживост останака у руралним срединама у Републици Српској.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ и извори планирани Стратегијом развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске (укупно 929.648.000 КМ)		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПШВ		
Носиоци спровођења мјере	Предвиђени Стратегијом развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске		
Циљне групе	Потенцијални и активни млади предузетници у руралним подручјима		

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ		
Приоритет	1.4. Подршка стамбеном збрињавању и заснивању породица младих		
Назив мјере	1.4.1. Подршка стамбеном збрињавању младих преко субвенционисања каматних стопа на стамбене кредите ИРБ		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Начин рада и рјешавања стамбене проблематике младих прати и одређени број раније успостављених мјера, којима је циљ подршка младима приликом рјешавања стамбеног проблема. Оваква врста субвенције олакшава младима да се одлуче на склапање брака, куповину стамбене јединице, а што је један од предуслова за повећање наталитета.</p> <p>Мјеру субвенционисања каматне стопе на стамбене кредите за младе и младе брачне парове потребно је задржати најмање на постојећем нивоу, уз сагледавање могућности за повећање њеног обима у износу, али у ширем добном обухвату корисника кредита.</p>		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број младих укључених у програме помоћи приликом куповине или изградње и прилагођавања стамбене јединице –% анкетираних младих који мисле да је могуће да млади имају свој стамбени простор	4780 око 40%	6780 око 50%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Стицањем могућности младих и младих брачних парова да задовоље своје потребе за рјешавањем стамбеног питања, стварају се услови за њихов останак у мјесту живљења.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 11.000.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске, МПОС		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	ИРБРС МПОС		
Циљне групе	–Млади и млади брачни парови		

Веза са стратешким циљем	1. УНАПРИЈЕДИТИ ПРИЛИКЕ И ИНТЕРЕС МЛАДИХ ЗА БОЉИ ЖИВОТ (ОДРЖИВ ОСТАНАК И ПОВРАТАК) У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ		
Приоритет	1.4. Подршка стамбеном збрињавању и заснивању породица младих		
Назив мјере	1.4.2. Подршка за останак младих кроз унапређење постојећих и увођење нових модела стамбеног збрињавања младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Млади у Републици Српској се суочавају са бројним изазовима у рјешавању стамбеног питања, од којих је проблем обезбјеђивања потребних новчаних средстава најизраженији. Раст цијена стамбених јединица је у претходном периоду био константан, те је потребно испитати могућности увођења нових модалитета за стамбено збрињавање младих. Ово подразумијева сљедеће главне активности: истраживање и анализу потенцијалних модалитета (изградња кућа за младе у руралним срединама, додјела средстава за куповину напуштених кућа и имања у руралним срединама, повећање субвенције са повећањем броја дјеце, станоградња за младе...), пилотирање одабраних модалитета, те разраду и пуну примјену потврђених модалитета.</p> <p>Успостављањем нових модела помоћи при куповини стамбене јединице олакшава младима да се одлуче на склапање брака, куповину стамбене јединице, останак у мјесту живљења и/или живот у руралној средини, а што је један од предуслова за повећање наталитета.</p>		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број уведених нових модалитета за стамбено збрињавање младих – Број ЈЛС са новим модалитетима за стамбено збрињавање младих	0 0	најмање 1 најмање 5
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Стицањем могућности младих и младих брачних парова да задовоље своје потребе за рјешавањем стамбеног питања, стварају се услови за развој друштва у цјелини и останак младих у Републици Српској.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 30.000 КМ (само за фазу истраживања и анализе) Извор: Буџет Републике Српске, Министарство породице, омладине спорта		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	ИРБРС, МПОС, Министарство финансија, ЈЛС		
Циљне групе	– Млади и млади брачни парови		

8.2.2. Детаљан преглед мјера за 2. стратешки циљ

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ		
Приоритет	2.1. Промоција волонтирања		
Назив мјере	2.1.1. Унапређење атрактивности и вредновања волонтерског рада		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Стратегијом за унапређење и развој волонтирања у Републици Српској (2019–2023. године) планирано је подстицање јавних и приватних медија да укључе волонтирање у програмску шему и редовно информишу јавност о оствареним резултатима волонтерских програма у локалним заједницама како би се на тај начин промовисао и вредновао рад волонтера. Циљ ове мјере је пружање подршке промотивним активностима које реализује Влада: Међународни дан волонтера, 5. децембар – додјела Републичке награде за волонтирање, Подршка годишњој волонтерској акцији локалних волонтерских сервиса и организовање конференција и стручних семинара у области волонтирања.</p> <p>Уз интензивирање активности на том плану, у оквиру ове мјере предвиђа се подстицање ЈЛС да, у оквиру своје локалне омладинске политике, планирају одговарајуће мјере за промоцију и вредновање волонтерског рада младих на свом подручју.</p>		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број медија са укљученом темом волонтирања у програмској шеми – Број ЈЛС које промовишу и вреднују волонтерски рад	0 0	најмање 2 најмање 10
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Стално и систематично информисање јавности о волонтерском раду доприноси промоцији овог вида дјеловања код младих и њиховом активнијем учешћу у друштвеном животу.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 200.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске, МПОС		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, ВСРС, ЛВС, ЈЛС, РТРС и други медији		
Циљне групе	Волонтери, корисници волонтирања		

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ		
Приоритет	2.1. Промоција волонтирања		
Назив мјере	2.1.2. Подршка функционисању и развоју локалних волонтерских сервиса		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Како би се обезбиједила адекватна и ефикасна волонтерска инфраструктура на нивоу Републике Српске, неопходно је пружање административне, техничке и финансијске подршке јачању капацитета ЛВС, као и њиховом умрежавању кроз ВСРС. Главне активности укључују:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Пружање финансијске и административне подршке раду ВСРС, као кровном тијелу за волонтирање; – Пружање подршке ЛВС кроз организацију тренинга, семинара, конференција и консултација, који би резултовали већим ангажманом волонтера, повећањем броја волонтерских акција на нивоу Републике Српске, али и успјешности и квалитету реализованих програма; – Организовање акције “Формирај ланац” – републичка волонтерска акција у коју су укључени сви ЛВС, организовањем локалних волонтерских акција. <p>Такође, треба правовремено израдити и усвојити и нову Стратегију за унапређење и развој волонтирања у Републици Српској.</p>		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	<ul style="list-style-type: none"> – Број локалних ЛВС укључених у ВСРС – Стратегија за унапређење и развој волонтирања у Републици Српској за период послје 2023. 	15 – не постоји	20 – усвојена
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Повећан број, квалитет и ефикасност организованих волонтерских акција у Републици Српској.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима фин.	Износ: 30.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске – МПОС		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, ВСРС, ЛВС, ЈЛС		
Циљне групе	Волонтери, Корисници волонтирања		

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ		
Приоритет	2.2. Јачање учешћа и утицаја младих у политици и одлучивању		
Назив мјере	2.2.1. Унапређење политичке едукације младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Циљ ове мјере је развијање свијести младих о важности њиховог активног учешћа у друштву и у процесу доношења одлука на локалном и републичком нивоу. Кроз различите видове едукације младих о могућностима учешћа у друштвено-политичком животу у заједници (од мјесне заједнице, преко ЈЛС и републичког нивоа) треба обезбиједити бољу информисаност и грађанску образованост младих за активно учешће у рјешавању проблема и процесима доношења одлука.		
Кључни стратешки пројекти			
	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
Индикатори за праћење резултата мјере	– Број организованих обука за политичко учешће младих – Број младих укључених у политичку едукацију	0 0	најмање 3 годишње најмање 100 годишње
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Доприноси повећању учешћа младих у политици и одлучивању на републичком и локалном нивоу.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 170.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске, буџети ЈЛС, донатори,		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУЛС, ЈЛС, НВО		
Циљне групе	– Млади заинтересовани за политичко учешће		

Веза са стратешким циљем	2. ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ		
Приоритет	2.2. Јачање учешћа и утицаја младих у политици и одлучивању		
Назив мјере	2.2.2. Развијање дијалога и сарадње младих са републичким и локалним институцијама		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Циљ ове мјере је да се подстакне веће и значајније учешће и утицај младих кроз већ успостављене институционалне механизме, прије свега кроз Савјет за младе при Влади Републике Српске, радно тијело које се бави питањима младих Народне скупштине		

	Републике Српске, локалне комисије за младе, као и механизам грађанских иницијатива који стоји на располагању и младима. Кроз систематично припремљен и конструктиван приступ и дијалог, уз подршку МПОС-а, омладинске организације и њихови представници у Омладинском савјету Републике Српске треба да обезбиједи сталну и снажну подршку ових механизма реализацији Омладинске политике, као и одговарајућих иницијатива и пројеката младих, како на републичком, тако и локалном нивоу.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број нових иницијатива младих подржаних од стране Савјета за младе и радног тијела Народне скупштине Републике Српске – Број активних локалних комисија за младе	0 36	најмање 3 годишње сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Доприноси повећању учешћа младих у политици и одлучивању на републичком и локалном нивоу.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: нису потребна средства Извор:		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУЛС, ЈЛС, НВО		
Циљне групе	– Млади заинтересовани за политичко учешће		

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ
Приоритет	2.2. Јачање учешћа и утицаја младих у политици и одлучивању
Назив мјере	2.2.3. Увођење добрих пракси учешћа младих у политичком одлучивању
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Кроз ову мјеру планира се постепено увођење других модалитета и пракси који ће омогућити учешће и утицај младих у одлучивању, осим тренутно доминантног обрасца који се одвија кроз учлањивање у политичке партије и партијски рад. Главне активности укључују сљедеће: истраживање и анализу добрих пракси учешћа младих у одлучивању у другим земљама

	(нпр. путем омладинских парламената) и у Републици Српској (нпр. савјетодавна тијела младих на локалном нивоу), пилотирање пракси које се покажу као најпогодније за младе и за контекст Републике Српске, оспособљавање омладинских организација за промоцију и заговарање увођења нових пракси, те ширење претходно потврђених пракси на републичком и локалном нивоу. При разради и реализацији ове мјере треба искористити могућности које нуди инструмент ИПА 3 у оквиру Програма 4 (Window 4) који се односи на подршку увођењу лабораторија за омладинске политике (Youth Policy Labs) и значајније учешће у политичком одлучивању кроз дјеловање омладинских савјета и омладинских организација.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број уведених добрих пракси учешћа младих у одлучивању на републичком нивоу – Број ЈЛС у којима су уведене добре праксе учешћа младих у одлучивању	0 0	најмање 1 најмање 20 ЈЛС
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	– Повећати ниво ефикасног учешћа младих у процесима доношења одлука		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: нису потребна средства Извор:		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, НВО		
Циљне групе	Млади		

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ
Приоритет	2.2. Јачање учешћа и утицаја младих у политици и одлучивању
Назив мјере	2.2.4. Промоција локалних омладинских политика
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	На основу прикупљених података од ЈЛС, а у вези подршке популацији младих, од 15 до навршених 30 година, евидентан је нижи проценат (до 50%) усвојених локалних омладинских политика, као и недостатак иновативних механизма учешћа

	младих у изради и имплементацији локалних омладинских политика и других пројеката/програма од интереса за младе. Циљ ове мјере је, да се активнијим учешћем омладинских организација у креирању локалне омладинске политике повећа број усвојених и реализованих локалних стратешких докумената за младе.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број усвојених локалних омладинских политика	30	50
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Кроз проактивно учешће младих у креирању и реализацији омладинских политика на локалном нивоу доћи ће до пораста кредибилитета ових организација и јачања њихових капацитета у савладавању изазова са којима се млади суочавају у конкретним срединама.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: нису потребна средства Извор:		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУЛС, ЈЛС, Омладински савјет Републике Српске и локални омладински савјети, омладинске организације, НВО		
Циљне групе	Локални омладински савјети и омладинске организације		

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ
Приоритет	2.3. Системско унапређење капацитета омладинских организација
Назив мјере	2.3.1. Програм изградње капацитета за вођење организација и пројеката
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Ова мјера треба да допринесе одрживом развоју омладинских организација, стварањем кључних претпоставки у виду њиховог интерног знања и вјештина за вођење и развој организација, с једне стране, као и за планирање и извођење сложенијих пројеката у партнерству са другим организацијама. Главне активности се односе на квалитетну припрему, пилотирање и извођење два кључна програма обуке: (1) за вођење и развој омладинских организација, и (2) за припрему и реализацију пројеката. Оба програма треба да буду модуларно дизајнирана, са значајним удјелом практичног рада и обраде примјера од стране учесника.

	У склопу ове мјере реализоваће се стратешки пројекат „Успостављање Ресурсног центра за младе“.		
Кључни стратешки пројекти	Успостављања Ресурсног центра за младе		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број развијених програма обука – Број одржаних обука (годишње)	0 0	најмање 2 најмање 10
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	– Повећати квалитет рада и услуга омладинских организација		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 500.000 КМ (прва година) Извор: Буџет Републике Српске		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, Завод за образовање одраслих, НВО		
Циљне групе	Омладинске организације		

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ
Приоритет	2.3. Системско унапређење капацитета омладинских организација
Назив мјере	2.3.2. Успостављање мреже регионалних менторских организација и мрежа омладинских организација унутар географских подручја Републике Српске
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>На простору Републике Српске постоје организације које дјелују дужи низ година и посједују завидно искуство, али велики број омладинских организација нема са њима успостављену сарадњу нити контакте. Кроз ову мјеру би се радило на промоцији и видљивости менторских организација које би именовало МПОС РС. Поред промоције, циљ је и успостављање контакта кроз активности рада и упознавања организација у организацији Мреже менторских организација. Мрежа регионалних менторских организација је скуп организација које дјелују дужи временски период и имају иза себе дугогодишње искуство, те на тај начин кроз менторску подршку доприносе раду и одрживости сваке нове омладинске организације. Организације би биле слободне да их контактирају приликом нејасноћа у процесима писања и реализације пројеката, финансија, администрације и сличних сегмената рада организације. Свака менторска организација би била промовисана као таква, тј. видљива и доступна организацијама које гравитирају у том географском подручју (нпр. бањалучка регија – „Perpetuum Mobile“, сјевероисток „Прони“ итд.).</p>

Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Мрежа менторских организација – Број омл. организација које користе услуге Мреже	не постоји 0	функционална 50
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директно доприноси стварању одрживих омладинских организација кроз пренос знања и искуства у вођењу омладинских организација и пројеката.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 600.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, НВО, Омладинске организација		
Циљне групе	Омладинске организације које постоје двије године и мање и организације у којима је нова структура младих.		

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ		
Приоритет	2.3. Системско унапређење капацитета омладинских организација		
Назив мјере	2.3.3. Подршка јачању мреже омладинских центара		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Како би се задржао и унаприједио квалитет рада и услуга омладинских центара, потребно је посебну пажњу посветити омладинским центрима, као законски регулисаном облику организовања, који су стално доступни и приступачни младима у локалним заједницама. Омладински центри се јачају кроз два нивоа: (1) подршком заједничким пројектима кроз Мрежу омладинских центара, и (2) сталним праћењем стандарда рада омладинских центара. Омладински центри у Републици Српској свој рад заснивају на већ успостављеним стандардима рада који се редовно прате и процјењују.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број реализованих заједничких пројеката – Број укључених корисника у раду омладинских центара	1 15000	најмање два годишње 20000

	– Број омладинских центара који су дио Мреже омладинских центара	16	22
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	– Повећати квалитет рада и услуга према младима на локалном нивоу у области програма превенције, квалитетног спровођења слободног времена, програма едукације о животним вјештинама и знањима		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 50.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске, МПОС		
Период спровођења мјере	Континуирано		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, НВО		
Циљне групе	Млади		

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ		
Приоритет	2.4. Институционално и кадровско јачање омладинских организација		
Назив мјере	2.4.1. Програм изградње капацитета за квалитетније обављање послова омладинских радника и службеника за питања младих у ЈЛС		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Људски ресурси и кадровски потенцијал представљају један од кључних фактора одрживости и обезбјеђења континуитета рада. Овом мјером успоставиће се програм обуке кроз који ће проћи сви они који раде са младима у омладинским организацијама, као и и службеници за питања младих у ЈЛС. Обука ће садржавати управљање организацијом, моделе и методе рада са младима, те начине обезбјеђења финансирања и одрживости организација. Програм обуке мора бити институционални признат и препознат, а његовом развоју ће допринијети различите образовне институције и НВО са искуством у омладинском раду.</p> <p>Обуке ће се реализовати у Ресурсном центру за младе и резултираће валидним сертификатом/потврдом полазницима обуке. Учесници обуке ће бити у обавези да учествују у припреми и реализацији одговарајућих пројеката.</p>		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности

	– Број полазника обуке	0	64 (најмање 1 полазник по ЈЛС)
	– Број развијених пројеката од полазника обуке	0	– Најмање 50
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	– Обезбиједити одрживост, континуитет у раду те смањити потенцијални негативни утицај узрокован недостатком компетенција, знања и вјештина у раду са младима		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: средства Ресурсног центра Извор: Буџет Републике Српске, донатори		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МПК, МНРВОИД, Завод за образовање одраслих, Филозофски факултет (Студиј психологије и педагогије са андрагогијом) и Факултет политичких наука (Студиј социјалног рада и примијењене социологије) и НВО		
Циљне групе	Омладински радници и службеници за рад с младима		

Веза са стратешким циљем	2. ПОДСТИЦАТИ ИНИЦИЈАТИВУ И ОДГОВОРНО ДЈЕЛОВАЊЕ МЛАДИХ У ЗАЈЕДНИЦИ		
Приоритет	2.4. Институционално и кадровско јачање омладинских организација		
Назив мјере	2.4.2. Промоцијом ЈЛС унаприједити логистичку и финансијску подршку раду локалних омладинских организација		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Одрживост локалних омладинских организација често је доведена у питање због недостатка одговарајућег радног простора и ослањања само на пројектно финансирање, за које не посједују неопходно искуство, капацитете и референце. С друге стране, без активних локалних омладинских организација скоро је немогуће водити активну и континуирану омладинску политику и уградити приоритете који се тичу младих у дјеловање ЈЛС. Овом мјером се настоји унаприједити стање на обје стране: тако што ће ЈЛС додјељивати локалним омладинским организацијама, које активно учествују у креирању и реализацији локалне омладинске политике, одговарајуће просторе за рад и обезбјеђивати дио финансијских средстава за њихово финансирање. Претходно ће се дефинисати оквирни критеријуми за додјељивање радног простора на коришћење и средстава за суфинансирање. Такође, у оквиру ове мјере планира се и промоција ЈЛС које обезбјеђују логистичку и финансијску подршку омладинским организацијама.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење	Индикатори	Полазне	Циљне

результата мјере		вриједности	вриједности
	– Број ЈЛС које додјељују простор за рад омладинским организацијама	40	више за 30%
	– Број промовисаних ЈЛС које суфинансирају рад омладинских организација	10	више за 30%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Обезбјеђивањем логистичке и финансијске подршке омладинским организацијама које активно учествују у креирању и реализацији омладинских локалних политика и пројеката доприноси се стварању одрживих омладинских организација и бољем рјешавању проблема и приоритета младих људи на локалном нивоу.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 20.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУЛС, ЈЛС, Омладински савјет Републике Српске и локални омладински савјети и организације, Савез општина и градова Републике Српске		
Циљне групе	Локалне омладинске организације		

8.2.3. Детаљан преглед мјера за 3. стратешки циљ

Веза са стратешким циљем	3. ПОДСТИЦАТИ РАЗВИЈАЊЕ ЗДРАВИХ ЖИВОТНИХ СТИЛОВА МЛАДИХ И ОДГОВОРНОГ ОДНОСА ПРЕМА ОКОЛИНИ		
Приоритет	3.1. Подршка развоју здравих животних стилова код младих		
Назив мјере	3.1.1. Промоција здравих животних стилова кроз формално и неформално образовање		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Мјера укључује превентивно-едукативне активности у основним и средњим школама како би се дјеца (ученици), њихови родитељи и професори информисали и сензибилисали о безбједносним инцидентима на друштвеним мрежама, као и начинима предупређивања и реаговања на испољене безбједносне инциденте. Мјера је наставак активности које МУП спроводи континуирано од 2009. године у оквиру Пројекта превенције малољетничке делинквенције.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број реализованих превентивно-едукативних активности – Број ученика који су присуствовали активностима	50 1.000	250 5000
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Ученици ће, препознавањем безбједносних инцидената, адекватно реаговати, те смањити властиту виктимогену предиспонираност и анулирати могућност властите виктимизације у дигиталном окружењу.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: редовна буџетска средства Извор: Буџет Републике Српске – МУП		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МУП		
Носиоци спровођења мјере	МУП, МПК, основне и средње школе		

Циљне групе	Ученици основних и средњих школа, њихови родитељи и професори
Веза са стратешким циљем	3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини
Приоритет	3.1. Подршка развоју здравих животних стилова код младих
Назив мјере	3.1.2. Подршка иницијативама и пројектима који промовишу и

	шире здраве стилове код младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Анкете показују да је већа изложеност ризицима нарушавања менталног здравља и здравих животних стилова младих (појачано КОВИД 19 кризом), повећано је опажање о нивоу изложености и степену коришћења опојних средстава код младих, затим, значајно је изражен и интерес младих за спортско-рекреативне, омладинске и културне објекте и садржаје, а растућа је и високо изражена свијест и интерес за очување животне средине, као и свијест о томе да је животна средина угрожена.</p> <p>МПОС планира средства за ове намјене, а у складу са Планом и програмом рада за сваку годину и по Конкурсу за (су)финансирање омладинских програма и пројеката. Такође, МПОС сваке школске године реализује низ значајних активности како би школски спорт у Републици Српској био што организованији и масовнији, а све с циљем физичког ангажовања ученика и стварања навике за редовним бављењем физичким активностима. Један од приоритетних пројеката овог министарства управо је пројекат под називом „МОИ Републике Српске“, које су јединствен начин укључивања што већег броја ученика у школске спортске активности.</p> <p>Очекује се и веће инвестирање од ЈЛС у изградњу објеката и развој спортско-рекреативних и културних садржаја за младе.</p>		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број пројеката у области здравих жив. стилова и заштите животне средине подржаних од стране МПОС – број учесника МОИ, број спортова на МОИ	55 60.000/8	више за 10% више за 10%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Подршком пројектима и објектима који укључују спортско-рекреативне и културне садржаје за младе директно се доприноси развоју здравих животних стилова код младих.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 379.000 КМ (МОИ) Извор: Буџет Републике Српске, Буџет ЈЛС и донатори		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	ЈЛС, М.О.Ц.А.Р.Т., омладинске организације, МПОС		
Циљне групе	Млади, ученици		

Веза са стратешким циљем	3. ПОДСТИЦАТИ РАЗВИЈАЊЕ ЗДРАВИХ ЖИВОТНИХ СТИЛОВА МЛАДИХ И ОДГОВОРНОГ ОДНОСА ПРЕМА ОКОЛИНИ		
Приоритет	3.1. Подршка развоју здравих животних стилова код младих		
Назив мјере	3.1.3. Подршка изградњи рекреативно-спортске инфраструктуре за младе		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Анкете показују да су млади заинтересовани за спортско-рекреативне, омладинске и културне објекте и садржаје, којима се промовишу здрави животни стилови. Кроз ову мјеру подстицаће се градови и општине у Републици Српској да, у складу са својим могућностима и потребама младих, инвестирају у изградњу објеката и развој спортско-рекреативних садржаја за младе.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број ЈЛС које инвестирају у изградњу објеката и развој спортско-рекреативних садржаја за младе – број изграђених рекреативно спортских објеката и садржаја за младе	10 10	сталан раст сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Подршком пројектима и објектима који укључују спортско-рекреативне и културне садржаје за младе директно се доприноси развоју здравих животних стилова код младих.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 50.000 КМ (МПОС) Извор: Буџет Републике Српске, ЈЛС, донатори		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МУЛС, ЈЛС, локални омладински савјети и организације, МПОС		
Циљне групе	Млади од 15 до 30 година		

Веза са стратешким циљем	3. ПОДСТИЦАТИ РАЗВИЈАЊЕ ЗДРАВИХ ЖИВОТНИХ СТИЛОВА МЛАДИХ И ОДГОВОРНОГ ОДНОСА ПРЕМА ОКОЛИНИ		
Приоритет	3.1. Подршка развоју животних стилова код младих		
Назив мјере	3.1.4. Подршка програмима који се баве људским правима, толеранцијом према различитостима, инклузијом, хомофобијом, родном равноправношћу, ненасилним		

	начинима комуникације и недискриминацијом.		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Степен свијести о равноправности полова се не мијења линеарно и прогресивно, већ врло споро, са промјењивим карактером. Из тога разлога, има кључни утицај на успех свих других остварених и спроведених мјера (позитиван или негативан). Стога Гендер центар сваке године спроводи програме подршке подизању свијести јавности и различитих циљних група, како генерално, тако и по приоритетним областима. Може се с правом констатовати да је и поред солидне законске регулативе, стање де факто управо другачије зато што је свијест о родној равноправности и даље недовољна и да је потребно стално радити на овим питањима.</p> <p>Гендер центар наставља да у склопу свог мандата редовно спроводи промотивне активности ради промјене свијести која је један од најважнијих фактора за остваривање равноправности и пуну примјену стандарда из свих области. Током сваке године Гендер центар кроз промотивне кампање које су дио Плана и програма ове институције, а који усваја Влада Републике Српске, организује различите активности с циљем разбијања стереотипа и промовисања родне равноправност широм Републике Српске.</p>		
Кључни стратешки пројекти	ГАП, ФИГАП, пројекти ЕУ, УН WOMEN и други		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	<ul style="list-style-type: none"> – Број спроведених кампања; – Број партнера који учествују у кампањама; – Број учесника у кампањама; – Број објава у медијима; – Број организованих догађаја; – Број дистрибуираног материјала; – Степен разумијевања родне равноправности код шире јавности; – Степен толеранције према различитостима; – Степен ненасилне комуникације међу младима. 	– Планиране	– 6 кампања

Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	– Унапређење стања равноправности полова у Републици Српској.
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: текућа средства Извор: буџет ГЦРС и донаторска средства
Период спровођења мјере	Континуирано, 2023–2027.
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Гендер центар Републике Српске
Носиоци спровођења мјере	Гендер центар РС и партнери
Циљне групе	Млади, Жене, Мушкарци, Медији, Шира јавност

Веза са стратешким циљем	3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини		
Приоритет	3.2. Подршка очувању и развоју физичког и менталног здравља младих		
Назив мјере	3.2.1. Формално и неформално образовање о сексуалном и репродуктивном здрављу засновано на доказима за младе		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Непланиране трудноће, малољетничке трудноће, полно преносиве инфекције су проблеми и изазови са којима се суочавају млади у Републици Српској, а које могу имати негативне посљедице на планирање здраве породице. Стратегијом за унапређење сексуалног и репродуктивног здравља у Републици Српској од 2019. до 2029. године предвиђено је интензивно превентивно информисање и образовање младих и адолесцената, кроз формално и неформално образовање, укључујући и вршњачке едукације, како би се смањили ризици у вези са ступањем у први сексуални однос и нежељене посљедице због лакомислености и недовољног знања о заштити сексуалног и репродуктивног здравља.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број реализованих превентивно-едукативних активности у области сексуалног и репродуктивног здравља и права – Број ученика који су обухваћени превентивно-едукативним	0 0	сталан раст сталан раст

	активностима – Број дјеце вакцинисаних ХПВ вакцинама	0	1000
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Унапријеђено знање младих у вези са сексуалним и репродуктивним здрављем и правима и смањени ризици по њихово физичко и ментално здравље		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: Извор:		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МЗСЗ		
Носиоци спровођења мјере	МЗСЗ, МПК, МПОС		
Циљне групе	Ученици и студенти		

Веза са стратешким циљем	3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини		
Приоритет	3.2. Подршка очувању и развоју физичког и менталног здравља младих		
Назив мјере	3.2.2. Промоција менталног здравља, превенција и редукација менталних обољења код младих		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Стратегијом развоја менталног здравља у Републици Српској за период 2020–2030. планирано је да се промоција менталног здравља, превенција и редукација менталних проблема и менталних поремећаја код младих одраслих остварује путем: околине и инфраструктуре која подржава породично и социјално функционисање; политике и праксе запошљавања и рада, ментално здравих радних мјеста; прихватања и уважавања социјалних и културалних различитости; посједовања базичних знања о менталном здрављу; могућности за лични развој и истраживање и за смисаоно учешће на радном мјесту и у заједници; емоционалне отпорности и осјећаја повезаности за породицу, заједницу и радно мјесто, интимних и других социјалних релација; редукованих фактора ризика за ране психозе, анксиозне, депресивне и поремећаје исхране, као и злоупотребу супстанци, самоповређивање и суицидално понашање; раних интервенција за младе одрасле који показују симптоме психозе, анксиозних, депресивних и поремећаја исхране, као и злоупотребе супстанци.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности

	<p>– Системска подршка превенцији и редукацији менталних обољења код младих</p> <p>– Број пружених услуга лицима од 15 до 30 година у Центру за ментално здравље</p>	<p>– у концепту</p> <p>30.000</p>	<p>– у реализацији</p> <p>– смањење броја прегледаних лица</p>
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директан позитивни утицај на очување и развој менталног здравља младих.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Предвиђена Стратегијом развоја менталног здравља у Републици Српској за период 2020–2030.		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МЗСЗ		
Носиоци спровођења мјере	МЗСЗ, МПК, МПОС, МНРВОИД, МУП, здравствене установе, центри и одјели, школе и факултети, предузећа, омладинске организације		
Циљне групе	Млади од 15 до 30 година		

Веза са стратешким циљем	3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини
Приоритет	3.3. Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих
Назив мјере	3.3.1. Подршка превентивном дјеловању полиције у заједници уз активније укључивање омладинских организација
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Присутност насиља међу дјецом и младима захтијева реализацију одређених превентивних кампања како би се јавности указало на проблем вршњачког насиља и утицају истог на даљи ток развоја дјетета.</p> <p>Како би се спријечиле могућности злоупотребе ватреног оружја и нежељене посљедице употребе пиротехничких средстава, али и наступање повреда усљед употребе, потребно је кроз одређене превентивне активности упознати јавност о законским оквирима продаје и куповине пиротехнике, као и условима и начину употребе истих.</p> <p>Кроз пројекте <i>Рад полиције</i> и <i>Школски полицајац</i> треба реализовати активности које директно доприносе повећању нивоа безбједности дјеце и младих.</p> <p>Кроз рад школских мултисекторских тимова полицијски службеници су директно укључени у програм <i>Брига о дјец</i> – <i>заједничка одговорност и обавеза</i>.</p> <p>Представљање и афирмисање полицијског рада младима кроз интерактивне радионице, представљање полицијске опреме и</p>

	криминалистичких метода ради развијања друштвено одговорног понашања. Наставак активности у току године кроз редовне партнерске манифестације (Фестивал науке, Сајам за дјецу и породицу, Ноћ истраживача), као и манифестације по потреби (Дан отворених врата).		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број случајева вршњачког насиља	27	Смањење броја случајева из наведених области
	– Број прекршаја употребом пиротехнике	19	
	– Број прекршаја због неовлашћене употребе оружја	57	
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Повећање нивоа безбједности уопште и стварање здравог и безбједног окружења за дјецу и младе.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: редовна буџетска средства Извор: Буџет Републике Српске – МУП		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МУП		
Носиоци спровођења мјере	МУП, МПК, основне и средње школе		
Циљне групе	Ученици основних и средњих школа		

Веза са стратешким циљем	3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини
Приоритет	3.3. Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих
Назив мјере	3.3.2. Подршка превентивном дјеловању за безбједност саобраћаја у заједници уз активније укључивање омладинских организација
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Наставак и унапређење активности покренутих кроз пројекат „Кад се живот преокрене“ како би се осигурало одржавање повољног стања безбједности на путевима и повећање нивоа безбједности дјеце и младих. Кроз реализацију превентивних активности, гдје су циљна група дјеца предшколског и школског узраста, врши се едукација дјеце како на правилан начин да учествују у саобраћају, било као пјешаци који су уједно и најосјетљивија категорија, или као бициклисти. Поред наведеног, едукација дјеце из области безбједности саобраћаја и континуиран рад са дјецом вршити кроз рад школских саобраћајних патрола, интерактивне радионице, кроз играње улога, представљање полицијске опреме и рада саобраћајне полиције.

	Такође, у наредном периоду очекује се веће ангажовање омладинских организација у предлагању и реализацији пројеката који доприносе већој безбједности саобраћаја за младе.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број реализованих кампања	10	50
	– Број одржаних предавања и интерактивних радионица	10	50
	– Број ученика који су присуствовали предавањима/радионицама	200	1000
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Одржати повољно стање безбједности саобраћаја кроз повећање нивоа безбједности дјеце и младих.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: редовна буџетска средства Извор: МУП		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	Буџет Републике Српске – МУП		
Носиоци спровођења мјере	МУП са партнерима: Агенција за безбједност саобраћаја, Ауто мото савез Републике Српске		
Циљне групе	Предшколска популација, ученици основних и средњих школа		

Веза са стратешким циљем	3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини		
Приоритет	3.3. Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих		
Назив мјере	3.3.3. Подршка пројектима, секцијама и иницијативама младих за очување животне средине		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Анкета показује да је код младих растућа и високо изражена свијест и интерес за очување животне средине, као и свијест о томе да је животна средина угрожена. Овом мјером ће се обезбиједити континуирана финансијска и стручна подршка пројектима, секцијама и иницијативама младих за очување животне средине.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број нових кампања за промоцију очувања животне средине	0	2 годишње

	– Број подржаних нових еколошких пројеката младих	3	сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Позитиван утицај на развој здравих животних стилова младих и позитиван утицај младих на очување животне средине		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 100.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске, донатори		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	ЈЛС, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Фонд за заштиту животне средине и енергетске ефикасност Републике Српске, МУП, омладинске организације		
Циљне групе	Млади од 15 до 30 година		

Веза са стратешким циљем	3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини		
Приоритет	3.3. Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих		
Назив мјере	3.3.4. Подршка укључивању иницијатива за уклањање физичких и других баријера у републичке и локалне приоритете		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Овом мјером се скреће пажња на неопходност уклањања свих физичких и других ограничења за младе људе који имају одређена физичка или друга ограничења, те се предлаже да се такве мјере, пројекти и активности укључе као приоритет код израде локалних развојних стратегија и омладинских политика.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број ЈЛС које су ову мјеру укључиле у своје приоритете за период до 2027.	0	50
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Доприноси обезбјеђивању инклузивног окружења за младе који имају физичке и/или друге потешкоће.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: нису потребна средства Извор		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		

Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУЛС, ЈЛС, локални омладински савјети и организације
Циљне групе	Млади који имају физичке и/или друге потешкоће

Веза са стратешким циљем	3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини		
Приоритет	3.3. Развијање безбједног, здравог и инклузивног окружења за све категорије младих		
Назив мјере	3.3.5. Подршка иницијативама и пројектима који промовишу безбједност младих на интернету		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Овом мјером ће се информисати и сензибилизирати јавност, посебно дјеца и млади, о поштовању људских права, као и о негативним утицајима говора мржње на интернету, те сајбер-насиљу и ризика који они представљају, те мотивисање младих људи да уче и дјелују за људска права у онлајн, и у стварном свијету. Кампање и пројекти који ће се спроводити неће на било који начин ограничити слободу изражавања, већ ће се залагати за једнакост, достојанство, људска права и различитости, те против говора мржње на интернету, расизма и дискриминације на интернету. Реализоваће се велики број акција и интервенција, те ће се припремати млади људи и омладинске организације да препознају и дјелују против кршења људских права.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број нових кампања за промоцију безбједности младих на интернету – Број младих обухваћених кроз ове акције и интервенције	0 0	сталан раст сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Позитиван утицај на развој информисаности јавности, посебно младих о поштовању људских права и о негативним утицајима говора мржње на интернету		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 750.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске – МПОС и донатори		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МУП и друга министарства, медији и ОЦД		
Циљне групе	Млади од 15 до 30 година		

Веза са стратешким циљем	3. Подстицати развијање здравих животних стилова младих и одговорног односа према околини		
Приоритет	3.4 Подршка мобилности младих, омладинских организација и организација за младе на локалном и међународном нивоу		
Назив мјере	3.4.1. Повезивање младих и организација с циљем што веће размјене и мобилности младих у својој земљи и у иностранству		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Закон о омладинском организовању у члану 75а. мобилност дефинише као образовну, културну и туристичку покретљивост младих, те њихово укључивање у међународну сарадњу и размјену.</p> <p>Укључујући се у програме мобилности, млади отварају себи прилике за путовања, истраживања, упознавања нових људи, своје али и других земаља, различитих култура.</p> <p>Информисаност младих кључна је за њихово укључивање у разне програме омладинске мобилности, који укључују и размјене ученика основних школа, средњошколаца и студената, као и мобилност кроз волонтеризам и омладинске кампове.</p>		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	<ul style="list-style-type: none"> – Број реализованих програма и пројеката мобилности младих – Број младих који су укључени у пројекте мобилности и размјене 	5 2000	10 сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Рјешавање проблема мобилности би довело до већег учешћа младих из Републике Српске у међународним пројектима (умјетничке колоније, волонтерски кампови, омладинске размјене...), развоја инфраструктуре и садржаја за омладински туризам, унапређења мобилности особа са инвалидитетом, као и развоја мрежа које доприносе повећању мобилности младих		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 180.000 КМ Извор: МПОС		
Период спровођења мјере	Континуирано, 2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МТТ, МНРВОИД, МПК, омладинске организације и омладински центри		
Циљне групе	Ученици средњих школа, студенти, млади и волонтери		

Веза са стратешким циљем	3. ПОДСТИЦАТИ РАЗВИЈАЊЕ ЗДРАВИХ ЖИВОТНИХ СТИЛОВА МЛАДИХ И ОДГОВОРНОГ ОДНОСА ПРЕМА ОКОЛИНИ		
Приоритет	3.4. Подршка мобилности младих, омладинских организација и организација за младе на локалном и међународном нивоу		
Назив мјере	3.4.2. Подршка мобилности кроз реализацију републичких омладинских манифестација		
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Омладинске манифестације су облици омладинских активности и дјеловања у којима се реализују програми намијењени омладини. МПОС сваке године подржава одржавање неколико традиционалних омладинских манифестација, те манифестација од значаја за младе у текућој години, а које су од великог значаја за младе: „Сусрети младих Републике Српске“, „Конференција омладинског рада“, „Студентска зима“, „ОК Фест/Камп пријатељства“ и др.		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број подржаних манифестација – Број младих који су учествовали у реализованим манифестацијама	5 5000	8 сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Кроз креативан рад, дружење и интерактивно учење, млади имају прилику да се образују, додатно афирмишу, те развију нове идеје у сврху побољшања сопственог положаја.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 600.000 КМ Извор: МПОС		
Период спровођења мјере	Континуирано, 2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МТТ, омладинске организације, омладински центри		
Циљне групе	Ученици средњих школа, млади и волонтери		

8.2.4. Детаљан преглед мјера за 4. стратешки циљ

Веза са стратешким циљем	4. ПРОМОВИСАТИ ИЗВРСНОСТ И СТВАРАЊЕ УЗОРА КОД МЛАДИХ
Приоритет	4.1. Подршка развоју младих талената и изврсне омладине
Назив мјере	4.1.1. Оспособљавање професионалног/наставног особља за препознавање даровитости у дјечјем и омладинском узрасту

<p>Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања</p>	<p>Како би се правовремено и ефикасно идентификовали млади који су талентовани и даровити у одређеним областима науке и стваралаштва, неопходно је оспособити професионално и наставно особље васпитно-образовних установа за рано препознавање и подржавање даровитости. То подразумијева иницијалну, а онда и континуирану обуку од стране научно-стручног особља, компетентног за ову комплексну и осјетљиву област. Након интердисциплинарног креирања и пилотирања одговарајућих програма, обуке спроводити регионално, како би се креирала мрежа наставника и стручних тимова који ће, у перспективи, сарађивати и подржавати једни друге у извођењу и унапређењу ових програма.</p> <p>Након едукације о препознавању важно је идентификовати младе са талентима и даровитостима по васпитно-образовним установама.</p>		
<p>Кључни стратешки пројекти</p>			
<p>Индикатори за праћење резултата мјере</p>	<p>Индикатори</p>	<p>Полазне вриједности</p>	<p>Циљне вриједности</p>
	<p>– Број оспособљеног наставног особља у препознавању даровите омладине</p> <p>– Број регионални стручних тимова за подршку даровитој омладини</p>	<p>0</p> <p>0</p>	<p>најмање 100</p> <p>најмање 3</p>
<p>Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета</p>	<p>Омогућити сталан процес идентификације талентоване и изврсне омладине која ће бити усмјеравана у научне области у којима ће исказати своје пуне потенцијале.</p>		
<p>Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања</p>	<p>Износ: 25.000 КМ</p> <p>Извор: Буџет Републике Српске – МПОС; Донаторска средства</p>		
<p>Период спровођења мјере</p>	<p>2023–2027.</p>		
<p>Институција одговорна за координацију спровођења мјере</p>	<p>МПОС</p>		
<p>Носиоци спровођења мјере</p>	<p>МПОС, МПК; МНРВОИД; НВО</p>		
<p>Циљне групе</p>	<p>Млади</p>		

<p>Веза са стратешким циљем</p>	<p>4. ПРОМОВИСАТИ ИЗВРСНОСТ И СТВАРАЊЕ УЗОРА КОД МЛАДИХ</p>
<p>Приоритет</p>	<p>4.1. Подршка развоју младих талената и изврсне омладине</p>
<p>Назив мјере</p>	<p>4.1.2. Подршка развоју младих талената</p>
<p>Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања</p>	<p>Након процеса идентификације талентоване и даровите омладине, неопходно их је укључити у програме који ће им омогућити</p>

	<p>додатна знања и вјештине, али и демонстрацију талената и дара у области науке и истраживачких процеса.</p> <p>Програми се могу реализовати кроз кампове за талентовану и даровиту омладину.</p> <p>Кампови за талентовану и даровиту омладину треба да се организују периодично за три области, и то: Камп за STEM области – Бања Лука, Камп за друштвене науке и књижевност – Вишеград, Камп за лингвистичке науке – Бијељина.</p> <p>Традиционално одржавање Љетне школе спорта коју спроводи МПОС. Циљна група су спортисти кадетског и јуниорског узраста.</p>		
Кључни стратешки пројекти			
	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
Индикатори за праћење резултата мјере	<ul style="list-style-type: none"> – Број функционалних кампова за младе таленте – Број младих талената који су прошли кроз кампове 	<p>1</p> <p>550</p>	<p>3</p> <p>сталан раст</p>
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Допринос развоју интелектуалног капитала и научноистраживачког подмлатка за економски, друштвени и културни развој Републике Српске.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 520.000 КМ (љетна школа спорта – МПОС) Извор: Буџет Републике Српске, МПОС		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, МПК, МНРВОИД, НВО		
Циљне групе	Млади таленти		

Веза са стратешким циљем	4. ПРОМОВИСАТИ ИЗВРСНОСТ И И СТВАРАЊЕ УЗОРА КОД МЛАДИХ
Приоритет	4.1. Подршка развоју младих талената и изврсне омладине
Назив мјере	4.1.3. Унапређење Фонда „Милан Јелић“ у функцији подршке изврсности младих
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Фонд "Др Милан Јелић" подстиче талентоване младе људе у Републици Српској да унапређују свој потенцијал и остварују резултате по којима ће бити препознати као интелектуална елита, чија ће стечена знања и вјештине бити основ за развој Републике Српске.</p> <p>Основне активности Фонда "Др Милан Јелић" су:</p> <ul style="list-style-type: none"> • додјељивање стипендија талентованим студентима додипломских и послједипломских студија односно

	<p>студентима I, II и III циклуса високог образовања, у земљи и иностранству, која се врши на основу Правилника о додјели стипендија студентима и објављеног јавног конкурса</p> <ul style="list-style-type: none"> • награђивање појединаца који се баве научноистраживачким радом, • помагање, подстицање и награђивање талентованих младих људи који се баве проналазаштвом и иновацијама и другим друштвено-корисним радом из различитих интелектуалних области. <p>Уз ове активности, планира се разматрање и увођење додатних видова подршке изврсности младих.</p>		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број подржаних младих људи кроз Фонд „Милан Јелић“	140	сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директно доприноси развоју младих талената и изврсне омладине.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 4.000.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске – МНРВОИД		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МНРВОИД		
Носиоци спровођења мјере	МНРВОИД		
Циљне групе	Студенти , млади истраживачи		

Веза са стратешким циљем	4. ПРОМОВИСАТИ ИЗВРСНОСТ И И СТВАРАЊЕ УЗОРА КОД МЛАДИХ
Приоритет	4.2. Подршка истраживачко-развојном раду, иновативности и креативности младих
Назив мјере	4.2.1. Унапређење атрактивности истраживачко-развојног рада за младе
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Обухвата скуп мјера преузетих из Стратегије развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ инд. у Републици Српској 2022–2028. у оквиру приоритета 1.1. <i>Атрактивност научноистраживачког рада</i> . Стално унапређење атрактивности НИР-а, посебно за младе људе, је од великог значаја за задржавање у земљи најталентованијих и најмотивисанијих међу њима за суочавање са сложеним изазовима истраживања и развоја. Посебан фокус пажње је на подстицању оспособљавања и мобилности младих за НИР ради спречавања „одлива мозгова“.

Кључни стратешки пројекти			
	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
Индикатори за праћење резултата мјере	–% истраживача млађих од 40 г. које учествују у програмима и пројектима ИП подржаних од стране МНРВОИД	20%	30%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директно доприноси развоју и останку младих талената у Републици Српској.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 3.150.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске – МНРВОИД		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МНРВОИД		
Носиоци спровођења мјере	МНРВОИД		
Циљне групе	Студенти, млади истраживачи		

Веза са стратешким циљем	4. ПРОМОВИСАТИ ИЗВРСНОСТ И И СТВАРАЊЕ УЗОРА КОД МЛАДИХ
Приоритет	Подршка истраживачко-развојном раду, иновативности и креативности младих
Назив мјере	4.2.2. Подршка развоју нових научноистраживачких и иновационих капацитета за младе
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>Обухвата скуп мјера преузетих из Стратегије развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ инд. у Републици Српској 2022–2028. у оквиру приоритета 1.2. <i>Изградња нове институционалне инфраструктуре за НИР и иновације</i>, односно мјере 1.2.2. <i>Подршка развоју нових научноистраживачких и иновационих капацитета</i>, којом се, између осталог, предвиђа изградња првог Научнотехнолошког парка у Републици Српској, као и подршка за формирање иновационих центара/лабораторија на факултетима (планирана и у оквиру Стратегије развоја МСП у Републици Српској 2021–2027).</p> <p>У Стратегији МСП, мјера 3.2.3 <i>Изградња инфраструктуре за подршку иновацијама и дигитализацији у МСП</i>, којом се, између осталог, предвиђају и активности пилотирања, јачања и ширења иновационих лабораторија/центра на факултетима и пројектовање и изградња првог Научнотехнолошког парка у Републици Српској, као кључног дијела инфраструктуре за подршку иновацијама.</p>

Кључни стратешки пројекти	Успостављање првог научнотехнолошког парка у Републици Српској		
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број инструмената системске подршке за НИР и иновације – Број иновационих центара/ лабораторија на факултетима	1 1	најмање 3 најмање 6
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Без развоја нових научноистраживачких и иновационих капацитета није могућа значајнија подршка истраживачко-развојном раду, иновативности и креативности младих у Републици Српској.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 22.000.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске, кредитна средства, донатори		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МНРВОИД		
Носиоци спровођења мјере	МНРВОИД, МПП, ВШУ, ИЦБЛ		
Циљне групе	Млади истраживачи, предузетници и иноватори		

Веза са стратешким циљем	4. ПРОМОВИСАТИ ИЗВРСНОСТ И И СТВАРАЊЕ УЗОРА КОД МЛАДИХ
Приоритет	4.2. Подршка истраживачко-развојном раду, иновативности и креативности младих
Назив мјере	4.2.3. Подршка развоју креативних индустрија
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Интензивнијом и дјелотворнијом подршком развоју креативних индустрија отвориће се знатно веће могућности за стваралачко ангажовање младих људи. Нове прилике за младе таленте и предузетнике у областима креативних индустрија већ су дјелимично разрађене у Стратегији запошљавања Републике Српске 2021–2027. кроз мјеру 1.3.3. <i>Програм подршке оспособљавању младих људи за запошљавање у области креативних индустрија</i> , са фокусом на програмирање, као и у Стратегији развоја науке, технологије, високог образовања и ИКТ инд. у Републици Српској 2022–2028. у оквиру приоритета 3.2. <i>Развој вјештина за ИКТ индустрију</i> и 3.3. <i>Стварање екосистема за развој ИКТ индустрије</i> . Очекује се да ће се у Стратегији развоја културе Републике Српске за наредни стратешки период адресирати и разрадити такве могућности за развој креативних индустрија и подршку младим људима и у сфери културе и умјетности.
Кључни стратешки пројекти	

	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
Индикатори за праћење резултата мјере	– Број младих који су стекли вјештине за рад у креативним индустријама – Број ИКТ фирми	0 347	најмање 400 годишњи раст од 10%
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Подршком развоју креативних индустрија директно се стварају прилике за креативно ангажовање и останак младих.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 6.300.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске, донатори, ИКТ фирме		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МНРВОИД, МПК, ЗзЗ Републике Српске, ИЦБЛ		
Циљне групе	Млади таленти и предузетници у креативним индустријама		

Веза са стратешким циљем	4. ПРОМОВИСАТИ ИЗВРСНОСТ И СТВАРАЊЕ УЗОРА КОД МЛАДИХ
Приоритет	4.3. Промоција изврсноности и стваралаштва младих
Назив мјере	4.3.1. Промоција успјешних примјера (прича) изврсноности и стваралаштва младих
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	<p>У оквиру претходне Омладинске политике Републике Српске МПОС покренуло је кампању „Волим Српску“ с циљем подршке талентованим младим људима, који постижу изузетне резултате у науци, спорту, умјетности, култури, друштвеном дјеловању, хуманитарном раду, а поједини су активни и на више поља. За реализацију ове активности и остварење високо постављеног циља ће у наредном периоду бити потребан већи ангажман свих институција, јавних установа, локалних заједница, те организација цивилног друштва, јер свима нам је циљ да подржимо најталентованије младе да остану у Републици Српској и допринесу њеном развоју остварујући своје потенцијале.</p> <p>Уз наставак и унапређење ове кампање, потребно је систематски радити на прикупљању, праћењу и промоцији примјера успјешног и стваралачког ангажовања младих у свим областима живота и рада.</p> <p>„Годишњи форум стипендиста Фонда Др Милан Јелић“ је традиционална манифестација, чији је циљ промоција остварених резултата најбољих студената Републике Српске, као и информисање младих талената о могућностима за академско, научно и стручно усавршавање.</p> <p>МПОС сваке године промовише добитнике спортских стипендија за перспективне спортисте и спортисте са инвалидитетом, као и</p>

	потенцијалне олимпијске кандидате		
Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
	– Број реализованих пројеката промоције – Број младих обухваћених промоцијама	15 500	сталан раст сталан раст
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Промовишући успјешне и остварене младе људе активно радимо на развоју нових позитивних узора и модела понашања међу младима.		
Индикативна финансијска конструкција са изворима финансирања	Износ: 30.000 КМ (МПОС) Извор: Буџет Републике Српске		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МПОС, друга министарства и републички органи управе, ЈЛС, омладинске организације, удружења и друге ОЦД		
Циљне групе	Талентовани и надарени млади		

Веза са стратешким циљем	4. ПРОМОВИСАТИ ИЗВРСНОСТ И СТВАРАЊЕ УЗОРА КОД МЛАДИХ
Приоритет	4.3. Промовисати изврсност и стваралаштва младих
Назив мјере	4.3.2. Организовање такмичења за младе иноваторе и предузетнике
Опис мјере са оквирним подручјима дјеловања	Млади који стварају, развијају пословне идеје, покрећу предузетничке подухвате и иновирају, треба да доживе одговарајућу промоцију у друштву и послуже другима као примјер који могу и треба да слиједе. Са тим циљем, овом мјером ће се обезбиједити континуитет и унапређење већ потврђених такмичења и сусрета младих који иновирају и опредељују се за предузетничку каријеру, међу којима се издвајају: Такмичење за најбољу технолошку иновацију (које реализује МНРВОИД у сарадњи са Министарством просвјете, науке и технолошког развоја Србије), Акцелератор програм, који укључује избор и награђивање најбољих пословних идеја младих (који реализује РАРС), Међународна изложба идеја, иновација и стваралаштва ИНОСТ МЛАДИХ и научни скуп „Технолошке иновације – генератор привредног развоја“, те ФОРВАРД конференција. У наредном периоду ове активности треба да се унаприједи и да послуже као извор знања и искуства за организовање других сличних такмичења и догађаја.

Кључни стратешки пројекти			
Индикатори за праћење резултата мјере	Индикатори	Полазне вриједности	Циљне вриједности
		– Број организованих годишњих такмичења за младе иноваторе и предузетнике – Број годишњих научно-стручних и промотивних догађаја који служе унапређењу иновација и предузетништва младих	2 7
Развојни ефекат и допринос мјере остварењу приоритета	Директно доприноси промоцији изврности и стваралаштва младих, те стварању „критичне масе“ младих предузетника и иноватора, који могу да овладају изазовима нове економије.		
Индикативна фин. конструкција са изворима финансирања	Износ: 2.000.000 КМ Извор: Буџет Републике Српске 1.500.000 КМ, донатори и пословни сектор 500.000 КМ		
Период спровођења мјере	2023–2027.		
Институција одговорна за координацију спровођења мјере	МПОС		
Носиоци спровођења мјере	МНРВОИД, МПП, РАРС, ИЦБЛ, Савез иноватора Републике Српске, Привредна комора Републике Српске, омладинске организације		
Циљне групе	Потенцијални млади предузетници и иноватори		